

DZIAŁACZE I PARTYZANCI ZIEMI MIECHOWSKIEJ 1939–1945

DZIAŁACZE I PARTYZANCI ZIEMI MIECHOWSKIEJ 1939–1945

JÓZEF GUZIK

DZIAŁACZE I PARTYZANCI ZIEMI MIECHOWSKIEJ 1939–1945

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ,
KOŁO GMINNE–WAWRZEŃCZYCE 1983

355.4(438)(092):355.136

Autor
JÓZEF GUZIK

Materiał ilustracyjny
autora
Zdjęcia archiwalne

Konsultanci
JAN BUJAK
EDWARD BROŻEK
TADEUSZ LEŚNIAK

Redakcja i opracowanie graficzne
JERZY DOMAŃSKI

Recenzenci
JAN KULPA
TADEUSZ ŁUCZYWO
NORBERT MICHTA
WŁADYSŁAW WAŹNIEWSKI

Korektor
BONIFACJA GUZIK

BIBLIOTEKA NAUKOWA
Biblioteki Akademii Pedagogicznej im. K. Świerczewskiego
50937/1

Drukarnia Wydawnicza w Krakowie. Zam. 480/83. T-12-2953
Nakład 3000 egz.
Cena zł 240.—

Album działaczy i partyzantów ziemi miechowskiej (1939—1945) jest pozycją wydawniczą przedstawiającą tych wszystkich bojowników ruchu oporu, którzy na swym terenie podjęli, na miarę sił i możliwości, nierówną lecz pełną poświęcenia i bohaterstwa walkę z hitlerowskim najeźdźcą. Album jest w pewnym sensie słownikiem biograficznym działaczy i żołnierzy-partyzantów regionu miechowsko-proszowickiego zarówno tych, którzy w walce o wolność zginęli, jak i tych, którzy noc okupacji przeżyli w walce z bronią w ręku. Jest także zbiorowym portretem działaczy społeczno-politycznych omawianego regionu, którzy przed 1939 walczyli o sprawiedliwsze, demokratyczne życie. Album przedstawia przede wszystkim tych uczestników ruchu oporu, którzy walczyli o niepodległość i postępowy kształt ustrojowy przyszłej Polski. Stąd też nie uwzględniono w nim osób, które prowadziły w podziemiu walkę z lewicą społeczną, działaczy sanacyjnych, endeckich i innych przedstawicieli społecznej prawicy. Podane w albumie biogramy działaczy i dowódców ruchu oporu zakończone są na pierwszych 3 latach po wyzwoleniu oraz informują, jak osoby te włączały się do pracy zawodowej i społecznej.

Na miarę swoich sił, dostępu do źródeł i dokumentów — autor przeprowadzał przez wiele lat badania terenowe i archiwalne kwerendy. Zebrany materiał złożył się na zestaw biografii najbardziej zasłużonych działaczy i żołnierzy partyzanckich ziemi miechowskiej. W notach imiennych — z podaniem biografii — zostało w albumie ujętych 262 działaczy i żołnierzy (spośród około 1200) zorganizowanych w oddziałach zbrojnych ruchu oporu. Nie wszystkie sylwetki zostały opisane wystarczająco na miarę ich wkładu w walkę zbrojną. Niestety, ograniczona objętość albumu zmusiła autora do skrótowości opisu. Niektóre osoby zostały jedynie wymienione z imienia i nazwiska lub używanego pseudonimu. Wreszcie była armia mieszkańców ziemi miechowskiej, (szkolona w szeregach oddziałów taktycznych i działająca w cywilnych formacjach ruchu oporu) czynnie wspierająca zbrojną działalność partyzancką poprzez udzielanie walczącym żołnierzom pomocy materialnej a poszukiwanym i rannym schronienia, dostarczanie żywności, podwód, lekarstw i opatrunków, zapewnienie noclegów, punktów kontaktowych, przechowywanie zapasów broni, amunicji, tajnych dokumentów itp. Owe czynne zaplecze ruchu oporu liczyło w powiecie miechowskim ponad 11 tysięcy osób, co przy stanie 160 tysięcy mieszkańców powiatu w ogóle było wielkością okazałą. Album siłą rzeczy, mówi o tych ludziach ogólnie. Niemniej trzeba zaznaczyć, że dzięki właśnie tej szerokiej bazie mieszkańców wsi miechowskich, dzięki ich patriotyzmowi, odwadze, poświęceniu — opłacanych często życiem czy zesłaniem do obozów koncentracyjnych lub na roboty przymusowe — mógł się skutecznie rozwijać zbrojny, zorganizowany partyzancki ruch oporu, można było prowadzić walkę z okupantem.

Mieszkańcy powiatu miechowskiego patriotyczną postawą w dniach najwyższej próby obronnej, wystawili sobie godny trwałej pamięci pomnik. Album niniejszy jest tego pomnika skromną ilustracją i przypomnieniem. Poświęcamy go tym wszystkim, znanym i bezimiennym, bojownikom lat 1939—1945, którzy walcząc o swój niewielki skrawek ziemi rodzinnej, walczyli o Polskę.

*

Ziemia miechowska zwana również miechowsko-proszowicką w zasadzie nie ma ścisłego uzasadnienia historycznego i jest określeniem umownym. W okresie międzywojennym zarówno ziemia miechowska jak i proszowicka należały do powiatu miechowskiego, którego centralnym ośrodkiem zarządzenia administracyjnego był Miechów. Ziemie te stanowią część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, są położone w Niecce Nidziańskiej i obejmują Płaskowyż Proszowicki na lewym brzegu Wisły. Na północ od Miechowa znajduje się najwyższe wzniesienie Widnica (około 500 metrów nad poziomem morza). Obok kilku niewielkich rzek, z zachodu w kierunku południowo-wschodnim płynie Szreniawa od Sulisławic—Trzebienic, przez Słomniki, Proszowice od Majkowic i pod Koszycami wpada do Wisły. Drugą co do wielkości rzeką w tym regionie jest Nidzica. Wypływa ona spod wysoczyzny Babiej Góry około 10 km na zachód od Książa Wielkiego. Przepływa przez kilka wsi i dwa miasteczka: Skalbmierz i Kazimierzę Wielką. Uchodzi do Wisły pod wsią Piotrowice.

Region jest na ogół falisty, szczególnie okolice Miechowa przecinają liczne jary i doliny pokryte glebami lessowymi i czarnoziemami. Jedynie od Igołomii do Hebdowa, nad lewym brzegiem Wisły, ciągnie się równe pasmo madów. Ziemia jest tutaj urodzajna i rolnictwo zawsze stanowiło jej bogactwo, a płody rolne od dawna wywożono stąd do okolic przemysłowych, a nawet za granicę. Nie ma tu kopalin, a zalesienie wynosiło zaledwie 8,7 procent ogólnej powierzchni. Większe lasy znajdują się koło Tunelu, Książa Wielkiego oraz Klonowa i Goszczy, gdzie ziemia jest mniej urodzajna.

Kolejną cechą powiatu miechowskiego przed drugą wojną światową była rzadka sieć kolei i dróg bitych. Wynikało to z polityki carskiego zaborcy, który celowo ich nie budował w 100-kilometrowym pasie granicznym, izolując tzw. Kongresówkę od Galicji, będącej pod zaborem austriackim. Jedynie w 1885 wybudowano linię kolejową łączącą Warszawę z Dąbrową Górniczą przez Tunel, a w 1934 uruchomiono drugą linię od Krakowa przez Tunel, Słomniki i Miechów do Warszawy. Ponadto oddano do użytku w 1916 kolejkę wąskotorową z Kazimierzy Wielkiej przez Miechów do Charsznicy i na południu przez Proszowice do Kocmyrzowa w 1926. W stanie dróg bitych, obok trasy Kraków — Warszawa przez Słomniki, Miechów i Książ Wielki, było dalszych 6 odcinków: Mie-

chów — Wolbrom, Proszowice — Kraków przez Kocmyrzów, Proszowice — Skała przez Słomniki, Kraków — Koszyce przez Nowe Brzesko, Słomniki — Łętkowice oraz droga Miechów — Racławice do Kazimierzy Wielkiej ukończona przez okupanta hitlerowskiego w 1942 przy użyciu m. in. miechowskich Żydów. Pozostałe drogi gruntowe były nieprzejezdne w czasie roztopów jesiennych i po ulewnych deszczach, szczególnie jesienią.

Powiat miechowski posiadał 3 miasta: Miechów, Proszowice i Słomniki oraz 24 gminy zbiorowe, w tym Chodów, Gruszów, Igołomię, Iwanowice, Jaksice, Kacice, Klimontów, Koniuszę, Kowalę, Kozłów, Książ Wielki, Luborzycę, Łętkowice, Michałowice, Niedźwiedź, Nieszków, Pałecznicę, Racławicę, Rzerzuśnię, Szreniawę, Tczycę, Wawrzeńczyce, Wielko-Zagórze i Wierzbno. Łącznie obejmowały one 292 wsi administracyjnych z 44 przysiółkami. Rejon ten należał do najbardziej przeludnionych w kraju terenów rolniczych. Według danych spisu powszechnego z dnia 9.XII.1931, stan ludności wynosił 154 574 osoby, co stanowiło przeciętnie 114 ludzi na kilometr kwadratowy. Ludność ta pod względem etniczym była w zasadzie jednolita. Tylko nieliczny procent stanowili Żydzi. Było ich łącznie 7 271 osób. W czasie okupacji 80 proc. z nich zostało wywiezionych na roboty i zesłanych do obozów zagłady. Pozostali zginęli na miejscu w powiecie. Według spisu ludności (dane niemieckie) z 1 marca 1943 powiat miechowski zamieszkiwało 160 419 osób.

Ludność zatrudniona była głównie w rolnictwie, gdyż powiat miechowski miał najwięcej użytków rolnych, znajdujących się w województwie kieleckim (następnie krakowskim, do którego był przyłączony). Dominowała gospodarka drobnotowarowa. Prócz tego istniały stosunkowo liczne majątki ziemskie. Natomiast sporadyczne były gospodarstwa dzierżawne, stanowiące przeważnie własność państwa. Na wsi miechowskiej struktura była niekorzystna dla chłopów: 22,5% stanowiły działki przyzagrodowe i gospodarstwa karłowate do 2 ha areału, 38 proc. od 2 do 5 ha, a 33,9 proc. — powyżej 5 ha ziemi. Obok szachownicy rozdrobnionych gospodarstw chłopskich znajdowało się 85 dworów i folwarków, obejmujących 27,6 procent areału ziemi użytkowej w powiecie. Przeciętnie na 4 wsi przypadał jeden majątek ziemski, zatrudniający służbę folwarczaną, lub też robotników dniówkowych i komorników. Sezonowo zatrudniano również tzw. „Bandosów". Była to biedna młodzież obojga płci, która pracowała od świtu do nocy za marne wynagrodzenie.

W Miechowskiem istniał jedynie — zresztą słabo rozwinięty — przemysł rolniczo-przetwórczy. Stosunkowo gęsta była sieć młynów gospodarczych na rzece Szreniawie i Nidzicy. Na omawianym terenie działały 4 gorzelnie dworskie. W Charasznicy mieściła się przetwórnia owocowa i kwaszarnia kapusty. Również w okresie międzywojennym powstało kilka zakładów produkujących spółdzielni mleczarskich założonych przez rolników. Istniały także niewielkie zakłady rzemieślnicze, wytwarzające na rzecz zaopatrzenia miejscowego rynku; zatrudniały po 2—5 osób, przeważnie z kręgu rodziny. Czynna była również odlewnia metali żeliwnych w Charsznicy. Warto też wspomnieć o dość licznej grupie rzeźników i masarzy, mieszkających w Miechowie, Proszowicach, Książu Wielkim i w Słomnikach, gdzie zwano ich „gulonami słomnickimi". Wyjątek stanowiła praca chałupnicza przeszło 200 szewców słomnickich, którzy systemem nakładczym robili buty dla właścicieli sklepów obuwniczych w Krakowie. Ludność żydowska zajmowała się głównie handlem i lekkim rzemiosłem.

Z początkiem XX wieku szybko wzrastało przeludnienie wsi miechowskiej, gdyż odpływ ludzi do miast i przemysłu (przeważnie do kopalń węgla w Zagłębiu Dąbrowskim) był znikomy. Odważniejsi emigrowali w poszukiwaniu pracy do krajów Ameryki i zachodniej Europy, szczególnie do Francji lub na roboty („na saksy") w Niemczech, a również i na Łotwę. Następowało szybkie rozdrobnianie gospodarstw chłopskich, doprowadzając wiele rodzin do nędzy i głodu. Zaostrzała się walka między wsią a dworem o ziemię obszarniczą. Chłopi domagali się od władz państwowych reform społecznych i parcelacji dworów, stawiając coraz śmielej swoje żądania na zebraniach, organizowanych wiecach i manifestacjach politycznych.

W okresie międzywojennym walka ta przybrała charakter bardziej zorganizowany. Przeciwko obszarnikom, politykującemu klerowi i urzędnikom, reprezentującym w Miechowskiem Stronnictwo Narodowe i Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, a późniejszy Obóz Zjednoczenia Narodowego — występowali chłopi i służba folwarczana, zrzeszona w ruchu ludowym i Polskiej Partii Socjalistycznej, a wspierana przez Komunistyczną Partię Polski. W tym okresie istotną rolę odgrywała działalność organizacji młodzieżowych popierana przez stronnictwa polityczne i kler. Miały one znaczny wpływ na układ sił społeczno-polityczny w powiecie miechowskim z uwagi na liczebność ich członków zrzeszonych w kołach. I tak „Strzelec", zwany potocznie Związkiem Strzeleckim, liczył około 40 kół z prezesem hr. Leonardem Miroszewskim na czele i był finansowany przez państwo. Również około 40 kół miało Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej i Żeńskiej zorganizowane przez kler. Ich członkowie przeważnie wstępowali w szeregi endecji. Najliczniejszym był Związek Młodej Wsi „Siew", organizacja prorządowa dotowana przez Centralny Związek Kółek Rolniczych. Działalność „Siewu" ograniczała się przede wszystkim do szerzenia oświaty rolniczej wśród młodzieży chłopskiej, nie uwzględniając w swym programie reform społecznych i budzenia świadomości ideowo-politycznej. Było to między innymi powodem licznego przechodzenia członków a nawet całych kół do „Wici". Niemniej jednak stan liczbowy „Siewu" sięgał blisko 80 kół. Związek Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej „Wici" był samo-

dzielną organizacją i zrzeszał 76 kół. Skupiały one ponad 1500 dziewcząt i chłopców w związkach sąsiedzkich ZMW RP „Wici" liczący po 3 do 12 kół. Wiciarze mieli w statucie jedynie działalność oświatową i wychowawczą, gdyż przepisy nie zezwalały organizacjom młodzieżowym na działalność polityczną. Jednakże znaczna część wiciarzy była członkami Stronnictwa Ludowego więc stosunkowo szybko przejęli oni kierownictwo w zarządach gminnych oraz w Zarządzie Powiatowym SL w Miechowie. ZMW RP „Wici" atakowane były przez Związek Strzelecki i KSMMiŻ jak również prawicowe stronnictwa polityczne. W powiecie miechowskim działały także młodzieżowe organizacje szkolne jak Związek Harcerstwa Polskiego i Organizacja Młodych, ale nie odgrywały one poważniejszej roli na wsi [1]. Konflikty klasowe zaostrzały się szczególnie w latach trzydziestych, czego dowodem były procesy polityczne oraz strajki rolne: wiosną 1932 i w sierpniu 1937. Konfrontacja sił nastąpiła w kilkutysięcznej manifestacji chłopskiej 18 kwietnia 1937 na Kopcu Kościuszki w Racławicach z okazji rocznicy bitwy racławickiej. Wówczas to w starciu z policją zginął ludowiec Wincenty Kowalski z Miroszowa i komunista Józef Karkowski z Muniakowic. Kolejna manifestacja w Miechowskiem odbyła się 21 listopada 1937 również na kopcu w Racławicach z udziałem przeszło 700 członków ówczesnych organizacji społeczno-politycznych. Miała ona charakter wyłącznie patriotyczny, antyhitlerowski wobec niebezpieczeństwa agresji niemieckiej.

W historii walk o narodowe i społeczne wyzwolenie ziemia miechowsko-proszowicka ma szczególnie bogate tradycje. Poczynając od najazdów szwedzkich, chłopi tego regionu czynnie brali udział w walce z najeźdźcą o wolność kraju. Bowiem ruch zbrojny włościan walczących ze Szwedami sięgał po Miechów, Proszowice i Nowe Brzesko. Stosunkowo licznie występowali tutejsi chłopi w powstaniu kościuszkowskim jako kosynierzy, sławiąc się 4 kwietnia 1794. w zwycięskiej bitwie pod Racławicami. Wówczas to pańszczyźniany chłop, Wojciech Bartosz Głowacki z Rzędowic poprowadził kosynierów do ataku na artylerię carską, zdobywając 12 armat. Ci sami powstańcy pod wodzą Tadeusza Kościuszki walczyli później pod Szczekocinami i Maciejowicami.

W okresie porozbiorowym powiat miechowski znajdował się na pograniczu Królestwa Polskiego pod zaborem carskim i graniczył z Galicją. Jego obywatele brali również czynny udział w kolejnych zrywach powstańczych. W 1809 wojska Księstwa Warszawskiego, pod wodzą ks. Józefa Poniatowskiego, w zwycięskim pochodzie ścigały przez Miechowskie wojska austriackie do Krakowa. Po klęsce powstania listopadowego, we wrześniu 1831 polska dywizja gen. Różyckiego wycofała się pod naporem armii carskiej również przez Miechowskie, w kierunku granicy austriackiej. W powstaniu styczniowym w Goszczy stał przejściowo obozem gen. Marian Langiewicz i uzupełniał zaciągi wśród miejscowych chłopów, ogłaszając się 10 III 1863 dyktatorem powstania. O potyczkach powstańców z wojskami carskimi pod Czernichowem, Igołomią, Michałowicami oraz walce w Miechowie świadczą mogiły na miejscowych cmentarzach. Miechów ucierpiał najbardziej, bowiem znaczna część miasta spłoneła podczas prób jego zdobycia 17 lutego 1863 przez oddział powstańców, dowodzonych przez Apolinarego Kurowskiego.

Po wojnie japońsko-rosyjskiej i rewolucji z 1905 wzmagały się ruchy narodowo-wyzwoleńcze w Polsce. Pogłębiały się również nastroje patriotyczne społeczności miechowsko-proszowickiej zgromadzonej w tym czasie wokół Narodowej Demokracji i przeciwstawnej jej ideowo grupy zaraniarskiej postępowych chłopów. 8 maja 1916 odbył się w Racławicach ogólnopolski zjazd przeszło 40 tysięcy młodzieży, któremu przewodniczył Stefan Żeromski. Kolejny ogólnopolski zjazd nastąpił 8 maja 1917 w Racławicach, również pod hasłem konsolidacji wszystkich sił narodu polskiego, z udziałem istniejących wówczas organizacji politycznych. Na zjeździe przemawiał Roman Dmowski, Jakub Bojko, Maksymilian Malinowski, Franciszek Jędruch-chłop z Racławic, a Mateusz Manterys (chłop z Pojałowic) odczytał rezolucję z myślą, aby w wyzwolonej Polsce, usypać Kopiec Kościuszki, jako symbol walk narodowo-wyzwoleńczych. Kopiec taki usypało w Racławicach społeczeństwo w latach 1926—1934.

W pierwszych miesiącach po wybuchu wojny światowej w 1914 powiat miechowski był w zasięgu frontu austriacko-rosyjskiego i znalazł się pod okupacją austriacką. W tym czasie prowadziła tu działalność niepodległościową Polska Organizacja Wojskowa (POW) z udziałem miejscowych chłopów. Jej oddziały zbrojne w listopadzie 1918 dokonały rozbrojenia miejscowych posterunków austriackich, m. in. w Miechowie, Proszowicach, Słomnikach, Nieszkowie i Kocmyrzowie.

Na przełomie 1938/1939 dla przeciętnego obywatela było rzeczą oczywistą, że wojna z Niemcami hitlerowskimi jest nieunikniona. W obliczu grożącego niebezpieczeństwa następowała konsolidacja społeczeństwa polskiego również i w powiecie miechowskim. Jego mieszkańcy w pełni rozumieli grozę kolejnej wojny i gotowi byli ponieść najwyższe ofiary w obronie niepodległości. Dali tego dowody w okresie przeszło pięciu lat okupacji, podejmując nierówną walkę z najeźdźcą hitlerowskim aż do chwili osiągnięcia pełnego zwycięstwa.

Już w pierwszych dniach wojny samoloty niemieckie bombardowały Charsznicę, Miechów, Słomniki i Tunel, szczególnie stacje kolejowe. W ciężkim boju pod Proszowicami i Klimontowem z 6 na 7 września poległo 123 żołnierzy polskich. Okupacja powiatu miechowskiego trwała do 17 stycznia 1945. Ziemia miechowsko-proszowicka poniosła stosunkowo ciężkie straty biologiczne i materialne. W kampanii wrześniowej oraz na różnych frontach tej

wojny i obozach jenieckich poległo łącznie 480 żołnierzy, w tym:

132 w powiecie miechowskim,

16 w obronie Warszawy,

274 w różnych miejscowościach Polski,

31 na frontach zachodnich,

27 w obozach jenieckich.

Najwięcej poległych żołnierzy było w gminie Książ Wielki — 37. W dalszej kolejności gmin: Jaksice — 26, Kozłów i Szreniawa — po 22, Racławice — 18, Rzerzuśnia — 17, Wawrzeńczyce — 16, Łętkowice — 15, Iwanowice, Koniusza, Nieszków i Wielko-Zagórze — po 13, Klimontów, Michałowice, Niedźwiedź, Pałecznica i Tczyca — po 12, Kacice i Kowala — po 11, Luborzyca — 10, Gruszów i Igołomia — po 9, Słomniki i Wierzbno — po 7, Miechów — 4 Proszowice — 3 i Chodów — 2.

Działania w czasie kampanii wrześniowej na ogół oszczędziły powiat miechowski. Zawierucha wojenna przetoczyła się w ciągu 2 dni i poczyniła stosunkowo nieznaczne straty w ludziach oraz szkody materialne. Zbombardowanych zostało kilkanaście wsi, a od bomb i broni pokładowej samolotów zginęły 4 osoby (po jednej z Podlesic, Przesławic, Pstroszyc i Strzeżowa) oraz 9 osób uciekających z Zagłębia Dąbrowskiego — obok toru kolejowego w Podlesicach. Dalsze 15 osób, w tym z Nasiechowic i Nieszkowa po 3, Pojałowic i Proszowic po 2 oraz z Nowego Brzeska, Grzymałowa, Janowiczek, Szreniawy i Wierzbna po 1 — zginęło poza Miechowem w czasie ucieczki przed Niemcami. Ustalono miejsca zgonu tylko 2 osób — z Nowego Brzeska pod Rozwadowem i z Janowiczek we Lwowie. Los pozostałych pozostał nieznany.

Bardziej tragiczne były w skutkach działania frontowe w dniach od 15 do 17 stycznia 1945. Niemcy, umocnieni, stawiali opór Armii Czerwonej i miejscowym partyzantom. Dlatego też straty były przeszło 3-krotnie większe — łącznie 94 osoby, w Iwanowicach — 14, Zielenicach — 8, Obrażejowicach 6, Kalinie Rędziny, Miechowie, Prandocinie i Prandocinie Wysiołku — po 4, Dosłońcach, Przesławicach Celiny, Słomnikach i Skrzeszowicach — po 3, Gruszowie, Koniuszy, Polekarcicach, Przybysławicach koło Tunelu, Smrokowie, Strzeżowie, Winiarach i Żębocinie — po 2, Brzozówce, Hebdowie, Kalinie Małej, Kamienicy, Kucharach, Kowali, Łętkowicach, Makowie, Michałowicach, Młodziejowicach, Mniszowie,, Piotrkowicach Małych, Pogwizdowie, Przesławicach, Rawałowicach, Rędzinach Zbiegalskich, Siedliskach koło Proszowic, Słupowie, Sulisławicach, Wolicy i Uniejowie Rędzinach — po 1 osobie.

W wyniku stosowanej eksterminacji hitlerowskiej w stosunku do obywateli polskich, okupant wymordował w czasie toczącej się wojny dalsze 3530 osób, w tym 3018 zginęło na miejscu, a pozostałe 512 w więzieniach i obozach poza powiatem miechowskim. Straty te są ujęte w zestawieniu.

Jak wynika z zestawienia, różne były nasilenia ofiar terroru policyjnego okupanta w poszczególnych latach a nawet i miesiącach. Należy tu mieć na uwadze, że w ankiecie jest ujęta data aresztowania, a w wielu przypadkach likwidacja lub zgon z powodu wycieńczenia fizycznego następował po 1—2 latach lub pod koniec wojny. Charakterystyczny jest fakt, iż w żadnym z lat 1939—1941 liczba ofiar nie przekracza 100 osób, a ilość rozstrzelanych na miejscu i wywiezionych poza granice powiatu, w poszczególnych latach jest znacznie zbliżona. Wynika to stąd, że początkowo terror okupanta i eksterminacja mieszkańców miechowskich były znacznie mniejsze, gdyż więzienia i obozy masowej zagłady nie były w pełni rozbudowane, jak również nie występował zbyt czynnie ruch oporu w Miechowskiem. Ale już w 1942, zwłaszcza w drugim półroczu, następuje gwałtowny wzrost ofiar spowodowany likwidacją Żydów i Cyganów. Natomiast w 1943, już po akcji z Żydami, zaostrza się terror policyjny okupanta w stosunku do ludności polskiej, a jego nasilenie następuje w miesiącach letnich. Zwiększa się liczba ofiar rozstrzeliwanych na miejscu jak również wywożonych do więzień krakowskich i obozów zagłady, szczególnie z licznych łapanek — i przekracza 1130 osób. Było to wynikiem rygorystycznego egzekwowania przez okupanta kary śmierci za sabotaż gospodarczy, uchylanie się od wyjazdu na roboty do Niemiec i uchylanie od pracy w tzw. Służbie Budowlanej, a przede wszystkim wynikiem zwalczania rozwijającego się podziemnego ruchu oporu, chociaż nie przejawiał on w tym czasie większej działalności zbrojnej. Ale już na początku 1944 fala terroru policyjnego poważnie słabnie, jakkolwiek wzrasta sabotowanie zarządzeń okupanta przez mieszkańców miechowskich za co nadal grozi kara śmierci. Znaczne wzmocnienie działalności zbrojnej oddziałów ruchu oporu powoduje, że stan ofiar terroru spada blisko o połowę, tj. do około 600 osób.

W granicach powiatu miechowskiego w poszczególnych gminach i miastach wystąpiła duża rozpiętość w biologicznym wyniszczaniu ich mieszkańców przez okupanta. Najwięcej ofiar terroru było w gminie Wielko-Zagórze — 884 osoby. W dalszej kolejności w Miechowie — 422, Książu Wielkim — 305, Niedźwiedziu — 217, Chodowie — 191, Słomnikach — 172, Iwanowicach — 149, Kozłowie — 132, Kacicach — 106, Racławicach — 95, Szreniawie — 87, Jaksicach — 73, Koniuszy i Rzerzuśni — po 71, Luborzycy — 69, Michałowicach — 67, Proszowicach — 64, Nieszkowie — 59, Pałecznicy — 45, Łętkowicach i Wierzbnie — po 42, Klimontowie — 39, Tczycy — 38, Kowali — 28, Gruszowie — 26, Wawrzeńczycach — 19, oraz w Igołomii — 17. Należy wziąć pod uwagę, że na miejsca straceń do lasu w Chodówkach i Strzygańcu w gminie Wielko-Zagórze, do Miechowa,

Stan liczbowy ofiar w pow. miechowskim w rozbiciu na lata i miesiące, I — w liczniku pomordowani na miejscu, II — pomordowani poza powiatem

Miesiące	I—L / II—M	Lata							Razem
		1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	
I	I—L		1	5	5	114	58	29	212
	II—M		4	12	3	7	3	1	30
II	I—L		12	6	5	49	20		92
	II—M		2		6	7	6		21
III	I—L		1	2	12	55	17		87
	II—M				7	27	4		38
IV	I—L		2	4	8	65	33		112
	II—M		4		6	53	13		76
V	I—L		4	6	8	72	29		119
	II—M		4	2	25	39	20		90
VI	I—L		2	8	20	144	38		212
	II—M			2	6	28	3		39
VII	I—L		1	3	121	171	56		352
	II—M			1	6	11	17		35
VIII	I—L		1	4	196	22	150		373
	II—M		2	3	9	10	8		32
IX	I—L	40	5	3	278	38	21		385
	II—M	7	3	9	7	31	3		60
X	I—L	1	5	7	428	47	24		512
	II—M	13	7	3	4	14	5		46
XI	I—L		1	8	287	44	19		359
	II—M	7	2	3	8	8	1		29
XII	I—L	2	1	3	47	77	73		203
	II—M		1	1	5	4	5		16
Razem	I—L	43	36	59	1415	898	538	29	3018
	II—M	27	29	36	92	239	88	1	512
Ogółem		70	65	65	1507	1137	626	30	3530

Książa Wielkiego, Słomnik i do lasu niedźwiedzkiego pod Wesołą przywożono Żydów i Polaków z innych miejscowości, częściowo spoza powiatu miechowskiego. W gminie Iwanowice są też ujęte ofiary z pogranicznych wsi pow. olkuskiego, gdyż pacyfikacja ich mieszkańców nastąpiła po akcjach partyzanckich na styku powiatu miechowskiego. Są trudności przy ustalaniu ofiar likwidowanych w Miechowie i mogą być przypadki wtórnego ich zaliczenia po aresztowaniu w miejscu zamieszkania. Przy tych nieścisłościach liczbowych ofiar należy mieć na uwadze to, że znacznie więcej osób pomordowanych przez okupanta zostało pominięte, których nie udało się już zarejestrować po trzydziestu latach po wojnie. Zestawieniem ofiar nie objęto około 7000 Żydów wywiezionych w 1941 a zwłaszcza 1942 z powiatu miechowskiego do pracy w Krakowie i do obozów masowej zagłady.

Podział ofiar eksterminacji hitlerowskiej na tle rasowym oraz stosowanych form terroru policyjnego w powiecie miechowskim:

3530 osób ogółem, w tym — 1556 Żydów i 66 Cyganów (na tle rasowym),

1908 Polaków ujętych według form terroru policyjnego:

56 — rozstrzelanych przez Wehrmacht,

325 — z listy policyjnej,

252 — pod zarzutem sabotażu gospodarczego,

138 — w łapankach i obławach,

76 — bez powodu,

118 — na robotach w Niemczech, w obozach pracy i przy okopach,

60 — za udzielanie pomocy Żydom,

27 — w czasie dokonywania rewizji przez żandermerię i gestapo,

62 — pod zarzutem uboju zwierząt domowych,

39 — za poszukiwane osoby przez gestapo i policję niemiecką,

7 — świadków Jehowy za przekonania religijne,

9 — granatowych policjantów pod zarzutem kontaktów z ruchem oporu,

39 — za sabotaż kolejowy,

308 — pod zarzutem udzielania pomocy partyzantom,

392 — w pacyfikacjach po akcjach zbrojnych oddziałów ruchu oporu.

Przy tym zestawieniu warto podkreślić, że oddziały Wehrmachtu obok podanych 56 ofiar (w tym 32 osoby rozstrzelane 6 września 1939 na stacji kolejowej w Charsznicy oraz dalsze osoby mordowane bez powodu przeważnie w pierwszej połowie stycznia 1945) — brały udział w likwidacji Żydów w lesie Chodówki i pacyfikowały wsie w rejonie Książa Wielkiego. Szczególnie wymownym faktem jest rozstrzelanie 76 osób bez powodu, bez sprawdzenia ich tożsamości. Przy rozstrzelaniu 27 osób w czasie dokonywania rewizji na ogół okupant nie znajdował obciążających przedmiotów i do ich likwidacji starczyły zgłoszone donosy.

Znaczne także były straty materialne w powiecie miechowskim, stosunkowo dużą pozycję stanowiły spalone obiekty budowlane. Podczas toczącej się wojny spłonęły łącznie 922 obiekty, w tym 320 domów mieszkalnych, 210 obór i 372 stodoły oraz szkoła powszechna w Nowym Brzesku, zakład mleczarski w Kalinie, remizy strażackie OSP w Chodowie, Miechowie i Prandocinie, budynek biurowy i żydowski dom modlitwy w Proszowicach, młyn w Miechowie, pałac w Wysocicach, 7 wozowni i śpichlerz. Znacznie uszkodzone zostały zabytkowe kościoły w Prandocinie i Proszowicach oraz klasztor w Hebdowie. Okupant także wyburzył most i wiadukt kolejowy w Miechochowie oraz wysadził wjazd kolejowy w Tunelu.

Specyfikację przyczyn spalonych obiektów obrazuje podane niżej zestawienie:

58 — od działań frontowych w kampanii wrześniowej 1939,

302 — w czasie radzieckiej ofensywy styczniowej 1945,

25 — wyburzone na zarządzenie administracji okupanta w Miechowie,

5 — podczas dokonywania rewizji przez żandarmerię i gestapo,

5 — za uchylanie się od prac okopowych,

5 — za udzielanie pomocy Żydom,

3 — przy defekcie samolotu i zapuszczaniu silnika samochodowego,

14 — w czasie akcji zbrojnych oddziałów LSB i BCh,

379 — w czasie i po akcjach zbrojnych oddziałów AK,

8 — pod zarzutem kontaktów z PWOR,

9 — pod zarzutem współpracy z GL i AL,

1 — w czasie potyczki Żydów z żandarmerią niemiecką,

59 — za udzielanie pomocy partyzantom radzieckim,

40 — w czasie pomyłkowej walki oddziałów NSZ z Wehrmachtem,

6 — w odwetach wzajemnych AK i AL, celem poskromienia właścicieli obiektów, których synowie byli żołnierzami oddziałów zbrojnych,

3 — w odwecie przez osoby nie zorganizowane w ruchu oporu.

Charakterystyczny jest fakt, że spłonęły tylko 2 stodoły dworskie i to od działań frontowych, bo okupant nie pacyfikował dworów. Właścicielami spalonych obiektów było łącznie około 500 osób, przeważnie chłopów. Najwięcej obiektów spłonęło w gminie Książ Wielki — 366. W dalszej kolejności były gminy: Koniusza — 86, Proszowice — 47, Racławice — 45, Kowala — 44, Kozłów — 37, Wielko-Zagórze — 36, Tczyca — 34, Gruszów i Miechów — po 29, Łętkowice — 21, Iwanowice — 20, Kacice, Rzerzuśnia i Wierzbno — po 15, Nieszków — 13, Jaksice i Luborzyca — po 11, Klimontów i Michałowice — po 10, Igołomia i Niedźwiedź — po 7, Chodów — 6, Słomniki — 4,

Pałecznica i Szreniawa — po 2. Wyjątek stanowiła gmina Wawrzeńczyce, gdzie nie było pożarów spowodowanych przyczynami wojny [2].

Tak jak całe społeczeństwo polskie, również i mieszkańcy powiatu miechowskiego, od początku okupacji hitlerowskiej podjęli walkę z najeźdźcą. Pierwszym jej przejawem był bierny opór m. in. przez sabotowanie zarządzeń okupacyjnych. Niebawem do walki włączył się zorganizowany ruch oporu, który w Miechowskiem pod koniec okupacji liczył ponad 11 000 mieszkańców. Najliczniejszy był podziemny ruch ludowy, zrzeszający w swych komórkach organizacyjnych ponad 8000 uczestników. W Armii Krajowej było około 2400, w Gwardii Ludowej i Armii Ludowej około 400, w PPS (WRN) przeszło 300 osób. Dane te nie uwzględniają uczestników ruchu oporu z innych regionów, działających przejściowo w Miechowskiem. Takich stosunkowo było najwięcej w AK oraz GL i AL. [3].

Do czynnej walki z okupantem organizacje podziemne ruchu oporu formowały oddziały zbrojne — dyspozycyjne, dywersyjne, specjalne i partyzanckie. Ruch ludowy, o głębokim zapleczu konspiracyjnym i dowództwo AK, posiadające najlepiej zorganizowany wywiad, nie były zmuszone do wczesnego formowania oddziałów partyzanckich. Były one znacznie mniej korzystne w działaniu od zakonspirowanych oddziałów zbrojnych, które nie skupiały na siebie uwagi okupanta, nie musiały zmieniać miejsca postoju, zwłaszcza po dokonanej akcji oraz unikały znaczniejszych strat własnych i ludności cywilnej.

Kierownictwo Miechowskiego Podokręgu PPR, powstałe w lipcu 1942 w Uniejowie Kolonii, już w listopadzie tegoż roku uformowało pierwszy w powiecie oddział partyzancki GL pod kolejnym kryptonimem „Mnich". Dowodził nim „Józek" — uciekinier z okolic Bielska, następnie „Młot" pod dowództwem Stanisława Lęgasa, (zbiegłego robotnika z Zagłębia Dąbrowskiego), oraz im. Bartosza Głowackiego, dowodzony był przez kpr. Tadeusza Grochala „Tadka Białego" z Uniejowa. Po bratobójczej walce w Koryczanach koło Tunelu 28X1943 oddziału partyzanckiego AK „Ludwika" z Włoszczowskiego z oddziałem GL im. Bartosza Głowackiego, ten ostatni osłabiony walkami z okupantem w lasach chroberskich został rozgromiony i zdeformowany. Po otrzymaniu zrzutowej broni radzieckiej 13/14 VII 1944 został reaktywowany już jako oddział partyzancki AL im. Bartosza Głowackiego pod dowództwem Tadeusza Grochala i stacjonował w pow. olkuskim. Następnie wiosną 1943 zorganizowano oddział partyzancki GL, później AL „Siekiery", dowodzony przez ppor. Jana Szwaję z Uniejowa Kolonii (komendanta Miechowskiego Okręgu GL), który najczęściej przebywał w lasach chroberskich. Jako ostatni powstał, w październiku 1943 oddział partyzancki GL, później AL „Gutka" pod dowództwem kpr. Jana Trzaski z Łobzowa. Ponadto w dzielnicach PPR „Mniszek" w Czaplach Małych i „Kula" w Kępiu tworzono grupy bojowe GL, później AL.

Na przełomie lat 1942/1943 kierownictwo miechowskiego PKR PPS, obok istniejącego od maja 1942 oddziału bojowego GL „Piotrowskiego" dowodzonego przez plut. Józefa Kocioła ze Szczytnik, uformowało oddział partyzancki, kryptonim „Zamek", im. Teodora Rosiewicza. Dowódcą jego został kpr. Stanisław Długosz z PPS, zbiegły tu w połowie 1940 przed bandami ukraińskimi spod Lwowa. Oddział liczył 18 żołnierzy, większość stanowili uciekinierzy z tzw. kresów wschodnich i Zagłębia Dąbrowskiego. Z braku warunków terenowych i małego zaplecza PPS (obawa przed denuncjacją NOW) w kwietniu 1943 oddział GL „Zamek" przerzucony został w Myślenickie, a następnie do lasów w rejonie Suchej i połączony z oddziałem bojowym GL krakowskiego OKR PPS pod dowództwem Mariana Bomby „Wojciechowskiego", „Romana". W kilka miesięcy później uformowano w Karwinie następny oddział bojowy GL „Górnika" dowodzony przez plut. Józefa Gabrysia — sztygara zbiegłego z Czeladzi w Zagłębiu Dąbrowskim.

Polska Wojskowa Organizacja Rewolucyjna była kolejnym organizatorem oddziału partyzanckiego w Miechowskiem. Jego założycielem był Bazyli Tatarski „Tatar", „Lej", zbiegły przed Ukraińcami ze Lwowa do Pojałowic koło Słomnik. Oddział powstał w marcu 1943 i liczył 15 żołnierzy pod dowództwem kpr. Bolesława Mazurka „Balusza" z Prandocina. Partyzanci przebywali w lasach rejonu Słomnik i działali w trudnych warunkach. Bowiem wywiad NOW stwarzał szczególnie wrogą atmosferę wokół osoby Bazylego Tatarskiego, dowódcy PWOR i jego zwolenników. Nękany oddział Tatarskiego bronił się częstą zmianą postoju. W drugiej połowie lipca 1943 Tatarski rozformował swój oddział, a niebawem organizacja PWOR przestała istnieć.

Dowództwo Inspektoratu Miechowskiego AK „Maria" już od 1940 formowało początkowo oddziały dyspozycyjne i dywersyjne, zwane także „Dominiką", przemianowaną później na oddziały partyzanckie lub specjalne jak np. oddziały „Babinicza" i „Skrzetuskiego". W połowie 1944 uformowano batalion szturmowy AK kryptonim „Suszarnia" 106 dywizji AK i zlokalizowano go w północno-wschodniej części pow. miechowskiego. Dowódcą batalionu został Antoni Iglewski „Ponar" skoczek z Anglii, a pod koniec okupacji por. Julian Malinowski „Słowik" z Książa Wielkiego. Batalion składał się z 3 kompanii. Dowódcą I był „Grot" — ppor. Józef Gargasz z Sułkowic, II „Gozdawa" — por. NN i III — „Żabik" — skoczek z Anglii. Każda kompania liczyła po 3 plutony w tym: „Żbika" — ppor. Stanisław Jazdowski z Rzeszowskiego, „Pazura" z BCh — ppor. Tomasz Adianowicz z Marcinowic, „Mohorta" z BCh — ppor. Jan Pińkowski z Olkuskiego, „Olgierda" — ppor. Józef Malara z Pieczonóg, „Babinicza" — kpr. Juliusz Nowak z Witowic, „Bruzdy" — kpr. Józef Raj z Chodowa,

„Jaksy" — ppor. Wojciech Majewski ze Słaboszowa, „Trzaski" — ppor. Jan Molęda z Kościejowa, „Pająka" — Konrad Juszczyk z Dąbrowy Górniczej. Pod koniec okupacji formowano IV kompanię „Kaszuby" — ppor. Jan Stasiek z Konaszówki. Trzeba też wymienić partyzancką kompanię sztabową 106 dywizji AK pod dowództwem kpr. Jerzego Biechońskiego z Proszowic oraz pluton telegraficzny „Żwirki" — ppor. Mieczysław Pierzchalski ze Słomnik. Natomiast dowódcy taktycznych batalionów i kompanii AK posiadali własne dyspozycyjne oddziały zbrojne, niektórzy mieli znaczne osiągnięcia w akcjach jak oddział „Jemioły" — Zbyszka Śniegowskiego z Krakowa, „Dźwiga" — Juliana Sochy z Miechowa i „Korzona" z BCh — Władysława Deja z Wilkowa.

Warto nadmienić, że w latach 1944—1945 w Miechowskiem stacjonowały przejściowo oddziały partyzanckie batalionu AK „Skały" z krakowskiego Kedywu pod dowództwem por. Jana Pańczakiewicza „Sylwestra" z Krakowa. Pod koniec okupacji batalion składał się z 3 kompanii w tym: I „Korala" — ppor. Mieczysław Cieślik z Wieliczki, II „Powolnego" — skoczek Ryszard Nuszkiewicz z Poznańskiego i III „Wierzby" — skoczek Maksymilian Klimecki z Brodnicy. Batalion występował najczęściej w powiatach podkrakowskich w czterech oddziałach partyzanckich: „Błyskawica", „Grom", „Skok" i „Huragan". Skupiały one przede wszystkim partyzantów z Krakowa. Również krakowski „Żelbet" stacjonował przejściowo swoich żołnierzy w Miechowskiem.Np. 8 maja 1944 w Łęgu koło Krakowa, po walce grupy dywersyjnej „Żelbetu" z Niemcami, został uformowany w Goszycach liczący około 100 ludzi oddział partyzancki pod dowództwem por. Artura Korbela „Bicza" z Krakowa. Oddział przebywał w rejonie Słomnik i na pograniczu powiatu olkuskiego. Po stoczonych walkach z okupantem pod Sieciechowicami i Barbarką, dnia 31 sierpnia 1944 wycofał się w Myślenickie.

Ruch ludowy od 1940 organizował początkowo patrole terenowe „Chłostry". Wiosną 1943 zostały one przemianowane na oddziały specjalne Ludowej Straży Bezpieczeństwa o strukturze organizacyjnej terenowych oddziałów samoobrony i stanowiły załogi gminne. Każda gmina w pow. miechowskim posiadała taki oddział specjalny LSB. I tak w kolejności gmin: w Chodówie był oddział „Wykosa" — dowodził nim plut. Bolesław Bijak z Witowic Dworu, Gruszowie „Wira" — plut. Władysław Pasternak ze Starego Brzeska, Igołomii „Linia" — Józef Kwiatek „Zaliwski" z Pobiednika Wielkiego, Iwanowicach „Dłubni" — kpr. Stanisław Banaś z Żerkowic, Jaksicach „Gołąbka" — kpr. Eugeniusz Gądek z Wymysłowa, Kacicach „Jodły" — kpr. Franciszek Pietrucha z Łan Nasiechowskich, Klimontowie „Motyla" — Tadeusz Makola z Teresina, Koniuszy „Dąbskiego" — Bronisław Buliński „Kolka" z Posądzy, Kowali „Rudnickiego" — kpr. Jan Zastawny z Rudna Górnego, Kozłowie „Burza II" — sierż. Franciszek Brzeziński z Marcinowic, Książu Wielkim „Bicza" — kpr. Władysław Szwaja z Głogowian, Luborzycy „Sikory" — kpr. Roman Kaługa z Goszyc, Łętkowicach „Grochoskiego" — Władysław Ziętek z Przemęczan, Michałowicach „Szpaka" — st. uł. Bolesław Kawula z Sieborowic, Niedźwiedziu „Łuka" — Adam Haber z Łososkowic, Nieszkowie „Burzy I" — kpr. Władysław Pilawski ze Święcic, Pałecznicy „Kruka" — Edward Tasak z Pałecznicy, Racławicach „Lwa" — plut. Józef Brzeszcz z Racławic, Rzerzuśni „Ciernia" — Stefan Mirowski z Krępy, Szreniawie „Jastrzębia" — kpr. Jan Mędrek z Lgoty Wielkiej, Tczycy „Sokoła" — kpr. Stanisław Widacha z Tczycy, Wawrzeńczycach „Ryby" — kpr. Józef Puchalski z Wawrzeńczyc, Wielko-Zagórzu „Dziadka" — kpr. Stanisław Przeniosło z Kaliny Małej, Wierzbnie „Wisiary" — kpr. Stanisław Tekielski z Karwina. W tym czasie powstały 2 oddziały dyspozycyjne LSB: „Ryszarda" — kpr. Tadeusz Jędruch z Janowiczek, zastępcy komendanta LSB Obwodu Miechów i oddział „Wawela" — kpr. Franciszek Książek z Pstroszyc, komendant IV podobwodu LSB. Ponadto było 5 oddziałów dyspozycyjnych BCh, w tym: im. Bartosza Głowackiego pod dowództwem „Pazura" ppor. Tomasza Adrianowicza z Marcinowic, „Korzona" dowodzonego przez kpr. Władysław Deja z Wilkowa, „Topora" pod dowództwem kpr. Jana Latały z Poborowic, „Beniowskiego" pod dowództwem kpr. Stanisława Szareckiego z Witowic i „Dzięcioła" dowodzonego przez kpr. Henryka Gołąba z Łyszkowic. W 1944 oddziały LSB: „Ryby", „Ryszarda", „Sikory", „Wawela" i „Wisiary" oraz oddziały BCh im. Bartosza Głowackiego, „Topora" i „Beniowskiego" zostały przemianowane na oddziały partyzanckie.

W drugiej połowie 1944, w północnej części pow. miechowskiego działały również polsko-radzieckie grupy dywersyjno-zwiadowcze skoczków spadochronowych. W nocy 13/14 lipca 1944 na polach Podlesic pod Miechowem lądowała polska 13-osobowa grupa Antoniego Janczaka i 2 kobiety. W następnym dniu pomaszerowali oni w kierunku lasów chroberskich. W nocy 27/28 lipca 1944 koło Tunelu lądowała kolejna grupa, w tym 2 Rosjanki, jeden Polak nauczyciel z Kieleckiego i 5 żołnierzy radzieckich z kpt. Aleksandrem Gryszczukiem „Newskim" na czele. W kilka dni później grupa „Newskiego" dołączyła do grupy kpt. Iwana Iwanowicza Karawajewa („Iwan Iwanowicz"). W sierpniu 1944 w rejonie Miechowa przebywała 17-osobowa grupa płk. Mikołaja Kazina „Kalinowskiego". W tym czasie działała tu również grupa radzieckich skoczków spadochronowych „Awangarda" pod dowództwem mjra Mikołaja Giefta „Zołotownikowa". 23 sierpnia grupy radzieckie w przemarszu na Podhale zostały zaatakowane przez duże siły Wehrmachtu pod wsią Dubie koło Krzeszowic i poniosły znaczne straty. Później został odtworzony oddział partyzancki „Awangarda" pod dowództwem

kpt. Wasyla Tichonina „Wasyla". Działał on w rejonie Książa Wielkiego i Sancygniowa.

5 września 1944 w lesie sancygniowskim, na styku powiatu miechowskiego, lądowała grupa zwiadowcza, w tym radiotelegrafistka „Sonia", radziecki żołnierz „Mikołaj" i 3 Polaków ze Stanisławem Sochackim na czele, jako dowódcą. Następna grupa zwiadowcza „Jaskier", lądowała 14 września też w lesie sancygniowskim w składzie 5 Polaków i telegrafistka „Nina" pod dowództwem Edwarda Majerskiego. Grupa przebywała w rejonie Słaboszowa i niebawem zmieniła swój charakter na oddział partyzancki powiększając stan ludzi. Warto tu nadmienić, że część żołnierzy radzieckich, również przejściowo w polskich oddziałach partyzanckich pełniło odpowiedzialne funkcje. Np. Mikołaj Sługaczow („Tadek Ruski") był zastępcą dowódcy oddziału partyzanckiego AL im. Bartosza Głowackiego [4].

Oddziały miechowskiego ruchu oporu początkowo uzbrojone były w broń pozostałą z kampanii wrześniowej, następnie zdobywaną na okupancie w akcjach zbrojnych. W 1944 oddziały AK podejmowały również broń zrzutową z Anglii, m. in. na polach wierzbińskich, pod Szczytnikami, koło Bobina, w Rędzinach Zbiegalskich, pod Przysieką i Głogowianami. Natomiast partyzanci AL przyjęli zrzut broni radzieckiej na polach Podlesic i koło Wolbromia. W listopadzie 1944 zrzucono również radiostację w Janowicach dla potrzeb grup polsko-radzieckich [5]. Oddziały zbrojne organizacji podziemnych w Miechowskiem m. in. niszczyły akta i wykazy kontyngentowe w urzędach gminnych, dewastowały mleczarnie i zlewnie mleka, rekwirowały pieniądze podatkowe u sołtysów oraz w kolejowych kasach biletowych, nie dopuszczały do spędów bydła i trzody chlewnej, opróżniały magazyny kontyngentowe, wysadzały pociągi, rozpraszały obławy policyjne na młodzież wywożoną do pracy w Niemczech i wcielaną do tzw. Służby Budowlanej, a przede wszystkim rozbrajały niemieckie posterunki i likwidowały osobowe siły okupanta, dezorganizując jego zaplecze gospodarcze i frontowe. W sumie dokonano 532 akcje sabotażowe, potyczki i walki zbrojne. Mieszkańcy pow. miechowskiego na ogół chętnie popierali podziemne organizacje i walkę oddziałów zbrojnych z okupantem, ale bali się pacyfikacji, które wyniszczały ich biologicznie i materialnie. Przytoczone względy powstrzymywały miechowskie organizacje ruchu oporu od akcji zbrojnych z okupantem. Ilość i rozmieszczenie w czasie akcji sabotażowo-zbrojnych obrazuje zestawienie [6].

Sabotaże i walki w pow. miechowskim w l. 1939—1945 w liczniku:

Miesiące	Lata							Razem
	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	
I		1	1		3/ 2	5/ 1	53	63/ 3
II		1		1	4	6		12
III					6	8/ 2		14/ 2
IV					4/ 4	16/ 1		20/ 5
V		1			3/ 2	14/ 1		18/ 3
VI					1/ 1	18		19/ 1
VII					1/ 1	52		53/ 1
VIII				1	/ 1	51/10		52/11
IX	1				1/ 1	31		33/ 1
X	2		1		2/ 1	76		81/ 1
XI					3/ 1	60		63/ 1
XII			1	1/1	2	70		74/ 1
Ogółem	3	3	3	3/1	30/14	407/15	53	502/30

w tym: przez oddziały zbrojne

Rocha	AK	GL i AL	GL WRN	Part. radz.	PWOR	Żydzi	Inni	502/30
249	142	19/30	5	13	3	1	70	

Stan liczbowy zlikwidowanych (w liczniku) i rozbrojonych (w mianowniku) osobowych sił okupanta przez zbrojny ruch oporu w powiecie miechowskim, straty własne:

Organizacje ruchu oporu	Roch	AK	GL i AL	GL WRN	Part. radz.	PWOR	Żydzi	Inni	Razem
Niemców	64/352	29/143	15/3	/4	19/4			9/44	136/550
Granatowych policjantów	3/89	2/33	3	1				2	11/122
Ukraińców	12/24	12/12	4					2/15	30/51
Własowców--Kałmuków	4/42								4/42
Sonderdienstu	/2	/7							/9
Ostlegionu		/3						1/6	1/9
Volksdeutschów	2								2
Enezetowców	1		3		7				11
Gajowych	/2	/1							/3
Ogółem:	86/511	43/199	25/3	1/4	26/4			14/65	195/786
Poległych partyzantów	22	36	9	1	32		2	18	120
Ludności cywilnej	5	285	11	2	34			55	392
Spalonych obiektów	14	379	9		59	8	1	46	516

Z powodu odmiennej struktury organizacyjnej GL i AL, które zamiast obwodów miały okręgi, 30 sabotaży i walk AL dokonanych w sąsiednich i dalszych powiatach od Miechowskiego również ujęto w zestawieniu i wyodrębniono w mianowniku. Natomiast zostały one pominięte w następnym zestawieniu z uwagi na brak danych odnośnie do strat własnych jak i poległych partyzantów, ludności cywilnej oraz spalonych obiektów, które to straty były dość znaczne.

Spośród podanych sabotaży i walk najbardziej efektowne były akcje zbrojne w pierwszych latach wojny, szczególnie na posterunki okupanta, jak np. w maju 1940 zlikwidowanie komendanta i zastępcy posterunku granatowej policji w Nowym Brzesku przez osoby nie należące w tym czasie do zorganizowanego ruchu oporu, lub w styczniu 1943 rozbrojenie posterunku granatowej policji w Czekaju i Żarnowcu na styku powiatu jędrzejewskiego i olkuskiego przez oddział partyzancki GL „Mnich". Kolejne posterunki na omawianym terenie zostały rozbrojone później w dniach 23—26 lipca 1944 w Racławicach, Kocmyrzowie i Działoszycach przez oddziały partyzanckie LSB „Ryszarda" i „Sikory" przy wsparciu BCh „Korzona" oraz BCh im. Bartosza Głowackiego pod dowództwem „Pazura". Akcje te stały się sygnałem do wzmożenia walki oddziałów zbrojnych ruchu oporu i wyparcia sił okupanta, z terenu gmin w rejonie Proszowic i Kazimierzy Wielkiej. Stworzono tzw. Republikę Proszowicko-Kazimierską zwaną także Miechowsko-Pinczowską która trwała około 3 tygodni. Była ona wynikiem zespołowego wysiłku organizacyjnego i zrywu partyzanckiego wszystkich organizacji podziemnych ruchu oporu w powiatach miechowskim i pinczowskim.

Owe dość znaczne sukcesy oddziałów zbrojnych ruchu oporu osiągnięte były ze stratą m. in. poległych w walce

120 partyzantów, w tym kilku dowódców, jak również 15 lotników zachodnich aliantów w czasie strącenia ich samolotów przez okupanta w Luborzycy i pod Ostrowem. Znacznie więcej zginęło uczestników organizacji podziemnych w pow. miechowskim pod zarzutem działalności w ruchu oporu w różnych okolicznościach, szczególnie w czasie dokonywania pacyfikacji przez okupanta lub w więzieniach i obozach masowej zagłady, w tym: z AK — 50, Rocha — 37, PPR i GL AL — 24, GL WRN — 5, jeńców i partyzantów radzieckich — 10. Największe straty były wśród członków i sympatyków PWOR skupionych wokół pisma podziemnego pt. „Ogniem i Mieczem". W 1943 okupant rozstrzelał łącznie 75 osób pod zarzutem kontaktów i udzielania pomocy tej organizacji. Ale dane te są niekompletne i zaniżone. Znaczne były również straty w walczących armiach — niemieckiej i radzieckiej. Niemcy na ogół wywozili zwłoki swoich żołnierzy do Krakowa na cmentarz Rakowicki lub na Zachód. Poległych żołnierzy radzieckich pochowano na miejscowych cmentarzach, w tym 12 w Chodowie, 227 w Miechowie, 27 w Żębocinie, a 582 przywiezionych z okolicznych wsi pochowano w Proszowicach.

T. Adrianowicz

D. Banach

L. Banaś

S. Banaś

Jak wynika z przytoczonych zestawień, największe osiągnięcia mają oddziały LSB i BCh. Można je porównywać z osiągnięciami liczniejszych i lepiej uzbrojonych w broń zrzutową oddziałami partyzanckimi AK. Oddziały zbrojne Rocha dokonały ponad 100 akcji więcej niż oddziały AK. Jest charakterystyczne, że stan osobowy sił okupanta w akcjach przeciw oddziałom LSB i BCh był dwukrotnie, a przy rozbrojeniach przeszło dwa i półkrotnie wyższy niż w akcjach przeciw oddziałom AK. Należy też zwrócić uwagę, że oddziały zbrojne GL i AL, jak również partyzantów radzieckich miały znaczną przewagę w zlikwidowanych w stosunku do rozbrojonych osobowych sił okupanta. W pozycji „inni" są akcje dokonane przez członków miechowskich organizacji podziemnych, które niezidentyfikowani dowódcy podjęli z własnej inicjatywy. Ponieważ w niektórych akcjach były straty w ludności cywilnej, lub nie rozliczyli się oni z dokonanych rekwizycji, więc nie zgłosili ich swym przełożonym i nie przyznali się do nich po wojnie. Warto nadmienić, że wspólne akcje oddziałów zbrojnych były stosunkowo nieliczne z uwagi na odmienną taktykę działania organizacji podziemnych i na ogół wzajemnie ich unikano. Wynikało to również z ograniczeń dowództwa AK w podejmowaniu decyzji o walce zbrojnej oraz sporów przy podziale zdobytej broni, a także możliwości strat własnych i pacyfikacji ludności cywilnej. Niemniej wspólnych akcji sabotażowych i walk było około 30.

Stosunki organizacji konspiracyjnych w podziemiu antyhitlerowskim w pow. miechowskim charakteryzują dość znaczne ofiary pomordowanych i zmaltretowanych członków ruchu oporu oraz osób niezorganizowanych na tle ideowo-politycznym (mniej narodowościowym). Ofiary te były wynikiem narosłych sprzeczności klasowych okresu międzywojennego, zaostrzały się w pierwszej połowie okupacji i w ostatnich dwóch latach wojny przybrały formę walk bratobójczych, szczególnie w drugiej połowie 1944. Walka czynna wśród organizacji podziemnych zaostrzyła się w 1943 z kilku powodów, m. in. sprzeciwiania się akcji scaleniowej żołnierzy BCh z AK, zrywania rozmów scaleniowych GL WRN z AK jak również przechodzenia żołnierzy AK do BCh i LSB oraz do GL i AL, występowania oddziału partyzanckiego — kolejno GL „Mnich", „Młot" przemianowanego na oddział GL, później AL im. Bartosza Głowackiego oraz oddziału partyzanckiego PWOR — Bazylego Tatarskiego.

Największe nasilenie walki czynnej było w gminie Nieszków — 35 osób poległych. W dalszej kolejności były gminy: Kozłów — 30, Klimontów — 14, Wielko-Zagórze — 12, Racławice — 10, Koniusza — 9, Pałecznica — 8, Kacice — 7, Gruszów, Kowala, Szreniawa i Tczyca — po 5, Jaksice, Książ Wielki i Wierzbno — po 3, Igołomia, Michałowice i Słomniki — po 2, Niedźwiedź, Proszowice i Wawrzeńczyce — po 1 osobie. Stanem tym nie są objęte ofiary zlikwidowane przy pomocy okupanta przez denuncjację praktykowaną zwłaszcza przez NOW i NSZ. Liczbę tych ofiar należy przyjąć na przeszło 300 osób, wśród których największą grupę stanowili zwolennicy PWOR, m. in. w gminie Kacice — 70, Jaksice — 44, Luborzyca — 19, Iwanowice — 17, Michałowice — 8, Pałecznica — 4, Koniusza, Łętkowice i Słomniki — po 3, Wierzbno — 2 i Niedźwiedź — 1 osoba.

W walce bratobójczej uczestników organizacji podziemnych ruchu oporu największe straty ponieśli komuniści — 23 osoby, ludowcy — 17, AK — 15, GL WRN — 1, oraz 10 polskich i radzieckich skoczków spadochronowych, jak również 31 osób nie zorganizowanych w ruchu oporu. Ponadto przeszło 100 osób było rannych i zmaltretowanych; nie odzyskiwały już one utraconego zdrowia i wcześniej umierały [8].

Karami kierownictwa walki podziemnej (obsadzone przez ludowców) za przejawy kolaboracji

spekulujących elementów skorumpowanych przez okupanta w pow. miechowskim, które zagrażały bezpieczeństwu ludności polskiej i działały na szkodę podziemnych organizacji ruchu oporu, zostało objętych ponad 260 osób, z tego 150 mężczyzn i 107 kobiet (87 kobietom ostrzyżono włosy za utrzymywanie stosunków towarzyskich z Niemcami). Natomiast 52 osoby zostały zlikwidowane, w tym 43 konfidentów (wśród nich 5 kobiet), 3 grantowych policjantów, 5 funkcjonariuszy policji kryminalnej i pracowników gestapo oraz 2 sołtysów. Pozostałe osoby otrzymały karę chłosty, m. in. 3 granatowych policjantów, 5 wójtów, 62 sołtysów i ich zastępców oraz 22 pracowników administracji polskiej.

Sankcjami objęci byli również przestępcy kryminalni, chuligani, złodzieje cudzego mienia, alkoholicy, członkowie komisji rozdziału kontyngentu za okradanie rolników, właściciele i oficjaliści dworscy krzywdzący służbę folwarczną, osoby uchylające się od przyjęcia na zakwaterowanie rodzin wysiedlonych ze stolicy po powstaniu warszawskim itp, którzy naruszali odpowiednią postawę moralną społeczności miechowskiej. Łącznie KWP napiętnowało 499 osób, w tym 22 kobiety i 477 mężczyzn, z których 18 zostało zlikwidowanych za przestępstwa kryminalne. 176 osób ukarano chłostą za różne przekroczenia, a 304 właścicielom tzw. bimbrowni zlikwidowano urządzenia do produkcji alkoholu systemem domowym. Wielu recydywistów ukarano chłostą z ostrzeżeniem lub też i grzywną [9].

J. Bańbuła

A. Bednarczyk

BIOGRAMY DZIAŁACZY I PARTYZANTÓW

Do walki z najeźdźcą hitlerowskim, na czele poszczególnych organizacji ruchu oporu, stawali znani działacze zdelegalizowanych przez okupanta organizacji społeczno-politycznych, działających w Miechowskiem przed wojną oraz różnego stopnia dowódcy służby stałej i rezerwy Wojska Polskiego jak również młodzi patrioci, bez przeszkolenia wojskowego i większego doświadczenia życiowego, m. in. uczniowie gimnazjum i szkół zawodowych, a także członkowie organizacji młodzieżowych, których część poległa w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie ziemi miechowskiej. Oto częściowo ich zdjęcia i notki biograficzne oraz składy osobowe oddziałów zbrojnych ruchu oporu.

TOMASZ ADRIANOWICZ „Pazur", ur. 10 IX 1909 w Marcinowicach pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po ukończonym Seminarium Nauczycielskim w Sosnowcu, jako nauczyciel pracował kolejno w Zakopanem, Waksmundzie, Wojkowicach Kościelnych, a od 1938 w Lutni Polskiej na Zaolziu. Często był przenoszony przez władze szkolne za swoją postawę lewicową. W 1930—31 odbywał służbę wojskową w 73 pp w Katowicach i awansował do stopnia podporucznika. Brał udział w wojnine obronnej 1939. Po jej zakończeniu wrócił do Marcinowic i zajmował się pszczelarstwem. Niebawem wstąpił do ZWZ oraz AK i był zastępcą dowódcy placówki w Kozłowie. W styczniu 1943 nawiązał kontakty z Józefem Guzikiem, komendantem LSB Obwodu Miechow i wraz ze swą grupą przeszedł do BCh. Zorganizował kompanię BCh i wydzielił z niej oddział partyzancki BCh im. Bartosza Głowackiego pod swoim dowództwem. Należał do gminnego kierownictwa ZPL „Orka", prowadził komplety tajnego nauczania. Wydawał pisma powielaczowe pt. „Pobudka", a później „Czyn". Współdziałał z AL i partyzantami radzieckimi. 18 VII 1944 w Józefowie, przysiółku Przybysławic koło Tunelu, w czasie potyczki z Niemcami, zdaniem jego żołnierzy poległ od zdradzieckiej kuli w plecy. Pośmiertnie awansowany do stopnia kapitana, odznaczony Krzyżem Partyzanckim i Krzyżem Walecznych.

T. Biernacki

DOMINIKA BANACH „Laura", ur. 8 VI 1916 w Starym Brzesku przysiółku Hebdowa, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W styczniu 1941 wstąpiła do podziemnego ruchu ludowego i prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943—45 była przewodniczką LZK w gminie Gruszów. Po wyzwoleniu była działaczką GZSCh i przewodniczącą Koła Gospodyń Wiejskich w Hebdowie.

W. Bielański

LEON BANAŚ „Lewandowski", ur. 13 I 1892 w Żerkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1919 wstąpił do PSL Wyzwolenie. W okresie międzywojennym był działaczem samorządowym i spółdzielczym w gminie Iwanowice. W listopadzie 1941 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu został członkiem GZSCh, radnym

A. Biesaga

P. Biesaga

B. Bijak

J. Boligłowa

S. Boligłowa

F. Bożek

GRN w Iwanowicach i prezesem Kółka Rolniczego w Żerkowicach.

STANISŁAW BANAŚ „Dłubnia", ur. 9 IX 1916 w Żerkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1939, po służbie w 20 pp w Krakowie, awansował do stopnia kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju jeńców i wrócił do domu. W grudniu 1942 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Iwanowice. Zorganizował oddział specjalny pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu był prezesem Zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w Iwanowicach.

JAN BAŃBUŁA „Kulawy", ur. 14 VIII 1900 w Charsznicy, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1923 wstąpił do KPP, później należał również do koła ZMW „Siew" i NPCh. W 1931 został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach na 4 lata więzienia za działalność komunistyczną. 1935 wrócił schorowany do Charsznicy i pracował na 1,2 ha gospodarstwie. Jesienią 1939 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W połowie 1942 przeszedł do PPR Dzielnicy „Kula" w Kępiu. W 1943 poszukiwany z listy więźniów politycznych, ukrywał się wśród chłopów w rejonie Charsznicy. Po wyzwoleniu był działaczem ZSCh i rad narodowych w Miechowskiem.

ANDRZEJ BEDNARCZYK „Wrona", ur. 8 XI 1888 w Masłomiącej, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1918 zajął się na stałe rolnictwem w Michałowicach. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie, był członkiem Zarządu Powiatowego, a później SL w Miechowie. Przez kilka kadencji był wójtem gminy Michałowice, także i w czasie okupacji. W maju 1940 wstąpił do Rocha, został przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu ponownie został wójtem, a następnie przewodniczącym GRN w Michałowicach.

WŁADYSŁAW BIELAŃSKI „Mirusia", ur. 5 XI 1916 w Sieborowicach pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie piekarskim w Krakowie, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1939, po służbie w 38 pp w Przemyślu, w stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939. W lasach janowskich dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z pociągu pod Płaszowem i wrócił do domu. W grudniu 1941 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK. Brał udział w akcjach zbrojnych z oddziałem dywersyjnym AK „Grudy". Po wyzwoleniu zajął się pracą na roli. Był członkiem Zarządu GZSCh w Michałowicach.

TADEUSZ BIERNACKI „Kolba" ur. 1 II 1914 w Nowym Brzesku, pow. miechowski, w rodzinie rzemieślniczej. Terminował w zawodzie masarskim, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1937, po służbie w 9 pp w Zamościu, wrócił w stopniu kaprala. Podjął pracę w swoim zawodzie w Warszawie. Brał udział w wojnie obronnej 1939, po czym wrócił do rodziny w Nowym Brzesku. W styczniu 1940 nawiązał kontakty z NOW, później kolejno włączył się do ZWZ i do AK przeszedł jako dowódca plutonu. W drugiej połowie 1944 był szefem kompanii sztabowej 106 dywizji AK. Po wyzwoleniu podjął pracę w Rzeźni Miejskiej w Krakowie.

ALICJA BIESAGA „Jaśka", ur. 17 XII 1919 w Borzykowie, pow. Radomsko, w rodzinie wiejskiego nauczyciela, ludowca. Ukończyła Liceum Pedagogiczne im. A. Jotejki w Krakowie. W listopadzie 1942 zamieszkała z rodzicami w Racławicach i uczyła na tajnych kompletach. W grudniu tego roku wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Racławice. Zapewniała pomoc sanitarną oddziałów zbrojnych LSB „Lwa" i „Ryszarda". Z bratem Janem Biesagą żołnierzem LSB, organizowała w domach ludowców schronienia dla kilkunastu jeńców radzieckich zbiegłych z niewoli niemieckiej. Po wyzwoleniu była działaczką ZMW „Wici" a następnie Ligi Kobiet w Krakowie, później w pow. nowosądeckim. W tym czasie ukończyła studia AM w Krakowie, uzyskując dyplom magistra farmacji.

PIOTR BIESAGA „Świt", ur. 8 X 1896 w Stradowie, pow. pinczowski, w rodzinie chłopskiej. Po roku Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie, został aresztowany przez władze carskie za działalność niepodległościową. Był więźniem Cytadeli Warszawskiej deportowany później w głąb Rosji. W Moskwie ukończył Seminarium Nauczycielskie. Zmobilizowany jako oficer armii carskiej, brał udział w pierwszej wojnie światowej. Dostał się do niewoli niemieckiej, skąd wrócił do rodziny. W okresie międzywojennym był nauczycielem w Miroszowie i działaczem PSL Wyzwolenie. Za działalność polityczną władze szkolne przeniosły go dyscyplinarnie do Dęblina w pow. pinczowskim, gdzie w 1940 wstąpił do Rocha. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo, w listopadzie 1942 zamieszkał z rodziną w Racławicach. Podjął pracę w miejscowej szkole, a później został jej kierownikiem. Prowadził komplety

BIBLIOTEKA NAUKOWA

tajnego nauczania. Był przewodniczącym ZPL „Orka" w gminie Racławice. Po wyzwoleniu był działaczem ZNP w Miechowskiem.

BOLESŁAW BIJAK „Wykos", ur 8 XII 1912 w Szarkówce, pow. miechowski, w 10-osobowym rodzeństwie małorolnego chłopa. W 15 roku życia został pomocnikiem murarza, następnie robotnikiem Stalowni w Sosnowcu. Zredukowany po 6 latach pracy, wrócił jako bezrobotny. Po służbie w 4 pp w Kielcach i ćwiczeniach w 1935, awansował do stopnia plutonowego. Następnie kolejno był robotnikiem PKP w Charsznicy i Spółdzielni Mleczarskiej w Tczycy. Zmobilizowany w 40 pp we Lwowie brał udział w obronie Warszawy. We wrześniu 1941 wstąpił do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Chodów. Zorganizował oddział LSB pod swoim dowództwem. Od 1943 poszukiwany z listy przez miechowskie gestapo. Po wyzwoleniu prowadził młyn gospodarczy.

JANINA BOLIGŁOWA-GLUZIŃSKA „Łucja", ur. 15 III 1924 w Glewcu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła szkołę handlową i pracowała na roli. W maju 1943 wstąpiła do LZK, po przeszkoleniu sanitarnym została komendantką Miechowskiego Oddziału Zielonego Krzyża. Organizowała gminne placówki ZK oraz patrole sanitarne zbrojnych oddziałów LSB i BCh. Po wyzwoleniu podjęła pracę w uspołecznionym handlu w Bytomiu.

STEFAN BOLIGŁOWA „Zagon", ur. 21 XI 1909 w Glewcu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po gimnazjum im. B. Nowodworskiego w Krakowie, ukończył studia na Wydziale Rolnym UJ, uzyskując dyplom inżyniera rolnika. W tym czasie był działaczem PAML-u i TSL. W latach 1937—40 pracował w Izbie Rolniczej w Kielcach i jako ludowiec, współdziałał z kołami wiciowymi w zakresie oświaty rolniczej. W 1941 wrócił do Glewca i wstąpił do Rocha. Był przewodniczącym Powiatowej Komisji Planowania i Powiatowej Komisji Gospodarczej oraz ZPL „Orka" w Miechowskiem jak również naczelnym redaktorem powielaczowego pisma „Wieś idzie". Po wyzwoleniu pracował w Powiatowym Zarządzie ZSCh oraz w pionie oświaty rolniczej i spółdzielczości w Miechowie.

FRANCISZEK BOŻEK „Leon", ur. 20 XI 1920 w Niwce, w rodzinie górnika. Do 1939 ukończył 3 klasy gimnazjum w Sosnowcu. W maju 1941 wyznaczony na roboty do Niemiec, zbiegł do rodziny w Stręgoborzycach pow. miechowski. W następnym miesiącu wstąpił do Rocha w szeregi „Chłosty". W 1944 został dowódcą patrolu LSB i ubezpieczał lokal szkoły w Stręgoborzycach, gdzie z bratem Józefem powielali czasopismo Rocha pt. „Wieś idzie". Po wyzwoleniu był sekretarzem Wojewódzkiego Zarządu ZMW „Wici", a następnie ZMP oraz wiceprezesem WZSI w Krakowie. W tym czasie ukończył studia Wydziału Spółdzielczego UJ jako magister ekonomii.

JÓZEF BOŻEK „Ruch", ur. 7 VIII 1922 w Niwce, w rodzinie górnika. Do 1939 ukończył 3 klasy gimnazjum w Sosnowcu. Wiosną 1940 wyznaczony na roboty do Niemiec, zbiegł do rodziny w Stręgoborzycach. W grudniu tego roku wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". Był kolporterem prasy podziemnej, później należał do terenowego patrolu LSB. W 1944 był redaktorem technicznym czasopisma Rocha pt. „Wieś idzie". W 1945—47 odbywał służbę w 82 pac w Tomaszowie. Po powrocie z wojska należał do Zarządu Akademickiego Koła ZMW „Wici" w Krakowie i ukończył studia na AM jako lekarz medycyny. Podjął pracę w Szpitalu Miejskim Nowej Huty.

STANISŁAW BRODZIŃSKI „August", ur. 30 IV 1915 w Wierzchowisku, pow. miechowski, w rodzinie murarza fabrycznego. 1928—31 uczył się krawiectwa w zakładzie Fabryki Wyrobów Gumowych w Wolbromiu, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1931 wstąpił do KZMP i był sekretarzem komórki fabrycznej oraz członkiem KD KZMP w Wolbromiu. Wiosną 1932 wyjechał do Zagłębia Dąbrowskiego i pracował w swoim zawodzie w Czeladzi, później w Sosnowcu, gdzie był członkiem KD KZMP. W 1935 został członkiem KO KZMP Zagłębia Dąbrowskiego i brał udział w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach. Aresztowany w czerwcu 1937 za działalność komunistyczną, przebywał 4 lata w katowickim więzieniu. Po wyjściu z więzienia w czerwcu 1940, wrócił do Sosnowca i nawiązał kontakty z działaczami byłej KPP. We wrześniu 1940 zagrożony aresztowaniem przez gestapo, zbiegł w Miechowskie, do rodziny w Wierzchowisku. Tu spotyka się ze Stanisławem Gębalą, Stanisławem Gardełą, zgromadzają wokół siebie członków b. KPP, KZMP oraz PPS i stają na czele lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu w rejonie Wolbromia. W połowie 1942 po nawiązaniu kontaktów z Marianem Dowkantem z Charsznicy i Wiktorem Czechem, wraz z grupą wolbromską wstępuje do PPR i GL. Początkowo był komendantem GL Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. W 1943 został sekretarzem Miechowskiego Okręgu PPR. Po wyzwoleniu był kolejno

J. Bożek

S. Brodziński

J. Brzeszcz

F. Brzeziński

E. Bubka

J. Bubka

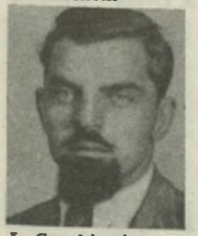
J. Bujak

B. Buliński

S. Chełiński

L. Cenckiewicz

sekretarzem KW PPR w Katowicach i Krakowie oraz posłem na sejm PRL.

JÓZEF BRZESZCZ „Lew", ur. 16 II 1911 w Racławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1930 wstąpił do ZMW RP „Wici" i był prezesem koła, a później sekretarzem Zarządu Związku Sąsiedzkiego. W 1935, po służbie w 39 pp w Jarosławiu oraz w KOP, wrócił w stopniu plutonowego. W tym czasie wstąpił do SL, był wiceprezesem zarządu gminnego i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1937 przebywał 3 miesiące w areszcie śledczym w Miechowie za udział w manifestacji chłopskiej w Racławicach. W następnym roku był przetrzymywany 5 miesięcy w areszcie śledczym pod zarzutem zdemolowania nocą willi płk. Walerego Sławka w Janowiczkach, ale winy mu nie udowodniono. Zmobilizowany w 40 pp we Lwowie brał udział w obronie Warszawy i dwukrotnie był ranny, po czym udało mu się wrócić do domu. W październiku 1939 współorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Początkowo był przewodniczącym gminnej trójki politycznej, a 1943 został komendantem LSB gminy Racławice oraz dowódcą oddziału specjalnego LSB. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym i spółdzielczym, radnym GRN i członkiem Zarządu GZSCh w Racławicach.

FRANCISZEK BRZEZIŃSKI „Burza II", ur. 20 VIII 1902 w Woli Libertowskiej, pow. olkuski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 16 roku życia został robotnikiem kopalni węgla „Saturn" w Zagłębiu Dąbrowskim. W 1922 powołany do wojska, pozostawał w służbie stałej. W 1926 zwolniono go w stopniu sierżanta. Wrócił do pracy w górnictwie. W 1930 wstąpił do KPP, później był sekretarzem KD KPP w Sosnowcu. Trzykrotnie aresztowany za działalność komunistyczną, przez pół roku przebywał w areszcie śledczym. Brał udział w wojnie obronnej 1939. W Piaskach Luterskich został ranny, po czym wrócił do Sosnowca. Podjął pracę w kopalni węgla „Kazimierz". Zagrożony aresztowaniem przez gestapo w 1941, zbiegł w Miechowskie do Marcinowic. Niebawem wstąpił do ZWZ. W lutym 1943 przeszedł do Rocha. Był komendantem LSB gminy Kozłów i dowódcą oddziału specjalnego LSB. Współdziałał z AL i partyzantami radzieckimi. Po wojnie pracował w małorolnym gospodarstwie, w Komorznie, był członkiem zarządu Kółka Rolniczego.

ELŻBIETA BUBKA „Ciotka", ur. 15 IX 1897 w Zagorzycach Starych, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej Dylągów. W 1917 zawarła związek małżeński z Wojciechem Bubką, kowalem z Michałowic. Od 1934 pracowali we dworze w Sieborowicach, a 1939 przenieśli się do pracy w majątku Ścieborzyce. We wrześniu 1942 wstąpiła wraz z mężem do PPR Dzielnicy „Mniszek" w Czaplach Małych i pełniła funkcję sekretarza. Po aresztowaniu męża przez miechowskie gestapo 18 V 1943, z pozostałą rodziną została usunięta z majątku. Podjęła pracę na 1 ha gospodarstwie w Więcławicach Starych. Po wyzwoleniu otrzymała gospodarstwo z nadziału reformy rolnej w Sieborowicach. Była działaczką samorządową, radną GRN i członkiem zarządu GZSCh w Michałowicach.

JAN BUBKA „Watażka", ur. 8 I 1920 w Miechowie, w rodzinie kowala dworskiego z Sieborowic. Terminował w zawodzie piekarskim w Krakowie i uzyskał dyplom czeladniczy. Wiosną 1941 po otrzymaniu karty — wezwania do Służby Budowlanej, ukrywał się przed Niemcami. We wrześniu 1942 wstąpił do Dzielnicy „Mniszek" w Czaplach Małych. Był zastępcą grupy wypadowej GL, a następnie zastępcą „Gutka" dowódcy oddziału partyzanckiego AL. 18 maja 1944 poległ w potyczce z żandarmerią niemiecką w Dziadówkach Otolskich.

JAN BUJAK „Konar", ur. 10 X 1907 w Tczycy, pow. miechowski, w rodzinie robotnika folwarcznego. Uzupełniał wykształcenie na kursach spółdzielczych. W 17 roku życia został sklepowym, a później członkiem Zarządu Spółdzielni Spożywców „Społem" w Tczycy. W 1930, po służbie w 50 pp w Kowlu, wrócił w stopniu kaprala. Był długoletnim naczelnikiem miejscowej OSP. W 1934 wstąpił do SL, został wybrany członkiem zarządu Koła. W lutym 1941 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Tczyca. Zorganizował oddział specjalny LSB „Sokoła". Po wyzwoleniu był głównym księgowym GKS w Tczycy.

BRONISŁAW BULIŃSKI „Kolka", ur. 16 V 1922 w Posądzy, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1938 wstąpił do Koła ZMW RP „Wici" w Szklanej. W lutym 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". W 1943 został zastępcą komendanta LSB gminy Koniusza, był dowódcą oddziału specjalnego LSB „Dąbskiego". Po wyzwoleniu współorganizował posterunek MO w Koniuszy i był zastępcą komendanta. Pełnił funkcję prezesa zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w Koniuszy. Podjął pracę na gospodarstwie po rodzicach.

LUDWIK CENCKIEWICZ „Blondyn", ur. 23 VIII 1913 w Nowym Brzesku pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu 5 klas gimnazjum w Krakowie, terminował w zawodzie ślusarskim i uzyskał dyplom czeladniczy. Od 1933 pracował w Państwowej Wytwórni Broni w Radomiu. W 1937 po służbie w 7 pp w Chorzowie, wrócił do pracy w Radomiu, gdzie otrzymał kartę mobilizacyjną. W grudniu 1939 zbiegł z fabryki w Radomiu do domu. W marcu 1940 nawiązał kontakty w NOW, później wstąpił do ZWZ, a następnie był w AK. Prowadził własny warsztat ślusarski i remontował broń partyzantom AK: miejscowej „Dominice" i oddziałom batalionu AK „Skały" w Krakowie. Po wyzwoleniu był radnym GRN i PRN oraz członkiem Izby Rzemieślniczej w Krakowie.

STANISŁAW CHELIŃSKI „Czarny, ur. 1 I 1915 w Skarżysku Kamienna, w rodzinie robotnika kolejowego. Ukończył 3 letnią Szkołę Przemysłowo-Rzemieślniczą w Olkuszu. Od 1937 pracował w Fabryce Amunicji w Skarżysku Kamiennej. W 1937 powołany do służby w 16 pal w Grudziądzu, ukończył roczny kurs pirotechników w Warszawie i awansował do stopnia kaprala. W 1940 poszukiwany przez Niemców jako pirotechnik, zamieszkał w Jangrodzie koło Olkusza, gdzie był referentem w urzędzie gminy. W marcu 1942 przeniósł się do pracy w gminie Klimontów, zamieszkał w Opatkowicach koło Proszowic. W tym czasie wstąpił do GL WRN. Był instruktorem wyszkolenia wojskowego i zastępcą komendanta GL PKR Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu został pracownikiem Ministerstwa Przemysłu Paliw Płynnych Oddział w Krakowie. Ukończył studia na PK jako inżynier energetyk.

BOGUSŁAW CHOJNACKI „Robert", ur. 15 VI 1917 w Sulisławicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Tarnowskich Górach. We wrześniu 1936 ochotniczo zgłosił się do Szkoły Podchorążych Piechoty Rezerwy w Zambrowie i awansował do stopnia plutonowego podchorążego. W 1937—39 był nauczycielem szkoły podstawowej w Kończycach pow. katowicki. Zmobilizowany w III batalionie strzelców w Rembertowie, brał udział w obronie Warszawy i po jej kapitulacji dostał się do niewoli niemieckiej. Po dwóch tygodniach zbiegł z obozu w Skierniewicach i wrócił do rodziny w Adamowicach. W 1941 podjął pracę nauczyciela w Jeżówce, w następnym roku w Wierzchowisku, skąd w marcu 1943 został służbowo przeniesiony do szkoły w Dobrogoszczycach w pow. olkuskim. Przeniesienia te spowodowane były jego postępowymi poglądami politycznymi. Bowiem jesienią 1941 nawiązał kontakty ze Stanisławem Brodzińskim z Wierzchowiska, a w październiku 1942 wstąpił do PPR i GL. Początkowo był członkiem komendy a następnie komendantem GL Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. We wrześniu 1943 został szefem sztabu Miechowskiego Okręgu GL. Aresztowany 31 I 1944 przez gestapo w grupie 17 osób pod zarzutem udziału w ruchu oporu, kolejno przebywał w więzieniu krakowskim, tarnowskim, Płaszowie i Szczakowej, skąd udało mu się zbiec do Adamowic. Tym razem objął funkcję komendanta Miechowskiego Okręgu AL. Po wyzwoleniu został starostą w Bielsku, a następnie w Nowym Sączu.

JANINA CHWIERUTA „Brzoza", ur. 17 IV 1923 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W czasie okupacji ukończyła dwuletnią szkołę gospodarczą i konspiracyjny kurs spółdzielczy. W listopadzie 1942 wstąpiła do Rocha, była łączniczką komendy „Chłostry" Obwodu Miechów. W 1943 przeszła do pracy w LZK i była komendantką Zielonego Krzyża w gminie Wawrzeńczyce. Po wyzwoleniu została członkiem miejscowego zarządu koła ZMW „Wici".

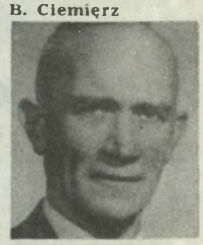
BOLESŁAW CIEMIĘRZ „Cienki", ur. 28 IV 1912 w Kropidle, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach PR, pracował na roli. W 1934 wstąpił do ZMW RP „Wici" i był członkiem Zarządu, później należał do koła SL. W 1937, po służbie w 9 p. uł. w Trębowli, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w krakowskim baonie, brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do domu. W maju 1940 wstąpił do Rocha, został komendantem „Chłostry" i dowodził patrolem terenowym w gminie Nieszków. W latach 1943—44 był zastępcą gminnego komendanta LSB, brał udział w szeregu akcjach zbrojnych z oddziałem specjalnym LSB „Burza I". 16 VII 1944 został uprowadzony z domu do lasu koło Gór Miechowskich, przez oddział partyzancki AK „Olgierda" i zamordowany pod zarzutem nawiązania kontaktów z PPR. Zwłoki później przewieziono i pochowano na cmentarzu parafialnym w Słaboszowie.

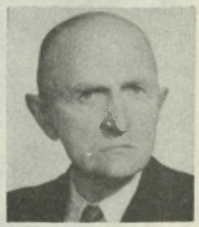
JAN CIEPŁY „Lis", ur. 20 IV 1907 w Jaśkowicach, pow. wadowicki, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1927 ukończył Szkołę Rolniczą

B. Chojnacki

J. Chwieruta

B. Ciemięrz

J. Ciepły

A. Cebulski

H. Czyba

J. Ćwikła

W. Dąbrowski

W. Dej

B. Dejworek

w Czernichowie. Praktykę odbywał w majątku Małkowice w Jędrzejowskiem i Międzyhorcach koło Halicza. Od 1 III 1929 pracował w majątku Opatkowice koło Proszowic. W tym czasie pozostawał w kontakcie z działaczami PPS m. in. z Franciszkiem Dynowskim z Miechowa. We wrześniu 1940 wstąpił do WRN PPS, był członkiem Powiatowego Komitetu Robotniczego (PKR) Obwodu Miechów. Podczas okupacji w jego domu mieściło się stałe m. p. kierownictwa Krakowskiego OKR PPS, często przebywał tu prof. Tadeusz Seweryn tzw. opornik z KWP z Krakowa. W domu Ciepłego ukrywał się też radziecki oficer Mikołaj Kabanow, zbiegły z niewoli niemieckiej. Po wyzwoleniu pracował na małorolnym gospodarstwie z reformy rolnej. Był działaczem samorządowym oraz radnym GRN w Klimontowie i PRN w Proszowicach.

ANTONI CEBULSKI „Chomik", ur. 31 III 1904 w Gniazdowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1926, po służbie w 49 pp w Kołomyi wrócił do domu. W 1932—39 był robotnikiem w kamieniołomie dworskim. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i pod Zamościem dostał się do niewoli niemieckiej. Pod Kłajem zbiegł z pociągu. W 1941 zamieszkał w Opatkowicach. Pracował sezonowo w miejscowym dworze. W tym czasie wstąpił do WRN PPS, był sekretarzem gminnego komitetu robotniczego. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie z reformy rolnej. Był działaczem samorządowym: radny GRN i członek zarządu GZSCh w Klimontowie.

HENRYK CZYBA „Wilk", ur. 28 VII 1912 w Wilkowyjach, pow. Tychy, w rodzinie górnika i powstańca śląskiego. Ukończył gimnazjum w Pszczynie i tam podjął pracę w urzędzie podatkowym. W 1932, po służbie wojskowej w Krakowie, awansował do stopnia podporucznika. W 1934—39 był komendantem powiatowym organizacji młodzieżowej synów powstańców śląskich. Zmobilizowany w batalionie „Oświęcim" 201 pp Obrony Narodowej, walczył na froncie m. in. pod Proszowicami. Pod Biłgorajem został ranny, a pod Rawą Ruską dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju jeńców. W końcu 1940 zamieszkał w Zaryszynie, później w Giebułtowie koło Miechowa. Prowadził komplety tajnego nauczania pod przybranym nazwiskiem jako Stanisław Stetner. Początkowo należał do ZWZ. W 1943 przeszedł do Rocha, był dowódcą batalionu BCh im. Bartosza Głowackiego w rejonie Słaboszowa. Po wyzwoleniu pracował w Prezydium Rady Narodowej w Pszczynie, następie w NBP w Tychach. Ukończył studia uzyskując dyplom magistra ekonomii.

JÓZEF ĆWIKŁA „Reszka", ur. 25 XI 1904 w Sosnowcu, rodzinie maszynisty kopalni węgla „Renard". W 1914 zamieszkał z rodzicami na małorolnym gospodarstwie w Igołomii. Ukończył kurs handlowy w Krakowie i jako księgowy pracował w kopalni węgla „Kołłątaj" w Dąbrowie Górniczej. W 1927, po służbie w radiotechnicznym pułku w Warszawie, w stopniu kaprala wrócił do Igołomii. W następnym roku podjął pracę księgowego w Marynarce Wojennej w Gdyni. Brał udział w wojnie obronnej 1939, pod Janowem dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i wrócił do Igołomii. W styczniu 1941 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym gminnej trójki politycznej w gminie Igołomii. Po wyzwoleniu został wójtem w Igołomi, a później księgowym w Nowej Hucie.

WŁADYSŁAW DĄBROWSKI „Kos", ur. 29 VII 1916 w Zagórzanach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Uzupełniał wykształcenie na kursach oświatowych. W 17 roku życia wstąpił do ZMW PR „Wici" w Słaboszowie, a 1937 do SL. W 1939 odbywał służbę w 40 pp we Lwowie. Brał udział w obronie Warszawy i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju jeńców i wrócił do domu. W maju 1940 wstąpił do Rocha. Był zastępcą zaś 1942 komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Nieszków. Zorganizował oddział specjalny LSB „Burza I", w kilku akcjach dowodził nim osobiście. Zapewniał pomoc polskim i radzieckim skoczkom spadochronowym w rejonie Słaboszowa. Po wyzwoleniu był radnym GRN w Słaboszowie i PRN w Miechowie oraz członkiem zarządu GZSCh w Słaboszowie.

WŁADYSŁAW DEJ „Korzon", ur. 20 VI 1919 w Wilkowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1937 wstąpił ochotniczo do 11 pp w Tarnowskich Górach. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju jeńców i wrócił do Wilkowa. W 1940 wstąpił do ZWZ, później należał do AK. Był dowódcą plutonu dywersyjnego, z którym w połowie 1943 przeszedł do BCh. Po wyzwoleniu współorganizował posterunek MO w Luborzycy. 28 IV 1945 poległ w służbie, zamordowany skrytobójczo jako zastępca komendanta posterunku.

BOLESŁAW DEJWOREK „Wrotycz", ur. 22 IV 1909 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 16 roku życia wstąpił do miejscowego koła młodzieży im. Tadeusza Koś-

ciuszki, przemianowanego w 1928 na koło ZMW RP „Wici" i był jego prezesem. W tym czasie ukończył Uniwersytet Ludowy w Szycach. W 1931—33 należał do PAML w Warszawie i był słuchaczem Wolnej Wszechnicy na Wydziale Humanistycznym Historii Społeczno-Gospodarczej. W 1934, po służbie w 11 pp w Tarnowskich Górach, awansował do stopnia kaprala. Następnie do września 1939 był wykładowcą na Uniwersytecie Ludowym w Gaci Przeworskiej, po czym wrócił do Łętkowic. W maju 1940 wstąpił do Rocha, w pierwszym okresie był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. W tym czasie należał również do OKRL — Komisja Propagandy w Kielcach. W 1943 został przewodniczącym „Młodego Lasu" i należał do zespołu redakcyjnego pisma pt. „Młodość wsi" wydawanego w Kielcach. W latach 1943—45 był przewodniczącym Powiatowej Komisji Propagandy PKRL w Miechowskiem. Po wyzwoleniu został pierwszym sekretarzem Prezydium PRN w Miechowie, a później redaktorem tygodnika ZSL „Wieści" w Krakowie.

FRANCISZEK DEJWOREK „Groźny", ur. 17 VIII 1889 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1905—08 uczył się zawodu u wiejskiego kowala w Muniakowicach. W 1909 ukończył roczną szkołę rolniczą w Sokołówku. W tym czasie angażował się w ruchu zaraniarskim, a później należał do POW awansując do stopnia plutonowego. W 1918 brał udział w rozbrajaniu austriackiego posterunku w Proszowicach. Pracował na małorolnym gospodarstwie, prowadząc własny zakład kowalski w Łętkowicach. W 1920 wstąpił do PSL Wyzwolenie, a 1927 przeszedł do KPP. W 1931 został objęty procesem komunistów miechowskich przez Sąd Okręgowy w Kielcach i skazany na 3 lata więzienia Brał czynny udział w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach. W 1940 wstąpił do PWOR i był zastępcą jej komendanta. Szczególnie zabezpieczał wydawnictwo pisma podziemnego pt. „Ogniem i Mieczem" powielanego okresowo w jego domu i kuźni. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym, radnym GRN w Łętkowicach i PRN w Miechowie.

HENRYKA DEJWOREK-TABOROWICZOWA „Urszula", ur. 25 XI 1918 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie kowala wiejskiego. Ukończyła roczną Żeńską Szkołę Rolniczą w Łyszkowicach. W 16 roku życia wstąpiła do ZMW „Siew". 18 IV 1937 brała czynny udział w manifestcji chłopskiej w Racławicach, za co przebywała rok czasu w więzieniu miechowskim. Wiosną 1941 wstąpiła do PWOR, pracowała w kolportażu podziemnego pisma pt. „Ogniem i Mieczem". W czasie okupacji ukończyła roczną szkołę spółdzielczą w Szycach. Od 4 III 1943 zagrożona aresztowaniem przez miechowskie gestapo, ukrywała się poza domem rodzinnym. W maju 1944 wstąpiła do Rocha w szeregi LZK i Zielonego Krzyża. Po wyzwoleniu była radną PRN i przewodniczącą Powiatowego Zarządu Ligi Kobiet w Miechowie. W tym czasie ukończyła średnie wykształcenie.

JÓZEFA DEJWOREK-BAJOŁKOWA „Teodora", ur. 16 IV 1921 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 15 roku życia wstąpiła do miejscowego koła ZMW RP „Wici" i prowadziła sekcje koleżanek. Do 1939 ukończyła Uniwersytet Ludowy w Gaci Przeworskiej. W lutym 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W latach 1943—45 była zastępczynią przewodniczącej LZK w Miechowskiem. Organizowała gminne komórki LZK i placówki Zielonego Krzyża. Po wyzwoleniu była w Zarządzie Powiatowym ZMW „Wici" — Sekcja Koleżanek w Miechowie. Później podjęła pracę jako księgowa w Krakowie. W tym czasie uzyskała średnie wykształcenie.

MARIAN DOWKANT „Mały", ur. 7 IX 1911 w Turku, pow. koniński w rodzinie robotnika kolejowego. W 1919 zamieszkał z rodziną w Charsznicy koło Miechowa. Terminował w mechanicznym zakładzie PKP w Charsznicy i pracował jako elektryk. Należał do Związku Zawodowego Kolejarzy i był mężem zaufania z wyboru. W 1940 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W połowie 1942 przeszedł do PPR i GL. Początkowo był członkiem Dzielnicy PPR „Kula" w Kępiu. Później należał do Miechowskiego Okręgu PPR AL „Wiślica". Po wyzwoleniu został wiceprezesem Zarządu Powiatowego ZSCh w Miechowie. Od sierpnia 1945 kolejno był pracownikiem Wydziału KW PPR, później PZPR, a następnie pracował w KC PZPR. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie techniczne.

STANISŁAWA DROŻDŻ „Stenia", ur. 11 III 1924 w Podleśnej Woli pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła roczną Żeńską Szkołę Rolniczą w Łyszkowicach i pracowała na roli. W styczniu 1943 wstąpiła do Rocha w szeregi LZK i była komendantką Zielonego Krzyża w gminie Wielko-Żagórze. Zapewniała pomoc sanitarną oddziałowi partyzanckiemu LSB „Wawel" i oddziałowi specjalnemu LSB „Dziadka".

F. Dejworek

H. Dejworek

J. Dejworek

M. Dowkant

S. Drożdż

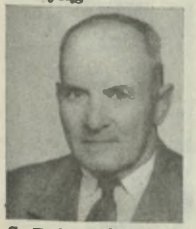
S. Dudek

R. Dyląg

S. Dyląg

S. Dyląg „Żuk"

B. Fig

Po wyzwoleniu ukończyła dwuletnią Szkołę Spółdzielczą w Łuczycach. Podjęła pracę w Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Miechowie.

SZYMON DUDEK „Wrzos" i „Orlik", ur. 18 II 1894 we wsi Zbiegały, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Pracował na roli i uzupełniał wykształcenie na kursach oświatowych. W 16 roku życia został pomocnikiem górnika kopalni węgla w Zagłębiu Dąbrowskim, gdzie należał do organizacji niepodległościowej. Aresztowany przez żandarmerię carską, przebywał 3 miesiące w areszcie śledczym, skąd udało mu się zbiec do Zbigały. Tu wstąpił do oddziału POW „Piechur". W 1918 brał udział w rozbrajaniu austriackich posterunków w Nieszkowie i Miechowie. W 1920 został wcielony do wojska w 25 pp i brał udział w obronie Warszawy. Po wojnie wrócił w stopniu sierżanta i pracował na małorolnym gospodarstwie. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie. W latach 1934—37 był prezesem Zarządu Powiatowego SL w Miechowie oraz członkiem Rady Naczelnej SL w Warszawie. Za działalność polityczną w tym okresie był 17 razy pozywany przez Sąd, a 7 razy aresztowany do rozprawy. Po wkroczeniu Niemców zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. W 1943 został komendantem Straży Samorządowej Obwodu Miechów. Z tytułu pełnionej funkcji otrzymał polecenie Powiatowej Delegatury wyjaśnienia mordów bratobójczych w rejonie Słaboszowa. 23 IX 1944 padł ofiarą zamachu patrolu oddziału partyzanckiego AK „Olgierda", który usiłował go zamordować, a ciężko rannego postanowiono otruć później w szpitalu miechowskim. Zagrożonego Dudka uratował od śmierci oddział LSB „Ryszarda", wywożąc go ze szpitala do Franciszka Wnuka w Pałecznicy pod opiekę sanitariuszek ZK. Po wyzwoleniu m. in. był przewodniczącym Powiatowego Komitetu Szkół Rolniczych, później również prezesem Zarządu PZSCh w Miechowie. Zmarł 22 IV 1946 roku.

ROMAN DYLĄG „Romus", ur. 15 III 1894 w Zagórzycach Dworskich, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej, która w 1910 przesiedliła się na gospodarstwo w Łętkowicach Kolonii. Pracował na roli i uzupełniał wykształcenie na kursach oświatowych. Współdziałał z ruchem zaraniarskim, a później brał czynny udział w działalności niepodległościowej POW. W 1919 wstąpił do PSL Wyzwolenie, później był w SL, długoletnim prezesem zarządu gminnego i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Jednocześnie był działaczem spółdzielczym i samorządowym. W 1941 wstąpił do Rocha. W pierwszym okresie pełnił funkcję zastępcy, a od 1942 został przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Łętkowicach.

STANISŁAW DYLĄG „Cedro", ur. 16 VII 1917 w Czaplach Małych, pow. miechowski, w rodzinie nauczyciela wiejskiego. Ukończył gimnazjum w Miechowie. W 1937, po służbie w 20 pp w Krakowie, ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej. W stopniu podporucznika służby stałej w 1 pp brał udział w obronie Warszawy. Po jej kapitulacji udało mu się wrócić do rodziny w Iwanowicach. W 1939 wstąpił do ZWZ, następnie był w AK. Pełnił funkcję dowódcy plutonu. W 1944 został dowódcą kompanii AK w batalionie „Kaliny". Po wyzwoleniu podjął pracę w Powiatowym Biurze Rolnym w Strzelcach Opolskich, później przeniósł się do pracy w Banku Rolnym w Krakowie.

STANISŁAW DYLĄG „Żuk", ur. 22 IV 1900 w Skrzeszowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1922, po służbie w 11 p.uł. w Mińsku Mazowieckim wrócił w stopniu plutonowego i podjął pracę na gospodarstwie w Pielgrzymowicach. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie, później był w SL długoletnim prezesem miejscowego koła, członkiem zarządu gminnego i radnym w gminie Luborzyca. Brał udział w wojnie obronnej 1939 i po jej zakończeniu wrócił do domu. W 1939 współorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą wstąpił do Rocha. Był zastępcą przewodniczącego gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym, radnym GRN w Luborzycy oraz członkiem PRN w Miechowie.

BOGUSŁAW FIG „Strzała", ur. 8 XI 1924 w Stręgoborzycach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Po 2 latach gimnazjum w Krakowie, pracował na roli. W styczniu 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry", później był żołnierzem oddziału partyzanckiego LSB „Ryby". W 1943—1945 należał do powiatowego kierownictwa „Młodego Lasu", organizował gminne komórki młodzieżowe. Po wyzwoleniu był sekretarzem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Ukończył średnie wykształcenie i podjął pracę na wsi jako nauczyciel.

STEFAN GALIŃSKI „Kowadło", ur. 16 XI 1917 w Marcinkowicach, pow. miechowski, w ro-

dzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych uzyskał dyplom technika. W 1938 na Kursie Podchorążych Rezerwy w Katowicach, 1 IV 1939 został zwolniony z powodu złamania nogi. Zmobilizowany w stopniu kaprala podchorążego w 204 pp Obrony Narodowej brał udział w wojnie obronnej 1939. Dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i wrócił do Marcinowic. Jesienią 1940 wstąpił do ZWZ. W lutym 1943 przeszedł do Rocha, był w komendzie LSB — szef łączności i wywiadu gminy Kozłów. Należał do zespołu redakcyjnego pisma pt. „Pobudka", a później „Czyn". W domu w specjalnym wykopie pod kuchnią, m. in. przechowywał materiały wybuchowe partyzantów radzieckich i brał z nimi udział w akcjach przy wysadzaniu pociągów. Po wyzwoleniu wrócił do pracy w przemyśle ciężkim w Sosnowcu. Później pracował w Zakładach Metalowych im. Waltera w Radomiu, gdzie po studiach uzyskał dyplom inżyniera mechanika.

JÓZEF GARGARZ „Grot", ur. 26 XII 1914 w Czechach, pow. Brody, w rodzinie chłopskiej. Ukończył gimnazjum w Brodach i podjął pracę w miejscowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Rolnik". W 1936 powołany do wojska w 44 pp w Równem Wołyńskim, ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej i pozostał w służbie stałej. W stopniu podporucznika brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i zamieszkał w Krasieńcu koło Słomnik. W 1939 wstąpił do ZWZ, był komendantem placówki w Słomnikach. W 1943 został oficerem ds. dywersji Miechowskiego Obwodu AK, a w następnym roku dowódcą kompanii partyzanckiej w batalionie szturmowym „Suszarnia" w 106 dywizji AK. Po wyzwoleniu pracował w Kamieniu Pomorskim jako instruktor osadnictwa wojskowego. Zmarł tragicznie 4 III 1953 roku.

KAZIMIERZ GAWEŁ „Zorza", ur. 10 IV 1924 w Pałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do miejscowego koła ZMW RP „Wici". W maju 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". W latach 1943—45 był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Pałecznicy. W tym czasie pełnił obowiązki szefa łączności w gminnej komendzie LSB. Po wyzwoleniu był wiceprezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici". Ukończył kurs instruktorów spółdzielczości w Aninie pod Warszawą. Podjął pracę w zarządzie GSSCh w Pałecznicy.

NATALIA GAWEŁ-WYPYCHOWA „Alina", ur. 23 V 1917 w Goszycach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa, która w 1919 zamieszkała w Zagórzu koło Dąbrowy Górniczej. Ukończyła gimnazjum w Sosnowcu. Po kursie została instruktorką Przysposobienia Wojskowego Kobiet Obrony Kraju, przydzielona w 1938 do Komendy PWKOK w Bielsku Białej. Brała udział w wojnie obronnej 1939 jako sanitariuszka i została w Skałacie koło Tarnopola. Tam ukończyła ukraiński kurs nauczycielski i uczyła w polskiej szkole w Ponaszówku. Indagowana przez miejscowe władze, zbiegła w połowie 1942 i zamieszkała u rodziny w Pietrzejowicach. Przypadkowo nawiązała kontakty z ZWZ-AK. Jesienią 1943 wstąpiła do Rocha w szeregi LZK. Była zastępczynią komendantki Miechowskiego Oddziału Zielonego Krzyża. M. in. zapewniała pomoc sanitarną partyzantom oddziału LSB „Sikory'" i BCh „Korzona". Po wyzwoleniu pozostała na gospodarstwie i była działaczką w kołach gospodyń wiejskich w Miechowskiem.

WIKTORIA GAWEŁ-GRZYWACZOWA „Ewa", ur. 6 IV 1915 w Goszycach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1919 zamieszkała z rodzicami w Zagórzu koło Dąbrowy Górniczej. Ukończyła gimnazjum w Sosnowcu. Podjęła pracę w tamtejszej Ubezpieczalni Społecznej, gdzie ukończyła kurs sanitarny. W końcu 1941 nawiązała kontakty z WRN PPS. Po „wsypie", zagrożona aresztowaniem przez gestapo, zbiegła w Miechowskie do rodziny w Pietrzejowicach. W połowie 1942 wstąpiła do ZWZ, później AK. Jesienią 1943 została łączniczką w dowództwie Inspektoratu Miechowskiego AK „Maria", używana do kontaktów z PKRL oraz Komendą BCh i LSB Obwodu Miechów. W tym czasie nawiązała współpracę z powiatowym kierownictwem LZK i Zielonego Krzyża. W 1944 zacieśniła współpracę z Miechowską Komendą LSB. Po wyzwoleniu zamieszkała w Skarżysku Kamiennej i tam podjęła pracę zawodową.

EUGENIUSZ GĄDEK „Gołąbek", ur. 5 XI 1915 w Wymysłowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zakładzie ślusarskim w Miechowie. W tym czasie należał do ZMW RP „Wici". W 1937 pracował w swoim zawodzie w Warszawie. W latach 1938—39 służył w batalionie szkolnym lotnictwa w Święciu i Centrum Wyszkolenia Lotnictwa w Dęblinie, gdzie awansował do stopnia kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do domu. W 1940 wstąpił do ZWZ, później był w AK.

S. Galiński

J. Gargarz

K. Gaweł

N. Gaweł

W. Gaweł

E. Gądek

S. Gębala

B. Gola

H. Goląb

T. Grochal

W 1943 wraz ze swoją grupą przeszedł do Rocha w szeregi LSB. Należał do komendy LSB gminy Jaksice. Był dowódcą oddziału specjalnego LSB. Po wyzwoleniu był wiceprezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w Jaksicach. Podjął pracę w PZSCh w Miechowie jako kierowca samochodowy.

STANISŁAW GĘBALA „Kaleka", ur. 13 III 1906 w Suchej, pow. olkuski, w rodzinie chłopskiej. W 1920 wyjechał do Grabocina w Zagłębiu Dąbrowskim, otrzymał pracę w firmie transportowej „Jędrzejowski", której właściciel posiadał 4 konie. W tym czasie był analfabetą. Pierwsze lekcje dawała mu 10-letnia córka właściciela firmy. Później osiągnął znaczne postępy przez samokształcenie. W 1923 podjął pracę na kopalni węgla „Kazimierz" i po dwóch latach został zredukowany. Następnie zaangażował się przy produkcji beczek cementowni „Firlej" w Rejowcu Lubelskim. W maju 1926 bierze czynny udział w akcji strajkowej w zakładzie. Wraz z 13-osobowym komitetem strajkowym przebywał w areszcie w Chełmie Lubelskim. Po miesiącu został zwolniony bez procesu i zredukowany z pracy. Kolejną pracę podjął w Fabryce Wyrobów Gumowych w Wolbromiu. W 1927 z chwilą powstania Związków Zawodowych Pracowników Przemysłu Chemicznego, został wybrany na delegata robotników. W latach 1928—38 należał do KPP. W 1932 został zwolniony z pracy pod zarzutem działalności komunistycznej. W kwietniu 1939 został aresztowany przez władze sanacyjne i osadzony w Berezie Kartuskiej. W grudniu 1939 wrócił do Wolbromia i podjął ponownie pracę w Fabryce Wyrobów Gumowych. Niezwłocznie wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu, z którą w połowie 1942 przeszedł do PPR i GL. Został członkiem Dzielnicy PPR i sztabu Dzielnicowego GL „Warka" w Wolbromiu. W tym czasie zagrożony aresztowaniem przez gestapo, ukrywał się wśród znajomych. W 1943 został komendantem Miechowskiego Okręgu GL, a następnie AL, od połowy lipca 1944 pełnił funkcję oficera operacyjnego. W 1944 był członkiem sztabu Krakowskiego Obwodu AL. Po wyzwoleniu pracował w WUBP w Krakowie, 1947 został przeniesiony do pracy w Ministerstwie UBP w Warszawie.

BRONISŁAW GOLA „Szafran", ur. 5 XI 1910 w Słaboszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył gimnazjum w Miechowie, a następnie 2 lata studiów na Wydziale Prawa UJ. W 1932, po służbie wojskowej w Śremie oraz kolejnych ćwiczeniach, awansował do stopnia porucznika. Podjął pracę w Powiatowym Urzędzie Pocztowym w Pinczowie jako inspektor terenowy. W czasie okupacji zamieszkał u rodziny w Słaboszowie. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. Pełnił funkcję komendanta placówki ZWZ AK „Sarna" w Słaboszowie. 8 VII 1944 zginął podczas pacyfikacji Słaboszowa.

HENRYK GOŁĄB „Dzięcioł", ur. 19 VIII 1914 w Łyszkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował 3 lata w zawodzie stolarskim w Krakowie. Z powodu śmierci ojca wrócił do domu na gospodarstwo. W tym czasie należał do koła ZMW „Siew". W 1938, po służbie w 26 pp w Gródku Jagiellońskim, wrócił w stopniu kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939 m. in. w obronie Warszawy. Po jej kapitulacji udało mu się wrócić do domu. W 1940 wstąpił do ZWZ, później był w AK dowódcą plutonu. W połowie 1944 przeszedł ze swym plutonem do BCh, z którego wydzielił oddział zbrojny pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu współorganizował posterunek MO w Koniuszy, po czym wyjechał do pracy zawodowej w Zabrzu.

TADEUSZ GROCHAL „Tadek Biały", ur. 1 VIII 1919 w Uniejowie, pow. miechowski, w rodzinie robotnika kolejowego. Był robotnikiem folwarcznym w Pogwizdowie. W 1938 wstąpił ochotniczo do 27 pp w Częstochowie, później był w 16 pp w Tarnowie. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939. Po jej zakończeniu wrócił do domu i nadal pracował w majątku. Latem 1942 wstąpił do PPR i GL, prowadził kolportaż prasy podziemnej. W grudniu tego roku wstąpił do oddziału partyzanckiego GL „Mnich". W maju 1943 został dowódcą oddziału partyzanckiego GL, później AL im. Bartosza Głowackiego. We wrześniu 1944 pomaszerował z oddziałem do lasów kieleckich, a następnie starachowickich i 16 XI 1944, po stoczonej walce z Niemcami pod Łagowem, przekroczył linię frontu. Po wyzwoleniu wstąpił do LWP i ukończył kurs oficerski w Rembertowie. Był zastępcą komendanta ds. polityczno-wychowawczych garnizonu stołecznego.

JÓZEF GRYSAKOWSKI „Kot", ur. 18 III 1896 w Rędzinach Zbiegalskich, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Uzupełniał wykształcenie na kursach oświatowych. W latach 1914—18 służył w armii carskiej i brał udział w pierwszej wojnie światowej. Następnie 2 lata służył w wojsku polskim i wrócił w stopniu plutonowego.

W 1920 wstąpił do PSL, później był w SL, długoletnim prezesem zarządu gminnego w Nieszkowie, oraz działaczem samorządowym i spółdzielczym. W 1940 wstąpił do Rocha i został przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Działał na wyjątkowo trudnym terenie, nasyconym walkami bratobójczymi ruchu oporu. Po wyzwoleniu został pierwszym przewodniczącym GRN w Słaboszowie.

FRANCISZEK GRZEBIELUCH „Organ", ur. 8 IX 1894 we wsi Giebło, pow. olkuski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył szkołę muzyczną w Kielcach. W 1925 podjął pracę w parafii rzym.-kat. w Miechowie, gdzie był organistą przez 52 lata. W marcu 1940 wstąpił do ZWZ, później był w AK. Należał do komórki tzw. „małego sabotażu" w Miechowie, przy wyrabianiu kenkart — dowodów osobistych dla Polaków i Żydów ściganych przez okupanta. Po wyzwoleniu był radnym MRN w Miechowie.

MARIAN GRZYBOWSKI „Korek", ur. 14 X 1912 w Pałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu 3-letniej Szkoły Przemysłowo-Rzemieślniczej w Olkuszu, z braku zatrudnienia w swoim zawodzie, pracował na roli. W tym czasie był prezesem miejscowego koła ZMW PR „Wici". W 1935, po służbie w 4 pp w Kielcach, wrócił do domu. W 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, z którą przeszedł do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Pałecznica. Zorganizował oddział specjalny LSB „Kruka". Po wyzwoleniu podjął pracę w Stoczni Marynarki Wojennej w Gdyni.

IGNACY GRZYWNOWICZ „Groch", ur. 11 XII 1910 w Cisiu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Dopełniał wykształcenie na kursach oświatowych. Był prezesem miejscowego koła ZMW RP „Wici", w 1937 wstąpił do SL. W 1933, po służbie w 6 pal w Krakowie, wrócił w stopniu kaprala. W maju 1940 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Książ Wielki. Zorganizował oddział specjalny LSB „Bicza" w kilku akcjach bojowych dowodził osobiście. Współdziałał z AL i partyzantami radzieckimi. Po wyzwoleniu był zastępcą komendanta posterunku MO w Książu Wielkim, a następnie komendantem MO w Wielkanocy.

JULIAN GURBIEL „Brona", ur. 7 II 1911 w Kamionce, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył średnią szkołę rolniczą w Białokrynicy i pracował na roli. Był prezesem miejscowego koła ZMW „Siew" i w 1937 przemianował go na koło ZMW RP „Wici". W tym czasie należał do SL. W 1940 wstąpił do ZWZ. W połowie 1942 przeszedł do Rocha był zastępcą przewodniczącego trójki politycznej w gminie Kozłów. Po wyzwoleniu był prezesem GZSCh i członkiem Zarządu PZSCh w Miechowie.

JÓZEF GUZIK „Marek", „Gil" i „Szpak", ur. 9 IV 1915 w Pławowicach, pow. miechowski, w rodzinie kowala dworskiego. W 1927 zamieszkał z rodziną w sąsiedniej wsi Gruszowie. W 1934 wstąpił do ZMW RP „Wici" w sąsiedniej wsi Wolwanowice. W następnym roku założył koło wiciowe w Gruszowie i został jego prezesem, organizując dalsze 4 koła na terenie tej gminy. Z wiciarzami z Gruszowa brał czynny udział w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach oraz w sierpniowym strajku rolnym w Nowym Brzesku. Za udział w strajku skazany był wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach. W latach 1938—39 odbywał służbę w 51 pp w Brzeżanach. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939 i wrócił do Gruszowa. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i wiosną 1940 włączył się z nią do Rocha. W latach 1940—42 był szefem łączności w Miechowskiej Komendzie „Chłostry", a w 1943—45 komendantem LSB Obwodu Miechów. Współorganizował oddziały LSB i BCh, z których 58 plut. LSB, a (od 11 lipca 1944) 43 plut. w tym 3 bataliony BCh nie scalonych z AK, było pod jego dowództwem. Dalsze 17 plut. BCh scalonych z AK oraz 16 plut. AK na prawach BCh w Miechowskiem, podlegało dowództwu AK. Współdziałał z żołnierzami AL, GL-WRN oraz AK, z których wielu przejął w szeregi BCh i LSB. Po wyzwoleniu został prezesem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie i członkiem Prezydium Zarządu Wojewódzkiego ZMW „Wici" w Krakowie. W tym czasie studiował w Wyższej Szkole Nauk Społecznych i UJ — Studium Spółdzielcze, uzyskując dyplom magistra ekonomii. Był asystentem UJ w zakładzie prof.Kazimierza Majewskiego. Później podjął pracę w WZSP w Krakowie jako starszy inspektor inwestycji.

ADAM HABER „Łuk", ur. 10 XII 1918 w Łososkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Pracował na roli i kontynuował naukę na kursach oświatowych. W 16 roku życia wstąpił do ZMW RP „Wici" i był prezesem koła. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu, z którą włączył się do Rocha. Był komendantem „Chłostry" a następnie LSB gminy Niedźwiedź. Zorganizował oddział specjalny LSB

J. Grysakowski

F. Grzebieluch

M. Grzybowski

I. Grzywnowicz

J. Gurbiel

J. Guzik

A. Haber

F. Hojdys

A. Janczur

H. Jaros

pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu był organizatorem posterunku MO w Niedźwiedziu, także prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici". Później zamieszkał w Krakowie i podjął pracę w Nowej Hucie.

FRANCISZEK HOJDYS „Kosiba", ur. 3 X 1904 w Klonowie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Wynajmował się do prac sezonowych w miejscowym dworze. W 1927, po służbie w baonie artylerii, wrócił jako starszy bombardier. W następnym roku założył miejscowe koło ZMW RP „Wici" i był jego prezesem, a później członkiem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Racławicach. Był również członkiem zarządu gminnego SL. W 1937 przebywał w areszcie śledczym w Miechowie za udział w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach. W październiku 1939 współorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i włączył się z nią do Rocha. Był komendantem „Chłostry" oraz dowódcą patrolu terenowego w gminie Racławice. We wrześniu 1943 został aresztowany przez gestapo miechowskie, przebywał w śledztwie pod zarzutem udziału w ruchu oporu. Po wyjściu z więzienia został przesunięty na zastępce komendanta gminnego LSB. Po wyzwoleniu osiadł na gospodarstwie po rodzicach. Był członkiem zarządu GZSCh w Racławicach.

ANTONI JANCZUR „Szpada", ur. 2 I 1904 w Mniszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W latach 1922—25 pracował w kopalni węgla „Jadwiga" w Dąbrowie Górniczej. W 1927, po służbie w 3 p.uł. w Tarnowskich Górach, w stopniu kaprala wrócił do domu. W tym czasie należał do koła ZMW „Siew". W następnym roku przemianował go na koło ZMW RP „Wici" i został jego prezesem. W styczniu 1929 podjął pracę na kopalni węgla „Szczęść Boże" w Łaziskach Średnich koło Pszczyny. Zredukowany z pracy w maju 1931, wrócił do domu i na stałe zajął się rolnictwem. Zmobilizowany w 8 p. uł. w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju pod Sandomierzem i wrócił do domu. W 1941 wstąpił do WRN PPS, był sekretarzem miejscowej komórki i członkiem gminnego komitetu robotniczego. Po wyzwoleniu został sołtysem oraz radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w gminie Kowala.

HENRYK JAROS „Wilson", ur, 3 VIII 1918 w Janowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1937 wstąpił do „Junackich Hufców Pracy", gdzie został awansowany do stopnia plutonowego. Brał udział w wojnie obronnej 1939. W obronie Modlina dostał się do niewoli niemieckiej i po 6 miesiącach udało mu się wrócić do domu. W maju 1940 wstąpił do Polskiej Organizacji Patriotycznej „Młody Orzeł", i prowadził szkolenie wojskowe. Po reorganizacji w połowie 1941 został komendantem Kompanii Dozorowania im. gen. Sikorskiego. W maju 1942 wraz ze swoją organizacją przeszedł do Rocha w szeregi „Chłostry", a następnie LSB i był dowódcą plutonu. W drugiej połowie 1944 należał do AL Dzielnicy „Jadwiga" w Janowicach. Po wyzwoleniu był komendantem RKU i SP w Miechowie, później w Olkuszu. W tym czasie osiągnął średnie wykształcenie.

JAN JAROS „Oracz", ur. 12 II 1909 w Święcicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1928 był współzałożycielem i prezesem miejscowego koła ZMW RP „Wici" i członkiem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Słaboszowie. W 1931, po służbie w 75 pp w Chorzowie, wrócił w stopniu kaprala. Od 1935 należał do SL i był wiceprezesem koła. W 1941 wstąpił do Rocha, został zastępcą przewodniczącego gminnej trójki politycznej w gminie Nieszków. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN, i członkiem zarządu GZSCh oraz zarządu GS „Samopomoc Chłopska" w Słaboszowie.

STANISŁAW JASKULSKI „Orlik", ur. 26 III 1922 w Tomaszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1938 ochotniczo wstąpił do Szkoły Podoficerskiej dla Małoletnich w Krośnie. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do rodziny w Wierzbnie. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. W 1943 został dowódcą oddziału dywersyjnego placówki AK „Kaktus" w Koniuszy. W sierpniu 1944 był włączony do batalionu szturmowego AK „Suszarnia". Po wyzwoleniu podjął pracę inspektora kontroli w Głównej Inspekcji Samochodowej przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie.

FRANCISZEK JĘDRUCH „Brzegowy" ur. 24 II 1880 w Janowiczkach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W latach 1902—06 służył w armii carskiej, po czym wrócił do domu. Zmobilizowany w 1914 również do armii carskiej, zdezerterował i wstąpił do ruchu niepodległościowego POW. Aresztowany przez władze austriackie za organizowanie manifestacji narodowo-politycznych w 1916 i 1917 roku w Racła-

wicach, ratował się ucieczką. Był długoletnim prezesem Kółka Rolniczego i Kasy Stefczyka oraz radnym gminy Racławice i członkiem Powiatowego Sejmiku w Miechowie jako działacz PSL Wyzwolenie i SL. W 1940 wstąpił do Rocha i od 1942 był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był radnym GRN w Racławicach.

TADEUSZ JĘDRUCH „Ryszard", ur. 9 I 1913 w Janowiczkach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach spółdzielczych. Należał do ZWM RP „Wici" i był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Racławicach. W 1937, po służbie w 11 pp w Tarnowskich Górach, wstopniu kaprala wrócił do domu. W tym czasie wstąpił do SL. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Janowiczek. Pierwsze kontakty konspiracyjne nawiązał w ZWZ w Kościejowie. W 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". Wiosną 1943 został komendantem III podwodu LSB, a w latach 1944—45 był zastępcą komendanta LSB Obwodu Miechów. Zorganizował oddział partyzancki pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu ukończył kurs spółdzielczy w Niedźwiedziu, pracował na gospodarstwie pod Jelenią Górą. Był działaczem spółdzielczym i samorządowym — członkiem Prezydium PRN w Jeleninej Górze i WRN we Wrocławiu oraz posłem na Sejm PRL.

MARIAN JEWTUSZENKO „Jeleń", ur. 3 II 1915 w Nękanowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie szewsko-cholewkarskim w Krakowie i uzyskał dyplom czeladniczy. W 1935 wstąpił do OM TUR, później był w PPS, 1936 brał czynny udział w strajku robotniczym w Krakowie. W latach 1938—39 służył w 11 pp w Tarnowskich Górach. Brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i wrócił do domu. W 1940 wstąpił do Rocha, był szefem łączności w komendzie „Chłostry", a następnie LSB gminy Gruszów. W jego domu był stały punkt kontaktowy Rocha i WRN PPS. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Nowym Brzesku.

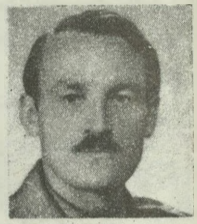
APOLONIUSZ JÓZEFOWICZ „Strzemię", ur. 26 VIII 1912 w Niekolsku Usyryjskim w Rosji, w rodzinie pracownika kolejowego. Matka była Rosjanką. Po pierwszej wojnie światowej wrócił z rodzicami do Polski i zamieszkał w Ciszowicach koło Miechowa. Po 7 klasach gimnazjum w Miechowie, zgłosił się ochotninczo do 8 p. uł. w Krakowie, później był w 9 psk w Grajewie, gdzie ukończył maturę oraz podchorążówkę i pozostał w służbie stałej. W stopniu podporucznika brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do rodziny w Radomiu. Niebawem wstąpił do ZWZ. Z początkiem 1942 zamieszkał u żony w Witowicach pod Miechowem. Był komendantem rejonowym ZWZ, później AK. W 1943 zacieśnił współpracę z miejscowymi działaczami Rocha i Józefem Guzikiem „Markiem", komendantem LSB Obwodu Miechów. W połowie 1944 wraz z podległymi mu plutonami oderwał się od AK i przeszedł do Rocha w szeregi BCh. Zorganizował batalion BCh im. Stefana Okrzei i został jego dowódcą. Awansował do stopnia majora. Po wyzwoleniu był urzędującym członkiem Zarządu Powiatowego ZSCh w Miechowie. 28 VII 1946 zginął śmiercią tragiczną obok Rynku w Miechowie.

JAN JUSKO „Wiesław", ur. 8 XI 1913 w Kowarach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Wydział Prawa UJ uzyskując dyplom magistra praw. W 1939, po służbie w 39 pp w Jarosławiu, w stopniu podporucznika brał udział w wojnie obronnej 1939. Pod Medyką dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i wrócił do Kowar. W 1940 wstąpił do ZWZ. W końcu 1941 aresztowany przez gestapo pod zarzutem udziału w ruchu oporu, zbiegł po 4 miesiącach z obozu w Płaszowie. Był dowódcą plutonu AK, z którym w końcu 1943 przeszedł do BCh. W 1944 pełnił funkcję oficera ds. Rocha, był członkiem Powiatowej Komisji Propagandy i Prasy przy PKRL. Po wyzwoleniu pracował jako adwokat w Piotrkowie Trybunalskim.

JANINA JUŚKO „Arleta", ur. 7 VII 1924 w Szklanej, pow. miechowski w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie dopełniała na kursach oświatowych. Do 1939 należała do miejscowego koła ZMW RP „Wici". W grudniu 1942 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W następnym roku została przewodniczącą LZK w gminie Koniusza. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Dąbskiego" i oddziału zbrojnego BCh „Dzięcioła". Po wyzwoleniu pracowała na gospodarstwie, należała do zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w Koniuszy i była przewodniczącą Koła Gospodyń Wiejskich w Szklanej.

TEODOZJA JUŚKO-WYDMAŃSKA „Ela", ur. 22 III 1922 w Szczytnikach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniała na kursach PR. Ukończyła 3-mie-

J. Jaros

S. Jaskulski

F. Jędruch

T. Jędruch

M. Jewtuszenko

A. Józefowicz

J. Jusko

J. Juśko

T. Jusko

J. Kalwa

sięczny kurs PCK w Proszowicach. W czerwcu 1942 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W następnym roku została przewodniczącą LZK w gm. Klimontów. 6 XII 1943 aresztowana przez gestapo w czasie przewożenia leków do apteczek ZK, przebywała w więzieniach krakowskich i obozie w Płaszowie, skąd udało się jej zbiec w czerwcu 1944. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Motyla". Po wyzwoleniu pracowała na gospodarstwie. Była w zarządzie Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w gminie Klimontów.

JAN KAŁWA „Sęp", ur. 25 X 1906 w Szreniawie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie krawieckim i uzyskał dyplom mistrzowski. W 1932 wstąpił do ZMW RP „Wici" i był prezesem miejscowego koła. Od 1935 należał do SL i był członkiem zarządu gminnego. W 1931, po służbie w batalionie sztabowym w Warszawie, wrócił w stopniu kaprala. Pracował na małorolnym gospodarstwie. W październiku 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Pełnił funkcję przewodniczącego trójki politycznej w gminie Szreniawa. Po wyzwoleniu był prezesem GS „Samopomoc Chłopska" w Szreniawie.

MARIA KAMIŃSKA „Malina", ur. 1 VII 1924 w Tochołowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniała na kursach oświatowych. W lutym 1942 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Książ Wielki. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Bicza". Po wyzwoleniu ukończyła średnie wykształcenie. Podjęła pracę w handlu uspołecznionym w Zagórzu koło Dąbrowy Górniczej.

WINCENTY KAMIŃSKI „Wilk", ur. 7 XII 1894 we wsi Rzeczutka, pow. buski, w rodzinie chłopskiej, która w 1910 przesiedliła się na gospodarstwo w Tochołowie pod Miechowem. W 1921 wstąpił do PSL, później był w SL długoletnim prezesem zarządu gminnego. W 1938 został wójtem gminy Książ Wielki. W listopadzie 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym i radnym GRN w Książu Wielkim.

PIOTR KARKOWSKI „Podyma", ur. 6 IV 1903 w Miłocicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach rolniczych. W 1925, po służbie w 73 pp w Katowicach, wrócił w stopniu kaprala. W tym czasie wstąpił do ZMW „Siew", później przeszedł do ZMW RP „Wici". Od 1933 należał do SL i był prezesem miejscowego koła. Współorganizował Spółdzielnie Spożywców „Społem" — „Spójnia" w Słomnikach i był członkiem jej zarządu. W maju 1940 wstąpił do Rocha, był wiceprzewodniczącym trójki politycznej w gminie Niedźwiedź. Po wyzwoleniu został wójtem gminy Niedźwiedź.

TOMASZ KARKOWSKI „Mściwój", ur. 17 XII 1888 w Muniakowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie, pracował w szkole podstawowej w Radkowicach pod Kielcami. W 1910 przeniesiony w Miechowskie do Kamieńczyc, 1918 został kierownikiem szkoły w Czaplach Małych. W tym czasie został delegatem powiatowym ruchu niepodległościowego w Towarzystwie Nauczycielskim Kongresówki. Od 1916 był redaktorem pisma pt. „Lud Miechowski" i prezesem powiatowym ZNP. W sierpniu 1917 należał do współzałożycieli PSL Wyzwolenie w Miechowie i został sekretarzem, a później prezesem SL do 1930. W tym czasie był członkiem Wydziału i Sejmiku Powiatowego w Miechowie. W 1919 został wybranym posłem na Sejm RP. Brał czynny udział w organizowaniu manifestacji na zjeździe Controlewu w Krakowie. Za działalność polityczną władze policyjne usiłowały go zamordować skrytobójczo. W czasie leczenia sanatoryjnego w Zakopanem w 1930, został dyscyplinarnie przeniesiony do szkoły w Pogorzanach, pow. gorlicki. Zwolniony z pracy pozostawał z liczną rodziną w trudnych warunkach materialnych. Po wygraniu 5-letniego procesu z Ministerstwem Oświaty, przyjęto go do pracy nauczycielskiej w Zagórzanach koło Dąbrowy Górniczej. Do rodziny w Miechowie, wrócił w lipcu 1939. Po wkroczeniu Niemców zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, zabezpieczając akta powiatowych zarządów Stronnictwa i ZMW RP „Wici" w Miechowie. W 1940 włączył się do Rocha. W pierwszych miesiącach był przewodniczącym, a później zastępcą przewodniczącego PKRL. Po wyzwoleninu został pierwszym burmistrzem Miechowa. Był działaczem oświatowym, samorządowym i spółdzielczym. Pełnił szereg funkcji społecznych m. in. był posłem na Sejm PRL.

TOMASZ KARKOWSKI „Zemsta", ur. 20 VII 1919 w Muniakowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie dopełniał na

kursach oświatowych. W 1937 wstąpił do miejscowego koła ZMW RP „Wici" i był prezesem. W końcu 1941 wstąpił do PWOR, był żołnierzem oddziału partyzanckiego „Balusza". Wieczorem w czerwcu 1943, prawicowa grupa ruchu oporu usiłowała go zamordować w domu rodzinnym, oddając serię strzałów przez okno. W lipcu 1943 przeszedł do Rocha, został szefem łączności w komendzie LSB gminy Kacice. W tym czasie należał do oddziału specjalnego LSB „Jodły". Po wyzwoleniu był wiceprezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w gminie Kacice. Podjął pracę jako p. o. leśniczy w Pilicy, następnie był leśniczym w Zalesiu koło Słomnik. W tym czasie ukończył Technikum Leśnicze w Krasiczynie.

WALENTY KARKOWSKI „Zielonka", ur. 4 XI 1914 w Muniakowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie kołodziejskim. Od 1930 należał do ZMW „Siew", był sekretarzem miejscowego koła. W 1937 podjął pracę magazyniera w Bydgoszczy. Po wkroczeniu Niemców wrócił do Muniakowic. W czerwcu 1941 wstąpił do Rocha. Był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie komendantem LSB gminy Kacice. Współorganizował oddział specjalny LSB „Jodły". Po wyzwoleniu podjął pracę starszego laboranta w Wytwórni Surowic i Szczepionek w Krakowie. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

BOLESŁAW KAWULA „Szpak", ur. 7 I 1907 w Zagórzycach Dworskich, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach rolniczych. W 1930, po służbie w 8 p. uł. w Krakowie, jako starszy ułan wrócił do domu. W tym czasie wstąpił do SL i zajął się gospodarstwem w Sieborowicach. W 1940 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Michałowice. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym — radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Michałowicach. Za swoją postawę był prześladowany przez grupę WiN z rejonu Słomnik.

TADEUSZ KAWULA „Kowal", ur. 13 III 1909 w Zagórzycach Dworskich, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 3 lata studiów na Wydziale Prawa UJ. W tym czasie był działaczem PAML, a później SL. Od 1932 kolejno pracował w Zarządzie Głównym TSL, Dyrekcji Lasów Państwowych w Hajnówce i Zarządzie Głównym Związku Rewizyjnego Spółdzielni w Warszawie. Po wkroczeniu Niemców, wrócił do rodziny w Miechowskie. W 1940 wstąpił do Rocha, a od połowy 1942 został członkiem powiatowej trójki politycznej. Po wyzwoleniu pracował w Okręgowym Urzędzie Likwidacji Nieruchomości, a później w Spółdzielni „Garbarz" w Krakowie.

BONAWENTURA KAZIMIERCZYK „Walek", ur. 5 XII 1905 w Strzeżowie pod Miechowem, w rodzinie szewca wiejskiego. Terminował w zawodzie ślusarskim w Miechowie, uzyskując dyplom czeladniczy. Przez dwa lata pracował jako ślusarz na budowie w Warszawie. W 1926 wyjechał do Francji pracował w kopalni węgla. W 1928 wstąpił do komórki KPP w składzie KPF. W tym roku został zmuszony jako komunista, przenieść się do Belgii, gdzie również pracował w kopalni węgla. Aresztowany w 1932 za czynny udział w generalnym strajku robotników belgijskich, zmuszony był wrócić do kraju. Zamieszkał na małorolnym gospodarstwie w Miechowie i tu włączył się do KPP. Aresztowany w 1933 za działalność komunistyczną, otrzymał skazujący wyrok 5 lat więzienia, a 3 lata przebywał w więzieniu kieleckim do amnestii. W 1939 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W połowie 1942 przeszedł do PPR Dzielnicy „Mniszek" w Czaplach Małych. Po wyzwoleniu zgłosił się do pracy MO w Miechowie.

JULIAN KĄDZIELA „Podbiał" i „Kąkol", ur. 1 VII 1917 w Pałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Od 1935 należał do ZMW RP „Wici", był sekretarzem zarządu Związku Sąsiedzkiego. W dniu 8 IX 1939 z udziałem 3 wiciarzy i Stefanii Roztworowskiej, nauczycielki z Pałecznicy, przejeli i zachowali broń od 24 żołnierzy polskich. Niebawem zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i włączył się z nią do Rocha. Był zastępcą przewodniczącego gminnej trójki politycznej. Współorganizował oddział specjalny LSB „Kruka" i brał udział w kilku akcjach zbrojnych. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym — przewodniczącym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Pałecznicy oraz radnym PRN w Miechowie i WRN w Krakowie.

WAWRZYNIEC KIECA „Oracz", ur. 10 VIII 1903 w Rawałowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 4 klasy gimnazjum w Krakowie i pracował na roli. W 1925, po służbie w 2 p. łączn. w Jarosławiu, wrócił w stopniu kaprala. W listopadzie 1940 wstąpił do Rocha, był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie komendantem LSB gminy Luborzyca. W 1937 został sołtysem wsi Rawałowice i funkcję tę pełnił

M. Kamińska

W. Kamiński

P. Karkowski

T. Karkowski

T. Karkowski

W. Karkowski

B. Kawula

T. Kawula

B. Kazimierczyk

J. Kądziela

do końca okupacji. Po wyzwoleniu był wójtem w Luborzycy.

FRANCISZEK KLIMEK „Kula", ur. 20 XI 1916 w Marcinowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W latach 1938—39 odbywał służbę w 8 p. uł. w Krakowie. Jako starszy ułan brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do domu. W połowie 1942 wstąpił do PPR i GL, później AL w Dzielnicy „Kula" w Kępiu. Dowodził miejscową grupą wypadową AL. W czasie potyczki z Niemcami pod Marcinowicami został ranny. W lipcu 1944 był włączony do oddziału partyzanckiego AL im. Bartosza Głowackiego. Po wyzwoleninu został wójtem w Kozłowie.

STEFAN KLIMEK „Kora", ur. 20 II 1912 w Marcinowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1931 wstąpił do KZMP, później był w KPP. W 1935, po służbie w 4 pp w Kielcach, w stopniu kaprala wrócił do domu. W 1938 podjął pracę w urzędzie pocztowym w Maczkach koło Będzina. W 1939 nawiązał kontakty z lewicową lokalną grupą ruchu oporu w Kępiu. W 1942 przejściowo należał do Rocha. W tym czasie uczęszczał na komplety tajnego nauczania. W październiku 1943 przeszedł do PPR i GL, później AL. Był instruktorem wyszkolenia wojskowego, a od czerwca 1944 dowódcą miejscowej grupy wypadowej AL. Po wyzwolenniu w 1945 wstąpił do PUBP w Miechowie, a w czerwcu tegoż roku został przeniesiony do MO. Później ukończył technikum handlowe w Krakowię.

JAN KONIECZNY „Gorący", ur. 17 IV 1920 w Łobzowie, pow. olkuski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie szewskim, uzyskując dyplom czeladniczy. W marcu 1939 zgłosił się ochotniczo do 38 pp w Przemyślu. Brał udział w wojnie obronnej 1939 i na Podkarpaciu dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł w czasie konwoju i wrócił do Łobzowa. Niezwłocznie zorganizował lewicową lokalną grupę ruchu oporu, która miała zainstalowany aparat radiowy i wydawała „Wiadomości Radiowe". Po „wsypie" aresztowany przez żandarmerię z Wolbromia, od 28 X 1940 przebywał kolejno w więzieniu miechowskim, Montelupich i Michała w Krakowie. Został skazany na 10 miesięcy za słuchanie radia. Na przełomie 1939/40 wstąpił do ZWZ i był w AK. W końcu 1943 przeszedł do PPR i GL, później AL Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. W marcu 1944 został szefem sztabu Miechowskiego Okręgu AL, a od połowy lipca tego roku był również szefem oddziału partyzanckiego AL im. Bartosza Głowackiego. Po wyzwoleniu wstąpił do LWP. W 1947 został skierowany do MO, kolejno był komendantem wojewódzkim MO w Olsztynie i Szczecinie. W tym czasie ukończył studia na Wydziale Prawa.

MIECZYSŁAW KORBAS „Buła", ur. 7 IV 1913 w Uniejowie Rędziny, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie formierza odlewnika w Fabryce Odlewów i Żelaza w Charsznicy, gdzie pracował do 1935. Do KZMP wstąpił 1930, później był w KPP. W 1936, po służbie w 11 pp w Tarnowskich Górach, w stopniu kaprala wrócił do domu. Następną pracę podjął w S. A. Cementowni „Portland" w Szczakowej. W 1941 zamieszkał u rodziny w Uniejowie. W tym czasie należał do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu w Szczakowej, a następnie w Kępiu. W połowie 1942 przeszedł do PPR GL, później AL Dzielnicy „Kula" w Kępiu. W grudniu tegoż roku wstąpił do oddziału partyzanckiego GL „Mnich", później „Młot", a następnie GL AL im. Bartosza Głowackiego, był dowódcą plutonu. Po wyzwoleniu pracował w Komendzie Wojewódzkiego MO w Krakowie.

ARTUR KORBEL „Bicz", ur. 1908 roku na Węgrzech w mieście Eperzis, w rodzinie urzędniczej. W 1912 zamieszkał z rodzicami w Krakowie. Ukończył gimnazjum św. Jacka w Krakowie, a następnie Wydział Prawa UJ uzyskując dyplom magistra praw. Służbę wojskową odbywał w podchorążówce piechoty, później na ćwiczeniach awansował do stopnia porucznika. Był pracownikiem sądu w Krakowie. W 1941 wstąpił do ZWZ, później był w AK krakowskiego „Żelbetu". Początkowo prowadził szkolenie wojskowe, następnie był dowódcą patroli dywersyjnych. 8 maja 1944 stoczył walkę z Niemcami w Łęgu koło Krakowa. Następnie zmobilizował blisko 100 żołnierzy „Żelbetu" w majątku Goszyce koło Słomnik i został ich dowódcą. Walczył m. in. pod Sieciechowicami i Barbarką. Po 31 sierpnia 1944 wycofał się z oddziałem w Myślenickię. 29 XI 1944 poległ w walce z Niemcami pod Zawadką.

FRANCISZEK KOPEĆ „Cichy", ur. 25 II 1926 w Strzeżewie koło Miechowa, w rodzinie chłopskiej. W czasie okupacji uczęszczał na komplety tajnego nauczania. W maju 1943 wstąpił do LSB, był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Wielko-Zagórze. W 1944 należał do oddziału partyzanckiego LSB „Wawela". Po wyzwoleniu był w akademickim kole ZMW „Wici". Ukończył Studium Spółdzielcze UJ, uzyskując dyplom magistra, później doktora ekonomii. Był asystentem, a następnie dziekanem AE w Krakowie.

JÓZEF KOPEĆ „Jasion", ur. 28 I 1904 w Jakubowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zakładzie ślusarskim w Szreniawie, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1925, po służbie w pułku lotniczym w Warszawie jako mechanik, w stopniu plutonowego wrócił do domu. Podjął pracę w Fabryce Drutu „Dajsen" w Sosnowcu. W tym czasie należał do PPS. Zredukowany z pracy 1931, wrócił do Jakubowic i pracował na gospodarstwie. W 1933 wstąpił do SL, był prezesem miejscowego koła. W grudniu 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Początkowo był zastępcą, a następnie przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był wójtem gminy Kowala.

FELIKS KOPER „Komar", ur. 8 VIII 1895 w Wolicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Złożył egzamin do Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie, przerwał naukę z powodu śmierci ojca i pracował na roli. Brał czynny udział w ruchu niepodległościowym POW. W 1920, po służbie wojskowej, wrócił w stopniu kaprala. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie, później w SL i był długoletnim prezesem zarządu gminnego, jak również działaczem spółdzielczym i samorządowym. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu, z którą włączył się do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej w gminine Kozłów. Po wyzwoleniu został radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Kozłowie.

ZOFIA KOPER-TABOROWA „Wanda", ur. 25 VIII 1924 w Wolicy. pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła 3 klasy gimnazjum w Miechowie, maturę składała na kompletach tajnego nauczania. W styczniu 1943 wstąpiła do Rocha, była przewodniczącą LZK w gminie Kozłów. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału partyzanckiego BCh im. Bartosza Głowackiego i oddziału specjalnego LSB „Burzy II". Po wyzwoleniu ukończyła 3-letnią szkołę pielęgniarsko-położniczą w Krakowie.

MARIA KOWALCZYK-MUSIAŁOWA „Marta", ur. 25 VI 1918 w Szreniawie, pow. miechowski w rodzinie chłopskiej. Ukończyła 4 klasy gimnazjum w Bielsku. W czerwcu 1941 wstąpiła do Rocha i prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W latach 1943—45 była członkiem powiatowego kierownictwa LZK. Organizowała gminne komórki LZK i placówki Zielonego Krzyża. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Jastrzębia" oraz oddziału partyzanckiego LSB „Wawela" i okresowo przebywała w lesie. Po wyzwoleniu była członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Kolejno pracowała w szkołach rolniczych w Przybysławicach i Kowali. Później ukończyła wyższe studia w Katowicach, była nauczycielką Technikum Gastronomicznego w Nowej Hucie.

STANISŁAW KOWALCZYK „Kruk", ur. 25 IV 1919 w Szreniawie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie krawieckim, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1936 z rodzicami przesiedlił się na gospodarstwo w Święciu nad Wisłą na Pomorzu. Kolejno pracował w swoim zawodzie w Święciu i Bydgoszczy. Po wybuchu wojny zgłosił się do Ochotniczych Hufców Pracy — 4 batalion w Warszawe i brał udział w obronie stolicy. Po jej kapitulacji wrócił na Pomorze. W końcu 1941 zbiegł w Miechowskie i zamieszkał u rodziny w Szreniawie. Niebawem wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". W latach 1943—45 był szefem łączności w gminnej komendzie LSB i zastępcą dowódcy oddziału specjalnego LSB „Jastrzębia". Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym — członkiem GRN i PRN oraz WRN, a później został posłem na Sejm PRL. Pracował na gospodarstwie w Stogach koło Malborka.

STANISŁAW KOWALCZYK „Tomasz", ur. 24 IV 1910 w Sosnowcu, w rodzinie robotniczej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Zawodu ślusarskiego uczył się w Fabryce Metalowej w Będzinie, następnie w Fabryce Włókienniczej C. C. Schon i Drukarni Udziałowej w Sosnowcu. Później pracował w budownictwie mieszkaniowym jako robotnik. W tym czasie był działaczem OM TUR i czerwonego Harcerstwa, a później członkiem Rady Głównej w Warszawie. W 1928 wstąpił do PPS, był członkiem Okręgowego Komitetu w Dąbrowie Górniczej. W latach 1934—39 był z wyboru sekretarzem Okręgu Klasowych Związków Zawodowych w Sosnowcu. W 1939 wstąpił do WRN OKR Zagłębia Dąbrowskiego. Pracował przy regulacji rzeki Przemszy, a następnie w kopalni węgla „Saturn" w Czeladzi. W końcu 1941 zagrożony aresztowaniem przez gestapo, zbiegł do Krakowa. Tu został członkiem Krakowskiego OKR WRN. Kolejno prowadził działalność konspiracyjną w Tarnowie i Dąbrowie Tarnowskiej. Znowu zagrożony aresztowaniem przez gestapo, w lipcu 1942 OKR przenosi go organizacyjnie w Miechowskie. Został przewodniczącym PKR WRN do końca okupacji. W 1944 współorganizował konspiracyjną WRN w Krakowie. Po wyz-

W. Kieca

F. Klimek

S. Klimek

J. Konieczny

M. Korbas

A. Korbel

F. Kopeć

J. Kopeć

F. Koper

Z. Koper

woleniu został przewodniczącym Rady Naczelnej PPS w Warszawie i Okręgowej Komisji Związków Zawodowych w Krakowie, a następnie sekretarzem GRZZ w Warszawie.

BOLESŁAW KOWALIK „Znicz", ur. 27 II 1914 w Karwinie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Wynajmował się do pracy sezonowej w majątku w Wierzbnię. W 1932 wstąpił do ZMW RP „Wici", był prezesem miejscowego koła; członkiem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Łaganowie. W sierpniu 1937 brał czynny udział w rolnym strajku chłopskim. W 1940 wstąpił do Rocha, był członkiem gminnej trójki politycznej w gminie Wierzbno, a następnie zastępcą jej przewodniczącego. W 1943 został przewodniczącym „Młodego Lasu". Po wyzwoleniu był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" i pracował na roli.

FRANCISZEK KOZERA „Karp", ur. 2 XI 1912 w Marszowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył szkołę średnią w Gdyni, gdzie do połowy 1939 pracował w porcie, następnie w biurze celnym. W 1936, po służbie w Grudziądzu, awansował do stopnia podporucznika. Brał udział w wojnie obronnej 1939. Na froncie został ranny i przebywał w szpitalu, po czym wrócił do Marszowic. Wiosną 1940 wstąpił do ZWZ, był komendantem placówki „Lilia" w gminie Luborzycy, z którą przeszedł do AK. W kwietniu 1944 został delegowany przez inspektora Inspektoratu Miechowskiego AK do BCh. Następnie był dowódcą batalionu AK—BCh. Zorganizował dyspozycyjny oddział zbrojny BCh „Korzona" dowodzony przez Władysława Deja. Po wyzwoleniu wrócił do pracy w Gdyni.

HENRYK KOZŁOWSKI „Henio", ur. 15 VII 1903 w Miechowie, w rodzinie mieszczańskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Miechowie, pracował w miejscowym banku. W 1926 po służbie w Dęblinie, wrócił w stopninu podporucznika. Następnie był pracownikiem, a później komendantem miechowskiego RKU do września 1939. W listopadzie 1939 wstąpił do ZOR, którego był organizatorem i komendantem na Obwód Miechów. W połowie 1942 przeszedł do ZWZ, później był w AK i należał do komendy Obwodu. Po wyzwoleniu wstąpił do LWP i był komendantem RKU w Poznaniu.

KAZIMIERZ KRUPIŃSKI „Mietła", ur. 24 II 1896 w Pietrzejowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych TSL. Brał udział w ruchu zaraniarskim, a następnie niepodległościowym POW. Aresztowany przez Austriaków przebywał 3 miesiące w więzieniu śledczym w Miechowie, skąd udało mu się zbiec. W 1920, po służbie w 6 pac we Lwowie, wrócił do domu i osiadł na małorolnym gospodarstwie. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie, później SL, był długoletnim prezesem zarządu gminnego i przez 15 lat radnym GRN w Luborzycy. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Został przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym — prezesem zarządu GZSCh i radnym GRN w Luborzycy.

TADEUSZ KRUPIŃSKI „Wicher", ur. 9 V 1920 w Pietrzejowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1936 założył miejscowe koło ZMW RP „Wici", był jego prezesem i bibliotekarzem koła wiciowego w Maciejowicach, w 1938 został prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego. W 1940 wstąpił do ZWZ. W połowie 1941 przeszedł do Rocha. W maju 1942 został szefem łączności w gminnej komendzie „Chłostry". W latach 1943—45 był szefem łączności i wywiadu oraz zastępcą komendanta II podobwodu LSB, także żołnierzem oddziału partyzanckiego LSB „Sikory". Po wyzwoleniu został prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w gminie Luborzycy. Pracował na gospodarstwie po rodzicach.

ZDZISŁAW KRZAN „Hurikan", ur. 12 III 1920 w Żębocinie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1936 zgłosił się ochotniczo do Szkoły Podoficerskiej dla Małoletnich w Koninie. W następnym roku został skierowany na przeszkolenie z bronią pancerną w Przemyślu, później na stałe pozostał w Bydgoszczy. W stopniu plutonowego brał udział w wojnie obronnej 1939. Po przekroczeniu granicy węgierskiej został internowany. Następnie wyjechał do Francji i na froncie zachodnim dostał się do niewoli niemieckiej. W kwietniu 1943 zbiegł z obozu jenieckiego przez Śląsk i wrócił do Żębocina. W następnym miesiącu wstąpił do AK i był dowódcą drużyny. W marcu 1944 przeszedł z AK do GL PPS, prowadził szkolenie wojskowe. W nocy z 2 na 3 kwietnia 1944 patrol AK uprowadził go z domu i zastrzelił za rzekomą „zdradę" (Przejścia z AK do GL). Zwłok jego rodzina nie odnalazła.

LEOPOLD KRZYK „Jeż", ur. 8 IX 1905 w Dobranowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej jako wnuk powstańca z 1863. Ukończył studia na Wydziale Filologii Polskiej UJ

uzyskując dyplom magistra nauk humanistycznych. Pracował w szkolnictwie kieleckim i był działaczem ZNP. Służby wojskowej nie odbywał, ale brał udział w wojnie obronnej 1939 jako ochotnik. Po jej zakończeniu wrócił do Dobranowic. W maju 1940 nawiązał kontakty z lokalną grupą ruchu oporu. W połowie 1942 wstąpił do Rocha. Prowadził komplety tajnego nauczania. Należał do powiatowego kierownictwa ZPL „Orka". Zorganizował i prowadził konspiracyjny Uniwersytet Ludowy w Dobranowicach. Należał do zespołu redakcyjnego pisma Rocha pt. „Wieś Idzie". Przejściowo był w oddziale partyzanckim BCh „Topora". Po wyzwoleniu pracował w Kielcach jako wizytator szkolnictwa.

FRANCISZEK KSIĄŻEK „Wawel", ur. 6 X 1916 w Pstroszycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 6 klas gimnazjum w Miechowie. Początkowo należał do ZMW „Siew", w 1935 przeszedł do ZMW RP „Wici". Powołany do wojska 1938 do 2 ps podhalańskich w Sanoku, przyspasabiał się do służby stałej i ukończył średnie wykształcenie. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939 i pod Stryjem dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W maju 1940 nawiązał kontakty konspiracyjne z ZWZ. W maju 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". W latach 1943—45 był komendantem IV podobwodu LSB. Zorganizował oddział partyzancki pod swoim dowództwem. Współdziałał z grupą partyzantów radzieckich kapitana „Newskiego". Po wyzwoleniu organizował posterunek MO w Siedliskach gminy Wielko-Zagórze. Był członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Wkrótce wyjechał do pracy w Zagłębiu Dąbrowskim.

PIOTR KSIĄŻEK „Niwa", ur. 15 VIII 1882 w Pstroszycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1905 przesiedlił się na gospodarstwo w Kalinie Małej. Brał udział w ruchu zaraniarskim. W 1918 wstąpił do PSL Wyzwolenie, później SL i był długoletnim prezesem zarządu gminnego oraz działaczem spółdzielczym i samorządowym w gminine Wielko-Zagórze. W 1939 współorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i włączył się z nią do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był radnym GRN Wielko-Zagórze.

JAN KUBOK, ur. 6 XII 1909 w Konisku, pow. trzyniecki, w rodzinie chłopskiej. Zawarł związek małżeński z Czeszką, przyjął obywatelstwo czechosłowackie i zamieszkał w Karwinie. Studia medyczne ukończył w Bratysławie. W 1938, po wkroczeniu Niemców do Czechosłowacji, zbiegł z żoną i dwojgiem dzieci do Polski. Zamieszkał w domu Józefa Zimnego, rolnika w Wawrzeńczycach. W 1941 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK i był lekarzem miejscowej kompanii BCh-AK dowodzonej przez „Tokarza".W 1944—45 ordynował w małym szpitaliku Zielonego Krzyża, wyposażonym w 15 łóżek w domu Józefa Ćwikły w Wawrzeńczycach. Leczył starców, mieszkańców stolicy wysiedlonych po powstaniu warszawskim i rannych partyzantów. Po wyzwoleninu wrócił do Karwiny.

FRANCISZEK KUCYBAŁA „Stary Franek", ur. 2 XI 1908 w Wojsławicach, pow. pinczowski, w rodzinie chłopskiej. W latach 1926—38 należał do KPP, był sekretarzem komórki partyjnej w rejonie Chrobrza. Współdziałał z Niezależną Partią Chłopską w okresie jej istnienia. W 1930, po służbie wojskowej w Łodzi, wrócił w stopniu kaprala. Po wkroczeniu Niemców przystąpił do organizowania lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W 1941 nawiązał kontakty konspiracyjne z działaczami „Polski Ludowej" w Krakowie. W maju 1942 organizował PPR i GL na tym terenie. Początkowo był członkiem Miechowskiego Podokręgu, a następnie Okręgu PPR i jednocześnie dowódcą GL Podokręgu Pinczów. W kwietniu 1944 został dowódcą AL Okręgu „Wiślica". Współdziałał z ruchem ludowym i partyzantami radzieckimi. 16 VII 1944 został przewodniczącym konspiracyjnej PRN w Pińczowskiem i po wojnie funkcję tę pełnił z wyboru. Równocześnie był powiatowym pełnomocnikiem ds. reformy rolnej oraz sekretarzem WZSCh w Kielcach.

ZYGMUNT KULESZA „Włos", ur. 22 VI 1899 w Pielgrzymowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1914 zabrany na podwodę z armią carską, zbiegł po 2 latach do domu. W tym czasie wstąpił do ruchu niepodległościowego POW. W 1921, po służbie wojskowej, wrócił w stopniu kaprala. Niebawem wstąpił do PSL, później SL i był długoletnim członkiem zarządu gminnego oraz radnym w gminie Luborzyca. W 1939 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK i był rejonowym komendantem krakowskiego Kedywu. 15 V 1943 aresztowany przez miechowskie gestapo pod zarzutem udziału w ruchu oporu, zginął w Oświęcimiu.

JAN KULPA „Gawron" i „Jasnosz", ur. 28 III 1908 w Zabłociu, pow. żywiecki, w rodzinie urzędnika kolejowego. Ukończył studia UJ uzyskując dyplom magistra filologii i pedagogiki. Do 1936 pracował w Seminarium Nauczycielskim

M. Kowalczyk

S. Kowalczyk

S. Kowalczyk

B. Kowalik

F. Kozera

H. Kozłowski

K. Krupiński

T. Krupiński

Z. Krzan

L. Krzyk

w Ostrowcu Świętokrzyskim, a następnie w Krakowskim Okręgu Szkolnym jako inspektor. Latem 1940 podjął pracę w szkole podstawowej w Glewcu koło Proszowic. W marcu 1941 wstąpił do Rocha. Organizował komplety tajnego nauczania, był przewodniczącym komisji egzaminacyjnej rejonu Proszowic, reprezentując TON i PKOiK Rocha. Był zastępcą przewodniczącego ZPL „Orka" w Miechowskiem. Współorganizował konspiracyjny Uniwersytet Ludowy w Glewcu. Należał do zespołu redakcyjnego pisma Rocha pt. „Wieś Idzie". Po wyzwoleniu zorganizował liceum pedagogiczne w Krakowie, był dyrektorem, a następnie naczelnikiem Wydziału Kształcenia Nauczycieli w Kielcach, później prorektorem WSP w Krakowie.

ROMAN KUŁAGA „Sikora", ur. 24 IV 1915 w Goszycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W latach 1938—39 odbywał służbę w 51 pp w Brzeżanach. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej, dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do Goszyc. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. W latach 1940—42 był komendantem „Chłostry" w gminie Luborzyca, a następnie komendantem II podobwodu LSB. Zorganizował oddział specjalny, później partyzancki LSB pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie z reformy rolnej. Był radnym GRN w Luborzycy i PRN w Proszowicach.

PIOTR KURACH „Brzoza", ur. 31 VII 1910 w Wysocicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1927 wstąpił do miejscowej komórki partyjnej KPP, której sekretarzem był jego brat Franciszek Kurach. Współorganizował Spółdzielnie Spożywców „Społem" — „Nasz Sklep" w Wysocicach. Jesienią 1939 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu, z którą w połowie 1942 przeszedł do PPR i GL Dzielnicy „Mniszek" w Czaplach Małych. Po przeszkoleniu wojskowym był dowódcą sekcji GL, później AL. Organizował pomoc dla żołnierzy radzieckich, zbiegłych z niewoli niemieckiej. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Początkowo był zastępcą komendanta MO w Wielkanocy a następnie radnym w gminie Rzerzuśni.

ANTONI KWIATEK „Smoczy", ur. 15 VIII 1909 w Pobiedniku Wielkim, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1932, po służbie w 20 pp w Krakowie i kolejnych ćwiczeniach, awansował do stopnia sierżanta. Brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do domu. W 1940 wstąpił do Rocha i organizował szeregi „Chłostry", później został dowódcą plutonu BCh. Brał czynny udział w akcjach zbrojnych z oddziałem specjalnym LSB „Linia". Po wyzwoleniu był radnym GRN w Igołomii i PRN w Proszowicach.

JÓZEF KWIATEK „Zaliwski", ur. 11 VIII 1917 w Pobiedniku Wielkim, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W sierpniu 1940 wstąpił do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Igołomia. Dowodził oddziałem specjalnym LSB „Linia". Po wyzwoleniu zorganizował posterunek MO w Igołomii i przejściowo był jego komendantem. Później wyjechał w Opolskie, ukończył wyższe studia ekonomiczne.

MARIA KWIATEK „Mirosława", ur. 1 IX 1921 w Pobiedniku Wielkim, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniała na kursach PR. W grudniu 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Igołomia. Zabezpieczała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Linia". Po wyzwoleniu ukończyła Technikum Rolnicze w Czernichowie. Pracowała na gospodarstwie i była Przewodniczącą Koła Gospodyń Wiejskich.

STEFAN KWIECIEŃ „Kalina", ur. 20 VII 1912 w Kozłowie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył 6 klas gimnazjum w Suwałkach. W 1930 wstąpił ochotniczo do 4 pp w Kielcach, po szkole podoficerskiej w Osowcu służył w 29 batalionie w Suwałkach, awansując do stopnia kaprala. W latach 1937—39 był kontraktowym pracownikiem biurowym w dowództwie KOP-u w Warszawie. Wojna zastała go na urlopie u rodziny w Kozłowie. Tu wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu. W maju 1940 przeszedł do ZWZ, później należał do AK. Był dowódcą plutonu ochrony zrzutów broni AK. W czasie okupacji złożył egzamin dojrzałości na kompletach tajnego nauczania. Po wyzwoleniu był członkiem zarządu GZSCh w Kozłowie, później pracował w PZGS w Miechowie.

JAN LATAŁA „Drozd" i „Topór", ur. 28 III 1914 w Poborowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 2 klasy gimnazjum w Krakowie, uzupełniając wykształcenie na kursach PR. Po służbie w 75 pp w Chorzowie, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w batalionie ckm w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej.

Trzykrotnie uciekał z pociągu i wrócił do domu. Niezwłocznie włączył się do lokalnej grupy ruchu oporu, później należał do NOW. W styczniu 1943 przeszedł do BCh. W następnym roku został dowódcą oddziału partyzanckiego BCh scalonego z AK. Od połowy 1944 został z plutonem włączony do kompanii sztabowej 106, dywizji AK do ochrony jej dowództwa. Po wyzwoleniu podjął pracę koło Elbląga. W tym czasie ukończył wyższe studia ekonomiczne.

STANISŁAW LATAŁA „Żuk", ur. 8 V 1907 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 2 lata studiów na Wydziale Prawa UJ. W tym czasie był działaczem PAML, później SL. Pracował w biurze Sądu Grodzkiego w Krakowie. Po wkroczeniu Niemców wrócił do Wawrzeńczyc. W maju 1940 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. W 1943 został wiceprzewodniczącym Powiatowej Komisji Planowania i przewodniczącym Komisji Admininstracyjno-Samorządowej przy PKRL. Równocześnie był delegatem polskiego rządu emigracyjnego na Obwód Miechów. Z tytułu pełnionej funkcj delegata, ochraniał członków lewicowych organizacji ruchu oporu oraz ludność cywilną, Żydów i jeńców radzieckich zbiegłych z niewoli niemieckiej przed samowolą elementów prawicowych i przestępczych. Po wyzwoleniu był dyrektorem banku „Społem" w Krakowie.

WACŁAW LIGUZIŃSKI „Proszowski", ur. 10 IX 1907 w Nowym Korczynie, pow. buski, w rodzinie rzemieślniczej. Ukończył 7 klas gimnazjum w Pinczowie. W październiku 1928 otrzymał pracę w miejscowym urzędzie pocztowym. Niebawem został przeniesiony służbowo do pracy w Proszowicach. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. Dowodził miejscową komórką wywiadu AK przy urzędzie pocztowym. W czasie okupacji ukończył średnie wykształcenie na kompletach tajnego nauczania. Po wyzwoleniu był członkiem MRN i PRN w Proszowicach.

JAN ŁACH „Wacław", ur. 22 X 1894 w Przesławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1915 wstąpił do ruchu niepodległościowego POW, ukończył kurs podoficerski i był instruktorem szkoleniowym. W 1925 zajął się na stałe rolnictwem w Posądzy. Od 1918 należał do PSL Wyzwolenie, później SL i był długoletnim prezesem miejscowego koła oraz członkiem zarządu gminnego w Koniuszy. Jesienia 1938 przez 5 tygodni przebywał w areszcie śledczym w Miechowie za bojkot wyborów do Sejmu RP. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej Po wyzwoleniu został wójtem gminy Koniusza.

TADEUSZ ŁUCZYWO „Szczupak", ur. 9 I 1919 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie kowala wiejskiego. Terminował w zawodzie krawieckim, uzyskując dyplom czeladniczy w Krakowie. W tym czasie należał do OM TUR i był w bojówce PPS. W 1936 brał czynny udział w krakowskim strajku robotniczym. Po wkroczeniu Niemców wrócił do domu. Współorganizował lokalną grupę ruchu oporu, z którą włączył się do Rocha. W latach 1940—42 był szefem łączności w gminnej komendzie „Chłostry", w następnych 1943—45 szefem łączności i wywiadu w komendzie LSB Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu był członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Pozostał na gospodarstwie w Złotnikach. Był radnym GRN i PRN w Proszowicach. Od założenia do chwili obecnej, jest prezesem koła gminnego ZBoWiD w Wawrzeńczycach najliczniejszego w Krakowskiem.

FELIKS ŁÓJ „Strug", ur. 8 V 1915 wPałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do miejscowego koła ZMW RP „Wici". W 1939, po służbie w 48 pp w Stanisławowie, brał udział W wojnie obronnej 1939. W Zamostyczynie pod Lwowem dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. W latach 1940—42 był szefem łączności w komendzie „Chłostry" w gminie Pałecznicy, a następnie szefem łączności i wywiadu III podobwodu LSB. Po wyzwoleniu podjął pracę w PKP w Legnicy. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

HELENA ŁÓJ „Klementyna", ur. 17 I 1920 w Pałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniała na kursach oświatowych. Od 1936 należała do miejscowego koła ZMW RP „Wici". W maju 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Pałecznicy. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Kruka". Po wyzwoleniu podjęła pracę w Spółdzielni Pracy „Legniczanka" w Legnicy, założyła koło Ligi Kobiet i została jego przewodniczącą.

WŁADYSŁAW MACHEJEK „Leśniak" i „Garbaty", ur. 25 II 1920 w Chodowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Miechowie, rozpoczął studia na WSH w Krakowie. Od 1936 był członkiem KZMP.

F. Kslążek

P. Kslążek

J. Kubok

F. Kucybała

Z. Kulesza

J. Kulpa

R. Kulaga

P. Kurach

A. Kwiatek

J. Kwiatek

W październiku 1939 współorganizował lewicową lokalną grupę ruchu oporu. W 1941 nawiązał kontakty z działaczami „Polski Ludowej" w Krakowie. W połowie 1942 przeszedł do PPR Dzielnicy „Kula" w Kępiu. Należał do kierownictwa Miechowskiego Okręgu PPR. Był redaktorem pisma PPR pt. „Głos Miechowa". Od 28 lipca 1944 był poszukiwany przez miechowskie gestapo, rodzice i dwaj bracia zginęli w obozach koncentracyjnych. W tym czasie został przewodniczącym konspiracyjnej PRN w Miechowskiem, również i po wyzwoleniu. W lutym 1945 objął funkcję I sekretarza KP PPR w Nowym Targu. Później kolejno był redaktorem naczelnym tygodnika pt. „Głos Pracy", dziennika „Echo Krakowa" i „Dziennika Literackiego" obecnie redaguje „Życie Literackie". Był członkiem WRN i posłem na Sejm PRL.

KONSTANTY MACIEJEWSKI „Gil", ur. 1 II 1905 w Molendach, pow. kozienicki, w rodzinie chłopskiej. Ukończył gimnazjum w Radomiu, a następnie studia techniczne w Poznaniu. W 1929, po służbie w jednostce lotniczej w Dęblinie, a później w podchorążówce w Warszawie, awansował do stopnia podporucznika. Do 1939 prowadził gospodarstwo rybackie w Pobiedniku Wielkim, a podczas okupacji w Słupowie koło Słaboszowa. W 1942 wstąpił do Rocha, później należał do BCh. W 1944 został dowódcą kompanii w batalionie BCh im. Bartosza Głowackiego w rejonie Słaboszowa. Po wyzwoleniu był pracownikiem WZSCh w Krakowie jako inspektor nadzoru gospodarstw rybackich.

WIKTOR MADEJSKI „Kąkol", ur. 22 XII 1913 w Konaszówce, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej, która w 1927 przesiedliła się na gospodarstwo w sąsiedniej wsi Głogowiany. Pracował na roli, uzupełniając wykształcenie na kursach rolniczych. W 1936, po służbie w 4 pp w Kielcach, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w 75 pp w Katowicach, brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Głogowian. W listopadzie 1939 wstąpił do POZ „Racławice", później był dowódcą drużyny dywersyjnej scalonej z AK. W czerwcu 1944 wraz z drużyną przeszedł do BCh. W końcu sierpnia tego roku został dowódcą oddziału partyzanckiego BCh im. Bartosza Głowackiego. Po wyzwoleniu poświęcił się pracy na roli.

JAN MAJ „Jarosław", ur. 26 XI 1909 w Ostrowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1932, po służbie w 39 pp w Jarosławiu, wrócił w stopniu kaprala. W tym czasie należał do Związku Strzeleckiego, później przeszedł do SL. W kwietniu 1940 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Klimontów. Zorganizował oddział specjalny LSB „Motyla", a w kilku akcjach dowodził nim osobiście. Zaangażował się w działalności OSP, której był naczelnikiem przez 20 lat. Po wyzwoleniu zajął się na stałe rolnictwem. Był radnym GRN w Klimontowie i PRN w Proszowicach.

MARIAN MAJ „Ryś", ur. 16 XI 1923 w Gruszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W czerwcu 1942 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry", prowadził kolportaż prasy podziemnej. Po ukończeniu kursu podoficerskiego, należał do patrolu terenowego LSB. Był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Gruszów. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Był prezesem miejscowego koła ZMW „Wici" oraz prezesem Zarządu Związku Sąsiedzkiego w gminie Gruszów.

TADEUSZ MAKOLA „Motyl", ur. 20 XII 1921 w Teresinie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W kwietniu 1941 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry". Wiosną 1943 został zastępcą gminnego komendanta LSB. Był dowódcą oddziału specjalnego LSB. Po wyzwoleniu został komendantem posterunku MO w Klimontowie. 5 VIII 1945 w czasie pełnienia służby w Przemęczanach zginął od skrytobójczej kuli.

JULIAN MALINOWSKI „Słowik", ur. 16 VIII 1908 w Suchedniowie, pow. kielecki, w rodzinie leśniczego. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Kielcach. Początkowo był nauczycielem w Wierzchowisku koło Miechowa, a następnie kierownikiem szkoły w Książu Wielkim. Należał do ZNP. W 1937, po służbie wojskowej i podchorążówce w Cieszynie oraz po ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia porucznika.

W 1939 wstąpił do ZWZ, był komendantem I podobwodu. Funkcję tę pełnił również po przejściu do AK w rejonie Książa Wielkiego. Pod koniec tego roku został przesunięty na dowódcę batalionu szturmowego AK „Suszarnia". Po wyzwoleniu nadal był kierownikiem szkoły w Książu Wielkim, później został inspektorem szkolnym w Bochni, a następnie pracował w Krakowie.

EDWARD MARCINKOWSKI „Zając", ur. 26 II 1916 w Wierzchowisku, pow. miechowski, w rodzinie robotnika folwarcznego. W lutym 1942 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W lipcu tego roku przeszedł do PPR i GL, a później należał do AL. W 1943 był dowódcą

sekcji GL, a następnie AL. Od lipca 1944 pełnił funkcję kierownika łączności PPR i AL Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. Po wyzwoleniu został pracownikiem WUBP w Krakowie — grupa operacyjna w terenie. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

TADEUSZ MAJ „Warneńczyk", ur. 22 VII 1927 w Luborzycy, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 2 klasy gimnazjalne na kompletach tajnego nauczania. W marcu 1943 wstąpił do BCh i był członkiem „Młodego Lasu". Ukończył kurs podoficerski. Był dowódcą drużyny, a następnie podoficerem łącznikowym kompanii do dowódcy batalionu i komendanta II podobwodu LSB w rejonie Słomnik. Po wojnie należał do zarządu koła licealnego, a później akademickiego ZMW „Wici" w Krakowie. Ukończył studia na Akademii Medycznej i uzyskał dyplom doktora medycyny.

PIOTR MASSALSKI „Morena", ur. 4 V 1904 w Pielgrzymowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po średniej szkole budowlanej w Krakowie, ukończył studia na Wydziale Architektury PK, uzyskując dyplom inżyniera architekta. Pracował w Miechowie jako architekt powiatowy. W 1925, po służbie w 5 p. sap. w Krakowie, ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy w Warszawie i po ćwiczeniach, awansował do stopnia porucznika. W listopadzie 1939 wstąpił do ZWZ, później należał do AK. Kolejno był komendantem Miechowskiego Obwodu ZWZ i AK. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo, w końcu 1942 przeniósł się na Podkarpacie, gdzie był oficerem sztabowym Inspektoratu Krośnieńskiego. AK. Pod koniec okupacji był dowódcą oddziału partyzanckiego AK. Po wyzwoleniu podjął pracę w swoim zawodzie w Katowicach.

JERZY MATUSZKIEWICZ „Mirek", ur. 27 V 1921 w m. Grodziec, pow. będziński, w rodzinie robotnika kopalni węgla. W 1933 po redukcji ojca z pracy, zamieszkał z rodziną w Marcinowicach. Uczęszczał do przyzakładowej szkoły przemysłowej w Hucie Ludwików w Kielcach. W 1941 wstąpił do ZWZ i był w AK. W lutym 1943 przeszedł do BCh. Wiosną 1944 został dowódcą drużyny w oddziale partyzanckim BCh im. Bartosza Głowackiego. We wrześniu podjął funkcję podoficera szkoleniowego jednostek BCh w Olkuskiem. Po wyzwoleniu pracował w Zjednoczeniu Hutnictwa Żelaza i Stali w Katowicach, gdzie ukończył średnie wykształcenie.

ALFRED MAZUR „Tak", ur. 1 XII 1909 w Igołomii, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 5 klas gimnazjum w Krakowie. W 1931 powołany do wojska w 26 pp we Lwowie, pozostał w służbie stałej. W stopniu plutonowego brał udział w obronie Warszawy, dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z obozu w Żyrardowie i wrócił do Igołomii. W 1939 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK. Był podoficerem wyszkolenia wojskowego w kompanii AK. Po wyzwoleniu był sekretarzem gminy, a później przewodniczącym GRN w Igołomii.

FELIKS MAZUR „Mars", ur. 29 IX 1914 w Uniejowie Rędziny, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zakładzie ślusarskim w Charsznicy. W 1935 wstąpił do ZMW „Siew" i był członkiem zarządu koła, z którym przeszedł do ZMW RP „Wici". W 1938, po służbie w 4 pp w Kielcach, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i wrócił do domu. W maju 1940 wstąpił do Rocha. Był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB w gminie Wielko-Zagórze, oraz zastępcą oddziału specjalnego LSB. W kilku akcjach zbrojnych dowodził osobiście. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Został prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici", oraz prezesem GZSCh w Charsznicy.

BOLESŁAW MAZUREK „Balusz", ur. 8 VIII 1911 w Prandocinie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1933, po służbie w 40 pp we Lwowie, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i po jej zakończeniu wrócił do domu. W grudniu 1939 wstąpił do PWOR, kierował kolportażem prasy podziemnej pt. „Ogniem i Mieczem" i prowadził szkolenie wojskowe. W marcu 1943 wystąpił z oddziałem partyzanckim PWOR pod swoim dowództwem. 18 IV 1943 aresztowany przez miechowskie gestapo, został zastrzelony pod Koniuszą w czasie śledztwa. Z prawej strony na zdjęciu (patrz str. 40).

BAZYLI TATARSKI „Tatar" i „Lej".Na podstawie relacji osób, znających Tatarskiego przed wojną ustalono, że pochodził on z Ukrainy Zachodniej. Przez kilka lat był oficerem kontraktowym w 57 pp w Poznaniu i został zwolniony do rezerwy. Następnie pracował w więziennictwie we ,Lwowie, a przed wojną zatrudniony był w firmie „Polmin". Na początku okupacji zamieszkał u rodziny Korwatów w Pojałowicach koło Słomnik. W grudniu 1939 założył lokalną organizację ruchu oporu w rejonie Słomnik pod nazwą Polska Wojskowa Organizacja Rewolucyjna, której był komendantem. Wydawał własne

M. Kwiatek

S. Kwiecień

J. Latała

S. Latała

W. Liguziński

J. Łach

T. Łuczywo

F. Łój

H. Łój

W. Machejek

pismo podziemne pt. „Ogniem i Mieczem". W marcu 1943 zorganizował oddział partyzancki PWOR dowodzony przez wspomnianego wyżej B. Mazurka. Występował również jako Stanisław Borzęcki, a następnie Stanisław Tomicki. 5 XII 1943 w Laskach Dworskich, otoczony przez żandarmów niemieckich i granatową policję, poległ na miejscu.

KRYSTYNA MAZUREK „Urszula", ur. 25 I 1921 w Karwinie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1937 wstąpiła do miejscowego koła ZMW RP „Wici". W lutym 1942 podjęła działalność w Rochu, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Wierzbno. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału partyzanckiego LSB „Wisiary". Po wyzwoleniu pracowała na gospodarstwie, była przewodniczącą miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich.

STANISŁAW MAZUREK „Dalibóg", ur. 9 IV 1913 w Obrażejowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 3-letnią Szkołę Przemysłowo-Rzemieślniczą w Olkuszu. Pracę podjął w Fabryce Narzędzi Rolniczych w Tarnowie. W 1936, po służbie w 11 pp w Tarnowskich Górach, wrócił w stopniu kaprala. Zmobilizowany w 40 pp we Lwowie, brał udział w obronie Warszawy i po jej kapitulacji wrócił do Obrażejowic. W 1939 wstąpił do ZWZ, później należał do AK i był dowódcą plutonu. Po wyzwoleniu pozostał na gospodarstwie. Był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Łętkowicach.

WOJCIECH MAZUREK „Zenit", ur. 7 IV 1909 w Wierzbnie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 3 klasy gimnazjum w Krakowie i pracował na roli. W 1932 wstąpił do ZMW RP „Wici", był członkiem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Łaganowie. Od 1939 należał do SL, był prezesem miejscowego koła. W listopadzie 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu, z którą przeszedł do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej w gminie Wierzbno. Współdziałał z miejscową komórką WRN PPS. Po wyzwoleniu został wójtem w Wierzbnie. Był działaczem samorządowym i spółdzielczym i posłem na Sejm PRL.

JAN MĘDREK „Jastrząb", ur. 19 II 1903 w Lgocie Wielkiej, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1926, po służbie w 20 pp w Krakowie, wrócił w stopniu kaprala. W 1930 zorganizował miejscowe koło ZMW RP „Wici" i był członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Od 1931 był prezesem zarządu gminnego i członkiem Zarządu Powiatowego SL w Miechowie. Aresztowany za bojkot wyborów do Sejmu RP w 1938, przebywał w więzieniu do rozprawy w Sądzie Okręgowym w Kielcach. W październiku 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminine Szreniawa. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu był radnym GRN w Szreniawie i PRN w Miechowie.

ZBIGNIEW MICEK „Morus", ur. 9 VIII 1922 w Cieplicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Pracował na gospodarstwie, uzupełniając wykształcenie na kursach rolniczych. W maju 1943 wstąpił do AK. Należał do oddziału dywersyjnego, a następnie partyzanckiego AK „Babinicza" i był dowódcą drużyny. Po wyzwoleniu poświęcił się na stałe pracy na roli. Był członkiem GRN i Rady Spółdzielczej GKS w Gołczy.

ZYGMUNT Michalski „Grom", ur. 10 IX 1914 w Makowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 6 klas gimnazjum w Miechowie. W 1936 powołany do wojska w 81 pp w Grodnie, pozostał w służbie stałej i awansował do stopnia plutonowego. Brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Makowa. W 1939 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK. Był dowódcą plutonu, a następnie kompanii AK. Ukończył średnie wykształcenie na kompletach tajnego nauczania. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Został radnym GRN w gminie Szreniawa.

NORBERT MICHTA „Wróbel", „Pająk", „Traugutt" i „Sokół", ur. 28 II 1923 w Janowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa, a ściślej — szewca i muzykanta wiejskiego zarazem. Ukończył 2 klasy gimnazjum w Miechowie, a 1940—42 szkołę administracyjno-handlową w Działoszycach. W grudniu 1939 był współzałożycielem lokalnej organizacji, Polska Organizacja Pariotyczna „Młody Orzeł" (po reorganizacji — Kompania Dozorowania im. gen. Sikorskiego) i pełnił funkcję zastępcy komendanta. W maju 1942 wraz ze swą organizacją przeszedł do Rocha w szeregi „Chłostry". Następnie był żołnierzem oddziału specjalnego LSB „Burza" I". W drugiej połowie 1944 należał do PPR i AL w Dzielnicy „Jadwiga" w Janowicach i pełnił funkcję oficera sztabowego Okręgu AL „Wiślica". Współdziałał z radzieckim zgrupowaniem partyzanckim

„Awangarda". Po wyzwoleniu w 1945—46 był sekretarzem KP PPR w Miechowie, a po ukończeninu Centralnej Szkoły Partyjnej w Warszawie — sekretarzem KW PZPR w Gdańsku. Zmobilizowany do wojska ukończył wyższe studia stacjonarne w WSNS przy KC PZPR, a następnie wojskowe ASG, uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych, a następnie awans generalski.

STANISŁAW MIERNICZEK „Moszczyński" i „Gromczyński", ur. 22 VI 1906 w Złotnikach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji UJ, uzyskując dyplom magistra praw. W tym czasie należał do PAML, później był w SL. Aplikował w Sądzie Wojewódzkim w Krakowie, następnie pracował w urzędzie celnym w Lublinie. W 1933 po służbie wojskowej i ukończeniu podchorążówki w Śremie, awansował do stopnia podporucznika. Brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do Złotnik. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. W 1943 przeszedł ze swoim plutonem AK do BCh. W tym czasie został przewodniczącym Cywilnego Sądu Specjalnego Kierownictwa Walki Podziemnej Obwodu Miechów. Szczególnie bronił ludność cywilną oraz Żydów i Rosjan zbiegłych z niewoli niemieckiej, jak również członków organizacji lewicowych ruchu oporu przed samowolą grup prawicowych i elementów przestępczych. Po wyzwoleniu wyjechał do Żegania i pracował w sądownictwie.

ZENOBIUSZ MIERNICZEK „Szybki", ur. 12 X 1922 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 3 klasy gimnazjum w Krakowie. W 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, później przeszedł do Rocha. Początkowo był zastępcą, a następnie szefem łączności w gminnej komendzie „Chłostry". W 1943 został szefem łączności i wywiadu oraz zastępcą komendanta I podobwodu LSB. Był w oddziale partyzanckim LSB „Ryby". Po wyzwoleniu współorganizował posterunek MO w Wawrzeńczycach i pełnił służbę przez pół roku. Był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego i członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Proszowicach. Poświęcił się pracy na gospodarstwie.

ZYGMUNT MIŁEK „Pień", ur. 5 XI 1927 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie robotnika rolnego. W czasie okupacji uczęszczał na komplety tajnego nauczania. W styczniu 1943 wstąpił do Rocha w szeregi LSB. Był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Wawrzeńczyce. Po przeszkoleniu wojskowym został dowódcą młodzieżowego plutonu LSB. Po wyzwoleniu był w kole akademickim ZMW „Wici" w Krakowie. Ukończył studia na AM i został lekarzem. Podjął pracę w przychodni zdrowia w Nowej Hucie.

MARIA MIREK „Maryna", ur. 10 V 1910 w Zagórowej, pow. olkuski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła szkołę rolniczą i kurs Uniwersytetu Ludowego w Szycach. W tym czasie należała do ZMW RP „Wici" i SL. W 1937 przesiedliła się z rodziną na gospodarstwo w Ratajowie koło Słomnik. W styczniu 1941 wstąpiła do Rocha, w następnym roku została przewodniczącą LZK w gminie Niedźwiedź. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Łuka". Po wyzwoleniu była działaczką w kołach gospodyń wiejskich.

STANISŁAW MIREK „Izdebski", ur. 1 X 1904 w Łazach, pow. olkuski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Szkołę Rolniczą w Czernichowie i pracował na roli. W 1923 wstąpił do PSL „Piast", później należał do SL, był sekretarzem Zarządu Powiatowego w Olkuszu. W tym czasie należał także do Zarządu Powiatowego ZMW RP „Wici". Był działaczem samorządowym i spółdzielczym. Za działalność polityczną szykanowały go władze sanacyjne. W 1937 przesiedlił się z rodziną na gospodarstwo w Ratajowie. W 1937—39 pracował w Izbie Rolniczej w Krakowie jako instruktor rolny w pow. gorlickim. W październiku 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Był członkiem powiatowej trójki politycznej. W tym czasie pełnił kierownicze funkcje w spółdzielczości: „Społem" — „Spójnia" w Słomnikach, Mleczarskiej Spółdzielni w Prandocinie i Rolniczo-Handlowej w Miechowie. Po wyzwoleniu m. in. był wójtem w gminie Niedźwiedź, prezesem „Spójni" w Słomnikach i prezesem Izby Rolniczej w Krakowie. Otrzymał także nominację na wicestarostę w Miechowie, której z nadmiaru zajęć nie przyjął. Zginął tragicznie na szosie pod Słomnikami.

STANISŁAW MISZTAL „Doliwa", ur. 9 X 1909 w Prandocinie pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył szkołę przemysłu odzieżowego w Krakowie. W 1934 wstąpił do ZMW „Siew" był prezesem miejscowego koła i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1932, po służbie w 39 pp w Jarosławiu i ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia

K. Maclejewski

W. Madejski

J. Maj

M. Maj

T. Makola

J. Malinowski

E. Marcinkowski

T. Maj

P. Massalski

J. Matuszkiewicz

plutonowego. W listopadzie 1939 wstąpił do Chłopskiej Organizacji Wojskowej „Racławice", należał do Obwodowego Komitetu Politycznego w Miechowie. Równocześnie był dowódcą plutonu POZ „Racławice" scalonego z AK. Po wyzwoleniu pracował na roli. Był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCH w Prandocinie.

ZOFIA MISZTAL-GARGASZOWA „Kalina", ur. 24 X 1924 w Sułkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła 2 klasy gimnazjum w Krakowie. Maturę uzyskała na kompletach tajnego nauczania. W marcu 1942 wstąpiła do ZWZ, później była w AK i prowadziła kolportaż prasy podziemnej. Od połowy 1944 była sanitariuszką w kompanii partyzanckiej „Grota". Po wyzwoleniu pracowała w „Radiotechnicznej" Spółdzielnni Pracy w Krakowie.

MICHAŁ MIŚ „Zawisza", ur. 23 IX 1907 w Giebułtowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1928 założył miejscowe koło ZMW RP „Wici", był jego prezesem, później członkiem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Książu Wielkim i Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1931, po służbie w 5 pal w Krakowie, wrócił w stopniu kaprala. W tym czasie wstąpił do SL i był członkiem zarządu gminnego. W 1940 wstąpił do Rocha, był wiceprzewodniczącym gminnej trójki politycznej. Poświęcił się pracy na gospodarstwie. Został wójtem w gminie Książ Wielki.

STEFAN MIROWSKI „Cierń", ur. 5 VII 1922 w Krępie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W kwietniu 1941 wstąpił do ZWZ. W końcu 1942 przeszedł do Rocha. Był komendantem LSB w gminie Rzerzuśnia Zorganizował oddział LSB pod swoim dowództwem. Współdziałał z lokalną grupą GL, później AL w Czaplach Małych. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Był radnym GRN w Gołczy.

STANISŁAW MLECZKO „Kret", ur. 27 VIII 1917 w Krakowie, w rodzinie urzędniczej. Ukończył studia na Wydziale Prawa UJ, uzyskując dyplom magistra praw. W 1939 wstąpił do ZWZ. W maju 1940, po „wsypie" zbiegł w Miechowskie i pracował jako kierownik agencji pocztowej w Koniuszy. Później przeszedł do AK. Był dowódcą plutonu AK, którego żołnierze przeszli do BCh. Po wyzwoleniu podjął pracę w Zabrzańskim Zjednoczeniu Przemysłu Węgla jako inspektor kontroli produkcji.

WINCENTY MOSKWA „Kowal", ur. 9 X 1897 w Tczycy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Po złożeniu egzaminu do Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie, zrezygnował z nauki z powodu śmierci ojca. W 1914 zabrany na podwodę z armią carską, wrócił do domu 1918. Po 2 miesiącach został powołany do służby wojskowej w Modlinie i 1922 wrócił w stopniu plutonowego. W następnym roku wstąpił do PSL Wyzwolenie, później SL i był długoletnim prezesem zarządu gminnego. Założył miejscową OSP, Spółdzielnię Spożywców „Społem" i Kasę Stefczyka. Przez 14 lat był wójtem gminy Tczyca. W 1940 wstąpił do Rocha był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu ponownie został wójtem gminy.

BOGUSŁAW MRUGAŁA „Wodzin", ur. 9 IX 1913 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie stolarskim, uzyskując dyplom czeladniczy. W 1929 wstąpił do ZMW RP „Wici". W 1936, po służbie w 11 pp w Tarnowskich Górach, awansował do stopnia kaprala. Następnie pracował jako stolarz w Warszawie. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i pod Śniatyniem dostał się do niewoli niemieckiej. W marcu 1942 wrócił z obozu jenieckiego do Łętkowic. W maju tego roku wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB gminy Łętkowice. Zorganizował oddział specjalny LSB „Grochoskiego". Po wyzwoleniu był prezesem GZSCh, później prezesem koła gminnego ZBoWiD w Łętkowicach.

LUCJAN MIRGUŁA „Mak" i „Olszynka", ur. 14 I 1917 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył roczną szkołę rolniczą w Trzyciążu i roczny kurs spółdzielczy w Szycach. W 16 roku życia wstąpił do miejscowego koła ZMW RP „Wici", prowadził sekcję kulturalno-oświatową. W maju 1941 wstąpił do Rocha, był członkiem gminnej trójki politycznej. W 1943 został przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Łętkowice. Po wyzwoleniu był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" oraz działaczem samorządowym — radny GRN w Łętkowicach oraz PRN w Miechowie i WRN w Krakowie.

WŁADYSŁAW MRÓZ „Czarny", ur. 30 V 1907 w Sieradzicach, pow. pińczowski, w rodzinie kołodzieja dworskiego. W 1920 zamieszkał z rodziną w majątku Pławowice koło Proszowic. Terminował w zawodzie kowalskim, uzyskując dyplom mistrzowski. W 1930, po służbie w 40 pp we Lwowie i ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia plutonowego. Był kowalem

w miejscowym dworze oraz sekretarzem związkowej grupy PPS — Pracowników Służby Folwarczanej. W grudniu 1940 wstąpił do Rocha, został członkiem gminnej trójki politycznej. W 1943—45 był zastępcą komendanta Straży Samorządowej Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu pracował na małorolnym gospodarstwie z reformy rolnej. Został wójtem gminy Gruszów. Nocą w czerwcu 1946 zginął skrytobójczo pod Koniuszą koło Proszowic.

IGNACY NATKANIEC „Dziadek", ur. 30 I 1894 w Szczepanowicach pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie ślusarskim w Krakowie. Następnie pracował w hucie „Katarzyna" w Sosnowcu. W tym czasie wstąpił do PPS i należał do grupy bojowej w walce z caratem. Po „wsypie" aresztowany przebywał w Cytadeli Warszawskiej, został skazany na 3 lata zesłania na Syberię. Zbiegł po 2 latach katorgi i zamieszkał w Szczakowej. Zagrożony aresztowaniem wyjechał na 1,5 roku do Budapesztu, po czym wrócił do Krakowa i pracował w swoim zawodzie ślusarza. Następnie zamieszkał na 3 ha gospodarstwie w Klimontowie koło Proszowic. W okresie międzywojennym należał do PSI Wyzwolenie, później SL i bez przerwy był prezesem zarządu gminnego. Jesienią 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha. Był przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu został wójtem gminy Klimontów.

LEON NATKANIEC „Kłos", ur. 12 IV 1898 w Szczepanowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 18 roku życia został robotnikiem huty „Bobrek" w Zagłębiu Dąbrowskim. Zagrożony aresztowaniem przez żandarmerię carską z powodu poszukiwania jego brata Ignacego Natkańca — w 1917 wyjechał do USA i był pracownikiem w fabryce samochodów Forda. Do Polski wrócił w 1920 i zajął się na stałe rolnictwem. W następnym roku wstąpił do PSL, później należał do SL i bez przerwy był prezesem zarządu gminnego. W 1939 wstąpił do lokalnej grupy oporu SL i przeszedł do Rocha. Początkowo został zastępcą, a następnie przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Niedźwiedziu.

MARIAN NĘKAŁA „Zemsta". Na podstawie relacji osób znających go przed wojną i podczas okupacji stwierdzono, że urodził się on w 1917 w rodzinie robotniczej i mieszkał w Jęzorze koło Mysłowic, gdzie ukończył gimnazjum. Po wkroczeniu Niemców pracował dorywczo w miejscowych zakładach pracy. W 1942 aresztowany przez gestapo, przebywał w Oświęcimiu. W podjętej ucieczce, zlikwidował strażnika niemieckiego i ranny w lewą pachę, zbiegł z bronią do Słomnik. Pod koniec 1943 zagrożony aresztowaniem przez okupanta, wraz żoną i córką oraz teściową, zamieszkał u Józefa Kopcia w Pelakarcicach, gdzie wstąpił do Rocha. Z początkiem 1944 został włączony do oddziału partyzanckiego LSB „Sikory" Romana Kułagi — komendanta II podobwodu LSB. Był dowódcą patrolu zamiejscowych partyzantów, zaopatrującego oddział w żywność m. in. z okolicznych dworów. W sierpniu 1944, dowództwo ośrodka dyspozycyjnego 106 DP AK w Marszowicach, postanowiło rozproszyć oddział LSB „Sikory". M. in. dnia 14 IX 1944 Marian Nękała został zamordowany w Polekarcicach przez Patrol AK „Koraba". W następnym dniu tenże patrol AK uprowadził jego żonę, a trzeciego dnia teściową, które kolejno również zamordowano. Zwłoki ich zakopano w lesie. Wychowaniem pozostałej 14-miesięcznej córki Nękałów, zajęło się nauczycielstwo Dębscy z Koniuszy, należący do AK. W 1951 Wojskowy Sąd PRL w Katowicach a następnie 1952 w Krakowie, po przesłuchaniu świadków z Rocha i AK oddalił stawiane zarzuty m. in. Marianowi Nękale, a wspomniany wyżej „Korab", przed rozpoczęciem się procesu, zbiegł za granicę.

FRANCISZEK NIEWIADOMSKI „Słoneczny", ur. 19 I 1902 w Wygnanowie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie stolarskim, uzyskując dyplom mistrzowski. W 1924, po służbie w 6 p. sap. w Przemyślu, wrócił w stopniu kaprala do Wawrzeńczyc i pracował w swoim zawodzie. Zmobilizowany w krakowskim batalionie saperów, brał udział w wojnie obronnej 1939. Pod Kołomyją dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W październiku 1940 wstąpił do Rocha. Początkowo był zastępcą, a następnie przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu brał udział w organizowaniu posterunku MO, GRN i GZSCh w Wawrzeńczycach. W krótce wyjechał do Krakowa, pracował w Spółdzielni Pracy „Stolarzy".

JULIUSZ NOWAK „Babinicz", ur. 10 IV 1920 w Witowicach, pow. miechowski, w rodzinie kowala wiejskiego. W 1935 wstąpił ochotniczo do szkoły podoficerskiej dla Małoletnich w Śremie. W 1937 służył w 27 pp w Częstochowie i awansował do stopnia kaprala. Brał udział w wojnie

A. Mazur

F. Mazur

B. Mazurek i B. Tatarski

K. Mazurek

S. Mazurek

W. Mazurek

J. Mędrek

Z. Micek

Z. Michalski

N. Michta

obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Witowic. W 1939 nawiązał kontakty konspiracyjne, a wiosną następnego roku wstąpił do Chłopskiej Organizacji Wojskowej „Racławice". Był komendantem POZ „Racławice" i dowódcą plutonu. W sierpniu 1942 po scaleniu z ZWZ, przeszedł do AK. Był komendantem dywersji w podobwodzie miechowskim, a następnie dowódcą oddziału partyzanckiego AK. W drugiej połowie 1944 został włączony do batalionu szturmowego AK „Suszarnia". Po wyzwoleniu ukończył studia na Wydziale Leśnym UJ, uzyskując dyplom inżyniera. Podjął pracę w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Krakowie.

MARIAN NOWAK „Babka", ur. 23 VII 1901 w Firlejowie, pow. miechowski, w rodzinie nauczyciela wiejskiego. Ukończył 7 klas gimnazjum kolejno w Miechowie i Kielcach. Po śmierci ojca w 1918, pozostał przy matce i pracował na roli. W 1923, po służbie w 26 pp w Radomsku, wrócił do Firlejowa. W 1926 wstąpił do KPP i był sekretarzem komórki partyjnej. W końcu 1931 aresztowany za działalność komunistyczną, objęty był procesem komunistów miechowskich przez Sąd Okręgowy w Kielcach i 4 lata przebywał w więzieniu kieleckim. Był działaczem spółdzielczym, brał udział w założeniu Spółdzielni Spożywców „Społem" — „Spójnia" w Słomnikach i został członkiem zarządu. W 1939 zorganizował lewicową lokalną grupę ruchu oporu. W tym czasie kolportował prasę podziemną PWOR pt. „Ogniem i Mieczem" od Franciszka Dejworka z Łętkowic. W połowie 1942 przeszedł do PPR Dzielnicy „Mniszek" w Czaplach Małych. Później zorganizował komórkę PPR GL AL w rejonie Słomnik. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo miechowskie od 1943 ukrywał się wśród znajomych chłopów. Po wyzwoleniu został skierowany do pracy w Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie.

ROMAN NOWAK „Nina", ur. 7 VII 1903 w Luborzycy, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1918 podjął praktykę w urzędzie gminy Luborzyca, został pomocnikiem sekretarza. W 1925—45 był sekretarzem urzędu gminy Koniusza z przerwą w pracy w 1939—41 w urzędzie gminy Iwanowice. W 1939 wstąpił do ZWZ, pełnił funkcję oficera ds. zleceń i administracji zastępczej w Inspektoracie Miechowskim AK. Po scaleniu był kwatermistrzem Miechowskiego AK i równocześnie zastępcą Powiatowego Delegata polskiego rządu emigracyjnego w Londynie. Po wyzwoleniu ukończył średnie wykształcenie. Był pracownikiem PZSCh w Miechowie jako kierownik młyna w Piotrkowicach Wielkich.

STANISŁAW NOWAK „Klin", ur. 1 I 1901 w Przybysławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył rok Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie. W 1923 po służbie w 17 p. uł. w Lesznie, wrócił w stopniu kaprala podchorążego i poświęcił się pracy na roli. W 1930—38 był wójtem gminy Szreniawa. W następnym roku został odwołany z urzędu wójta przez starostę miechowskiego z powodu odmowy przystąpienia do ONZ. Był długoletnim naczelnikiem miejscowej OSP i prezesem Kasy Stefczyka. W październiku 1939 zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Był członkiem powiatowej trójki politycznej. Z jego inicjatywy i pomocy, został zorganizowany batalion BCh im. Stefana Okrzei w rejonie Szreniawy. Od 1943 zagrożony aresztowaniem przez miechowskie gestapo, ukrywał się poza domem. Po wyzwoleniu był działaczem spółdzielczym i samorządowym m. in. radnym GRN i PRN, wiceprezesem PZSCh i prezesem Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Samopomoc Chłopska" w Miechowie.

WŁADYSŁAW NOWAK „Soplica", ur. 20 VIII 1908 w Słaboszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Odbywał praktykę w urzędzie gminy w Łętkowice, i był pomocnikiem sekretarza. W 1930, po służbie w 20 pp w Krakowie, awansował do stopnia kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Łętkowic. W styczniu 1940 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK. W 1944 był w kompanii sztabowej 106 dywizji AK i pełnił funkcję szefa tajnej kancelarii. Po wyzwoleniu został sekretarzem Urzędu Gminy Żukowno koło Gdańska.

ZYGMUNT NOWAK „Serce", ur. 7 VI 1925 w Przybysławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W czasie okupacji uczęszczał na komplety tajnego nauczania. W styczniu 1942 wstąpił do Rocha, później był w BCh i ukończył kurs podoficerski. Wiosną 1944 został włączony do oddziału specjalnego LSB „Jastrzębia". W 1943 — 45 jednocześnie był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Szreniawa. Po wyzwoleniu należał do zarządu koła akademickiego ZMW „Wici" w Krakowie. Ukończył studia WSH, uzyskując dyplom magistra ekonomii. Później został dyrektorem banku PKO w Katowicach.

ADAM NOWAKOWSKI „Wilk", ur. 1 III 1919 w Racławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 16 roku życia wstąpił do ZMW RP „Wici", był prezesem miejscowego koła, później sekretarzem zarządu Związku Sąsiedzkiego i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1938 wstąpił do SL. W październiku 1939 włączył się do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Początkowo należał do gminnej komendy „Chłostry". W 1943 był zastępcą, a następnego roku komendantem III podobwodu LSB. W tym czasie pełnił również funkcję zastępcy przewodniczącego „Młodego Lasu" w Miechowskiem. Był organizatorem batalionów BCh w rejonie Racławic i Słaboszowa — im. Kosynierów Racławickich i im. Bartosza Głowackiego nie scalonych z AK. W czasie okupacji ukończył szkołę rolniczą w Moksynowie oraz spółdzielczo-rolniczą w Nałęczowie. Po wyzwoleniu był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" w Racławicach i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Został prezesem GS „Samopomoc Chłopska" w Racławicach.

STANISŁAW OCZKOWICZ „Sęp", ur. 7 IX 1923 w Maciejowie Nowym, pow. miechowski, w rodzinnie chłopskiej. W 1940—42 ukończył szkołę administracyjno-handlową w Działoszycach. W grudniu 1939 był współorganizatorem lokalnej organizacji — Polska Organizacja Patriotyczna „Młody Orzeł" i został jej komendantem. Po przeszkoleniu wojskowym został dowódcą grupy bojowej. Jesienią 1941 nawiązał kontakty z ZWZ i niebawem oderwał się ze swoją grupą od POP „Młody Orzeł". Wiosną 1943 wraz z grupą nawiązał współpracę z jednostką BCh na pograniczu powiatu jędrzejowskiego, zachowując swoją odrębność struktury organizacyjnej. Stanowili oni placówkę BCh „Młody Orzeł", której komendantem i dowódcą oddziału operacyjnego był Oczkowicz. Działalność oddziału kontynuowana była na pograniczu powiatu miechowskiego i pińczowskiego. Po wyzwoleniu zamieszkał w Garbatce Lotniczej koło Radomia, włączając się do pracy zawodowej i społecznej.

JÓZEF OLCZYK „Rafał", ur. 19 I 1919 w Stefankowie, pow. koniński, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Radomiu. W 1936 został nauczycielem w Radomiu, a następnie w Miechowskiem — w Prandocinie, Parkuszowicach, a ostatnio był kierownikiem szkoły w Giebułtowie. W tym czasie należał do ZNP. Po służbie w 15 pp w Dęblinie i ukończeniu podchorążówki, awansował do stopnia podporucznika. W czasie okupacji prowadził komplety tajnego nauczania. 1940 nawiązał kontakty konspiracyjne z ZWZ. W następnym roku wstąpił do Rocha. Należał do ZPL „Orka" w gminie Książ Wielki. W 1944 został dowódcą kompanii BCh w batalionie im. Bartosza Głowackiego. Po wyzwoleniu przeniósł się do pracy nauczycielskiej w Radomiu.

STEFAN OLKUŚNIK „Mariański", ur. 7 XII 1893 w Miechowie, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie masarskim, uzyskując dyplom mistrzowski. Pracował na 3 ha gospodarstwie i prowadził zakład masarski w Miechowie. W 1921 odbywał 8-miesięczną służbę wojskową. Od 1918 przez 50 lat należał do miejscowej OSP, a ostatnio był jej członkiem honorowym. W 1928—39 był w Zarządzie Cechu Rzemieślniczegow Miechowie i pełnił funkcję cechmistrza. W grudniu 1939 wstąpił do ZOR i był kierownikiem pionu cywilnego w Komendzie Miechowskiej. W połowie 1942 przeszedł do ZWZ, później był w AK i należał do komedy placówki „Mewa" w Miechowie. Po wyzwoleniu był w zarządzie Kółka Rolniczego w Miechowie.

ALFRED ORACZEWSKI „Grom", ur. 10 II 1912 w Opatkowicach, pow. miechowski, w rodzinie robotnika folwarcznego. Terminował w zakładzie rzeźniczo-masarskim w Dąbrowie Górniczej, uzyskując dyplom czeladniczy, pracował w swoim zawodzie. W kwietniu 1940 zagrożony aresztowaniem przez gestapo, zbiegł do rodziny w Górce Jaklińskiej koło Proszowic. W maju tego roku wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu PPS. Następnie przeszedł do WRN, był kierownikiem łączności w Powiatowym Komitecie Robotniczym w Miechowskiem. Po wyzwoleniu był II sekretarzem KM PPS w Proszowicach. Wkrótce wyjechał do Dąbrowy Górniczej, podjął pracę w Fabryce Kabli i Drutu w Będziniu.

PIOTR ORACZEWSKI „Szyjka", ur. 7 IX 1892 w Rudnie Dolnym, pow. miechowski, w rodzinie robotnika folwarcznego. W 1912 powołany do służby wojskowej w armii carskiej, awansował do stopnia plutonowego. Brał udział w pierwszej wojnie światowej i dostał się do niewoli austriackiej. Po wojnie zamieszkał w Dąbrowie Górniczej i podjął pracę na kopalni węgla „Flora". W tym czasie wstąpił do PPS i ukończył półśrednie wykształcenie. W okresie międzywojennym był działaczem samorządowym i spółdzielczym, m. in. delegatem na kopalni, prezesem Kasy

S. Mierniczek

Z. Mierniczek

Z. Milek

M. Mirek

S. Mirek

S. Misztal

Z. Misztal

M. Miś

S. Mirowski

S. Mieczko

Bratniej Pomocy Górników, ławnikiem Sądu Pracy w Sosnowcu i Zarządu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej, organizatorem Spółdzielni Spożywców „Społem" — „Flora", gdzie był członkiem zarządu. W lipcu 1940 zagrożony aresztowaniem przez gestapo, zbiegł do Opatkowic koło Proszowic. We wrześniu tego roku założył lokalną komórkę ruchu oporu PPS. W listopadzie 1940 połączył ją z komórką PPS w Górce Jaklińskiej, zakładając PKR w Miechowskiem, którego został przewodniczącym. Organizował komitety robotnicze WRN PPS w rejonie Proszowic. Po wyzwoleniu wrócił do Dąbrowy Górniczej i był prezesem Kasy Bratniej Górników w Sosnowcu.

LUCJAN PABIAŃCZYK „Kolba" ur. 13 III 1924 w Dobranowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach rolniczych. W marcu 1942 wstąpił do ZWZ. W styczniu 1943 przeszedł do BCh. Był dowódcą zbrojnego patrolu w gminie Kowala. Po wyzwoleniu poświęcił się pracy na gospodarstwie. Był prezesem Kółka Rolniczego i zastępcą naczelnika OSP w Dobranowicach.

STEFAN PABISEK „Kot", ur. 16 II 1914 w Hebdowie, pow. miechowski, w rodzinie robotnika rolnego. Należał do miejscowego koła ZMW RP „Wici" i do OSP. W 1937 powołany do wojska w 85 pp w Nowowilejce, pozostał w służbie stałej. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939 i po jej zakończeniu wrócił do Hebdowa. W czerwcu 1940 wstąpił do Rocha. Był dowódcą plutonu „Chłostry", a następnie BCh. W listopadzie 1944 został dowódcą kompanii BCh w gminie Gruszów (nie scaloną z AK). W kilku akcjach zbrojnych dowodził oddziałem specjalnym LSB „Wira". Po wyzwoleniu był pierwszym komendantem posterunku MO, a następnie sekretarzem GZSCh w Nowym Brzesku. Później przeniósł się do pracy w Nowej Hucie.

STANISŁAW PAŁETKO „Rzecki" i „Zieliński", ur. 11 VI 1906 w Marszowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył rok studiów na Wydziale Rolnym UJ w Krakowie. Należał do ZMW „Siew" i był członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1919, po Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zaleszczykach, awansował do stopnia podporucznika. W październiku 1940 wstąpił do ZWZ, później należał do AK. Był komendantem WSOP na Obwód Miechów. W kwietniu 1944 przeszedł do BCh. We wrześniu tego roku został komendantem Miechowskiego Obwodu AK. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Był radnym GRN i PRN oraz prezesem GS „Samopomoc Chłopska" w Kocmyrzowie.

JAN PAŃCZAKIEWICZ „Ziemowit", „Grzegorz" i „Sylwester", ur. 27 XI 1907 w Kolbuszowej Górnej, pow. Kolbuszowa, w rodzinie urzędnika skarbowego. Ukończył gimnazjum w Przemyślu i studiował na Wydziale Filologii Polskiej UJ. Po służbie we Włodzimierzu Wołyńskim i Gródku Jagiellońskim, na ćwiczeniach wojskowych w 1934 awansował do stopnia porucznika. Pracował w Izbie Skarbowej w Krakowie. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i wrócił do Krakowa. W październinku 1939 wstąpił do lokalnej organizacji ruchu oporu „Białego Orła", niebawem przeszedł do ZWZ i był komendantem Obwodu w Krakowie. Później należał do AK. Od jesieni 1942 był w krakowskim Kedywie i zorganizował oddziały dywersyjne — „Błyskawica", „Grom", „Skok" i „Huragan" działające w rejonie Krakowa m. in. w Miechowskiem. W lipcu 1944 uformował baon szturmowy 299, przemianowany na samodzielny partyzancki batalion AK „Skała" pod jego dowództwem. Po wyzwoleniu wrócił do pracy w Izbie Skarbowej.

JANINA PAŃCZAKIEWICZ „Jasia", ur. 31 V 1910 w Jaśle, żona i towarzyszka walk Jana Pańczakiewicza była od początku zaprzysiężona. Jej mieszkanie przy ulicy Grzegórzeckiej w Krakowie było punktem kontaktowym dla komendy „Białego Orła" a później i AK. Była kierowniczką służb wewnętrznych i lokali kontaktowych w Krakowskim Kedywie AK. W następnych latach 1943—45 organizowała pomoc sanitarną dla oddziałów dywersyjnych, a później partyzanckich batalionu AK „Skała".

JÓZEF PANECZKO „Jurek", ur. 7 VIII 1920 w Wierzchowisku, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. We wrześniu 1942 wstąpił do PPR i GL Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. Ukończył kurs podoficerski i był dowódcą drużyny GL, a następnie AL w gminie Szreniawa. Po wyzwoleniu był zastępcą komendanta IX Komisariatu MO w Prokocimiu, a następnie V Komisariatu w Krakowie. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

WINCENTY PANECZKO „Jacek", ur. 15 VIII 1921 w Wierzchowisku, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W połowie 1942 wstąpił do PPR i GL. W 1943 ukończył kurs podoficerski GL. W następnym roku został dowódcą drużyny

AL w Dzielnicy „Warka" w Wolbromiu. Po wyzwoleniu był funkcjonariuszem WUBP w Krakowie.

WŁADYSŁAW PASTERNAK „Wir", ur. 24 III 1904 w Starym Brzesku pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył roczny kurs nauczycielski w Ursynowie pod Warszawą, pracował na roli. W 1927, po służbie w 3 p. uł. w Tarnowskich Górach, awansował do stopnia plutonowego. W 1937 wstąpił do koła SL w Grobli. Zmobilizowany w krakowskim baonie sanitarnym, brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do domu. W grudniu 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Gruszów. W sierpniu 1944 został komendantem I podobwodu LSB. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim dowództwem. oraz kompanię BCh. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN i PRN oraz prezesem GKS i GS „Samopomoc Chłopska" w Nowym Brzesku.

STANISŁAW PATER „Wiktor Oracz", ur. 4 II 1907 w Starym Korczynie, pow. pińczowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Tarnowie. Od 1927 był nauczycielem w Podlesicach koło Charsznicy. W 1937 ukończył wyższy kurs nauczycielski i został kierownikiem szkoły w Ilkowicach. Był działaczem ZNP. W maju 1941 wstąpił do Rocha. Prowadził komplety tajnego nauczania, był przewodniczącym Komisji Oświaty i Kultury oraz przewodniczącym TON w gminie Nieszków. Po wyzwoleniu został kolejno skierowany do pracy jako podinspektor szkolny w powiatach — Wałcz, Gryfice i Kartuzy.

JAN PIECZYRAK „Olek", ur. 24 IX 1923 w Słaboszowie, pow. miechowski, w rodzinie robotniczej. Ukończył 2 klasy gimnazjum w Kaliszu. W 1940 wstąpił do POP „Młody Orzeł". Wiosną 1942 przeszedł do Rocha w szeregi „Chłostry" i prowadził kolportaż prasy podziemnej. W 1943 został przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Nieszków. Należał do specjalnego oddziału LSB „Burza I". Po wyzwoleniu był członkiem zarządu koła licealnego ZMW „Wici" w Miechowie. Ukończył średnie wykształcenie. Podjął pracę jako rewident CRS w Bydgoszczy.

WŁADYSŁAW PIETRAS „Adam", ur. 12 VII 1919 w Jastrzębcach, pow. sokalski, w rodzinie robotniczej. W 1937 zamieszkał z rodzicami w Dąbrowie Górniczej. Ukończył 3 klasy gimnazjum, należał do OM TUR. W styczniu 1941 zajął się na stałe rolnictwem w Szczytnikach Kolonii koło Proszowic. W maju 1942 wstąpił do Rocha, był członkiem gminnej trójki politycznej w gminie Klimontów. Po wyzwoleniu został członkiem GRN w Klimontowie i PRN w Miechowie.

WŁADYSŁAW PILAWSKI „Burza" I", ur. 31 VIII 1915 w Święcicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 17 roku życia wstąpił do ZMW RP „Wici" i był prezesem koła. W 1938, po służbie w 3 p. uł. w Tarnowskich Górach, awansował do stopnia kaprala. W 1939 został robotnikiem fabrycznym w Dąbrowie Górniczej. Zmobilizowany w tym roku, brał udział w wojnie obronnej, 1939 po jej zakończeniu wrócił do Święcic. W 1940 wstąpił do Rocha. Był podoficerem szkoleniowym „Chłostry". Wiosną 1943 został zastępcą gminnego komendanta LSB. Był dowódcą oddziału specjalnego LSB w gminie Nieszków. Po wyzwoleniu wrócił do pracy fabrycznej w Dąbrowie Górniczej.

JULIAN PIWOWARSKI „Słachiewicz", ur. 5 I 1883 w Kalinie Wielkiej, pow. miechowski, w rodzinie szewca wiejskiego. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Pracował jako pomocnik pisarza urzędu gminy w Pilicy, Jangrodzie, Chrobrzu i Bejscach, a następnie w 1905—19 był pisarzem w Boszczynku. Od 1919 zamieszkał w Miechowie, gdzie objął funkcję inspektora samorządu gminnego w Sejmiku Powiatowym. W 1929—32 piastował urząd burmistrza w Miechowie. W latach 1919—32 należał do PSL „Piast", później SL jako członek Zarządu Powiatowego w Miechowie. W następnych latach był działaczem BBWR i, OZN-u. W 1923 osiadł na gospodarstwie z parcelacji majątku w Strzeżowie pod Miechowem. W 1920—29 założył i wydawał czasopismo „Sad i Pasieka", a 1938—39 był prezesem naczelnego Związku Towarzystwa i Organizacji Pszczelniczych. W 1923 został kustoszem Muzeum PTTK w Miechowie. W 1935—42 pełnił funkcję wójta gminy Wielko-Zagórze. W listopadzie 1939 wstąpił do TAP, należał do komendy Obwodu Miechów i był kierownikiem pionu administracyjno-cywilnego. W lipcu 1941 przeszedł do ZWZ, później był w AK. Należał do kwatermistrzostwa AK Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu ponownie włączył się do pracy społecznej. W 1948 został ponownie burmistrzem w Miechowie.

WŁADYSŁAW PŁASZEWSKI „Dąbski", ur. 14 X 1919 w Posądzy, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył 2 lata szkoły przemysłowej w Krakowie, w tym czasie na-

W. Moskwa

B. Mrugała

I.. Mrugała

W. Mróz

I. Natkaniec

L. Natkaniec

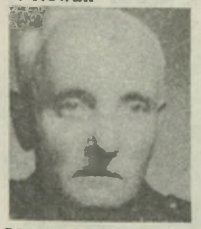
M. Nękala

F. Niewiadomski

J. Nowak

M. Nowak

leżał do OM TUR. W listopadzie 1939 współorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Koniusza. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim pseudonimem i brał z nim udział w akcjach zbrojnych. Po wyzwoleniu podjął pracę na gospodarstwie koło Wałbrzycha. Był radnym GRN i członkiem miejscowego zarządu GZSCh.

JÓZEF POMIRSKI „Maraton", ur. 19 III 1893 w Niegardowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył szkołę felczerską w Moskwie. Pracował w Starostwie Powiatowym w Miechowie. Był długoletnim członkiem Zarządu Powiatowego PSL Wyzwolenie, później SL w Miechowie. W 1940 wstąpił do Rocha i prowadził wywiad w Miechowie. W 1943—45 należał do kierownictwa Powiatowego Oddziału Zielonego Krzyża. Przeprowadził kursy sanitarne w kilku gminnych komórkach ZK. Po wyzwoleniu dalej pracował w Starostwie Powiatowym, Wydział Zdrowia w Miechowie.

STANISŁAW PRZENIOSŁO „Dziadek", ur. 9 IV 1911 w Tochołowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1933, po służbie w 20 pp w Krakowie, wrócił w stopniu kaprala. Poświęcił się pracy na gospodarstwie w Kalinie Małej. Przebywał 3 miesiące w więzieniu śledczym w Miechowie, za udział w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach. Po wkroczeniu Niemców niezwłocznie podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL, zabezpieczając akta zarządów powiatowych Stronnictwa i ZMW RP „Wici" w Miechowie. Następnie włączył się do Rocha, był komendantem „Chłostry", a później LSB w gminie Wielko-Zagórze. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim dowództwem. Po wyzwoleninu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w gminie Wielko-Zagórze. W noc październikową 1946 zamordowany skrytobójczo w domu w Kalinie Małej.

STANISŁAW PRZYBYSZEWSKI „Wierzba", ur. 11 VIII 1917 w Niedźwiedziu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach spółdzielczych. W 1939 wstąpił do ZWZ. W połowie 1942 przeszedł do Rocha. Wiosną 1943 został zastępcą komendanta LSB w gminie Niedźwiedź. W tym czasie był członkiem zarządu miejscowej Spółdzielni Spożywców „Społem". Po wyzwoleniu został prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" i skarbnikiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Ukończył średnie wykształcenie i podjął pracę rewidenta CRS w krakowskim WZGS. W tym czasie ukończył studia na Wydziale Rolnym WSR, uzyskując dyplom inż. i magistra.

STANISŁAW PRZYTUŁA „Wiórkowski", ur. 5 XII 1908 w Mniszowie pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1930, po służbie w 3 bat. KOP w Hostrzy koło Równego, wrócił w stopniu kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939, pod Janowem Lubelskim dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do Mniszowa. W 1939 wstąpił do ZWZ. W 1941 przeszedł do Rocha, był wiceprzewodniczącym trójki politycznej w gminie Kowala. Po wyzwoleniu był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN, PRN i WRN oraz członkiem Zarządu PZGS i Rady Spółdzielczej WZGS w Krakowie.

JÓZEF PUCHALSKI „Ryba", ur. 13 III 1916 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie stolarskim, uzyskując dyplom czeladninczy. W tym czasie należał do OM TUR i był w bojówce PPS. W 1936 brał czynny udział w robotniczym strajku w Krakowie i 3 miesiące przebywał w więzieniu śledczym. W 1939 powołany do wojska w 38 pp w Przemyślu, awansował do stopnia kaprala i brał udział w wojnie obronnej 1939. Po jej zakończeniu wrócił do Wawrzeńczyc. Niebawem zorganizował lokalną grupę ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. W 1940—42 był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie zastępcą komendanta LSB Obwodu Miechów oraz komendantem I podobwodu LSB. Zorganizował oddział partyzancki pod swoim dowództwem. 10 VIII 1944 poległ w Wawrzeńczycach. Pośmiertnie awansowany do stopnia kapitana, odznaczony Krzyżem Partyzanckim i Krzyżem Walecznych.

FRANCISZEK PYCIA „Tokarz", ur. 29 XI 1906 w Swojczanach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. W 1928 po Szkole Podchorążych Piechoty w Gródku Jagiellońskim, awansował do stopnia podporucznika. 1 X 1928 podjął pracę jako nauczyciel szkoły podstawowej w Wawrzeńczycach. W 1937—39 został urlopowany na studia Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie i po wybuchu wojny, wrócił do pracy w Wawrzeńczycach. W 1942—45 był nauczycielem tut. Gminnej Szkoły Rolniczej. W maju 1940 wstąpił do ZWZ, później przeszedł do AK. Początkowo był komendantem placówki ZWZ-AK

„Wrzos" w Wawrzeńczycach. W 1944 został dowódcą kompanii AK-BCh, której żołnierze byli lub przeszli do BCh. Po wyzwoleniu ukończył studia na Wydziale Humanistycznym UŁ w Łodzi, uzyskując dyplom magistra filozofii. Podjął pracę jako kierownik szkoły podstawowej w Kluczborku.

WŁADYSŁAW PYTLARZ „Sikora", ur. 9 VIII 1911 w Pierwszycach, pow. Dąbrowa Tarnowska, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Tarnowie. W tym czasie należał do ZMW RP „Wici". W 1931 podjął pracę nauczycielską w Proszowicach, później był kierownikiem szkoły w Charsznicy. Należał do SL, był działaczem spółdzielczym i ZNP. W styczniu 1941 wstąpił do Rocha i był przewodniczącym trójki politycznej w gminie Chodów. Po wyzwoleniu był radnym GRN w Charsznicy i członkiem Prezydium Wojewódzkiej Komisji Spółdzielni Uczniowskiej w Krakowie.

ADOLF RAJ „Sowa", ur. 2 III 1924 w Uniejowie Kolonii, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach rolniczych. W maju 1942 wstąpił do Rocha w szeregi „Chłostry", prowadził kolportaż prasy podziemnej. W latach 1943—45 był zastępcą komendanta LSB gminy Chodów i dowódcą patrolu terenowego LSB. Po wyzwoleniu został komendantem MO gminy Niedźwiedź. W 1943 osiadł na gospodarstwie rolnym. Poświęcił się pracy społecznej w samorządzie spółdzielczym, rad narodowych i pożarnictwie jako komendant rejonowy OSP.

ZOFIA ROŻDŻYŃSKA „Sąsiadka", ur. 4 V 1904 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie kowala wiejskiego jako wnuczka powstańca z 1863 roku. Wykształcenie uzupełniała na kursach oświatowych i spółdzielczych. W 1928—34 mieszkała w Dąbrowie Górniczej, w tym czasie należała do PPS. W 1935 podjęła pracę w uspołecznionym handlu w Krakowie. W połowie sierpnia 1939 wróciła do domu. W listopadzie 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Wawrzeńczyce. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału partyzanckiego LSB „Ryby". Współorganizowała w Wawrzeńczycach mały szpitalik, wyposażony w 15 łóżek w domu Józefa Ćwikły. Korzystali z niego chorzy, starcy, wysiedleni po powstaniu warszawskim mieszkańcy stolicy i ranni partyzanci. Dyżury w szpitaliku pełniły sanitariuszki ZK. Po wyzwoleniu była członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" oraz radną GRN i PRN w Proszowicach.

JAN RUMAS „Wichura", ur. 7 I 1918 w Ksanach, pow. pińczowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do miejscowego koła ZMW „Siew". W 1937 wstąpił ochotniczo do Marynarki Wojennej w Gdyni na statku „Wicher". W stopniu mata brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej. Był ranny w rękę, został zwolniony i wrócił do Ksan. W końcu 1940 wstąpił do POZ „Racławice", później był w AK. W 1943 będąc na kursie spółdzielczym w Szycach, przeszedł do BCh. W 1944 został dowódcą oddziału specjalnego VI Okręgu BCh, w dyspozycji Okręgowej Delegatury w Krakowie w zakresie realizacji wyroków Kierownictwa Walki Podziemnej. W drugiej połowie 1944 zamieszkał w Rudnie Górnym. Był komendantem PKB Obwodu Miechów. Po wyzwoleninu został prezesem Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Kazimierzy Wielkiej.

TADEUSZ SAKŁAK „Kos", ur. 11 V 1909 w Zarogowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył roczną szkołę rolniczą w Trzyciążu i pracował na roli. W 1932, po służbie w batalionie KOP-u w Sobódce na Wileńszczyźnie, awansował do stopnia kaprala. Był długoletnim naczelnikiem miejscowej OSP, a od 1935 członkiem zarządu koła SL. W grudniu 1941 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Jaksice. Po wyzwoleniu był działaczem spółdzielczym i radnym GRN w Jaksicach.

WŁADYSŁAW SAMEK „Bystry", ur. 21 IV 1913 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1936, po służbie w 4 pp w Kielcach i KOP w Wołożynie awansował do stopnia kaprala. Brał udział w wojnie obronnej 1939, pod Kowlem dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W czerwcu 1942 wstąpił do ZWZ, później należał do AK. Był dowódcą plutonu, który w następnym roku przeszedł do BCh. Po wyzwoleniu był radnym GRN w Wawrzeńczycach.

TADEUSZ SASNAL „Pakułowski", ur. 8 VII 1910 w Szklanej, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył średnie wykształcenie i pracował na gospodarstwie. W 1932 wstąpił do SL, był członkiem zarządu gminnego. W grudniu 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha. Został zastępcą przewodniczącego trójki politycznej w gminie Koniuszy. Był prześladowany za działalność w ruchu ludowym przez miejscową placówkę AK. Po wyzwoleniu został radnym GRN w Koniuszy.

R. Nowak

S. Nowak

W. Nowak

Z. Nowak

A. Nowakowski

S. Oczkowicz

J. Olczyk

S. Olkuśnik

A. Oraczewski

P. Oraczewski

STANISŁAW SEWERYN „Tomasz", ur. 29 IV 1909 w Porąbce, pow. olkuski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Szkołę Przemysłowo-Rzemieślniczą w Olkuszu. W tym czasie należał do OM TUR. W 1932, po służbie w 22 p. uł. w Brodach koło Lwowa i ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia wachmistrza. W 1938 osiadł na gospodarstwie w Wielkanocy. Brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK dowódcą plutonu. W połowie 1944 przeszedł wraz z plutonem do BCh w batalionie im. Stefana Okrzei w rejonie Szreniawy i był dowódcą II kompanii. Po wyzwoleniu był sołtysem w Wielkanocy.

STANISŁAW SIERADZKI „Wojtek", ur. 19 IX 1903 w Falniowie, pow. miechowski w rodzinie chłopskiej. Ukończył kurs korespondencyjny im. Staszica i pracował na roli. W 1929 wstąpił do ZMW „Siew", był prezesem miejscowego koła, później członkiem a następnie prezesem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1926, po służbie w 75 pp w Rybniku i ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia plutonowego. W listopadzie 1939 wstąpił do Chłopskiej Organizacji Wojskowej „Racławice" (zwana później: Polska Organizacja Zbrojna — POZ „Racławice") i był kierownikiem organizacyjnym Obwodu Miechów. Po scaleniu z ZWZ, a następnie z AK — został przewodniczącym Obwodowego Komitetu Politycznego w Miechowie. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Charsznicy.

HENRYK SŁABCZYK „Pomidorek", ur. 1 I 1925 w Antolce, pow. miechowski, w rodzinie robotnika leśnego. W 1928 zamieszkał z rodzicami na małorolnym gospodarstwie w Czaplach Małych. Jesienią 1942 wstąpił do PPR i GL, a później AL w miejscowej Dzielnicy „Mniszek". Początkowo był kolporterem prasy podziemnej. Następnie ukończył kurs podoficerski AL. Został włączony do oddziału partyzanckiego AL im. Bartosza Głowackiego. Po wyzwoleniu był zastępcą komendanta posterunku MO w Tczycy. Później pełnił odpowiedzialne funkcje m. in. został wiceministrem MSW i awansował do stopnia Generała. W tym czasie ukończył wyższe studia.

ANTONI SŁODOWSKI „Bartosz", ur. 27 V 1904 w Opatkowicach, pow. miechowski, w rodzinie kowala dworskiego, która w 1921 przesiedliła się na małorolne gospodarstwo do Łaganowa. Ukończył 4 klasy gimnazjum w Krakowie, a następnie Uniwersytet Ludowy w Szycach. W 1926, po służbie w 4 pp w Kielcach, awansował do stopnia kaprala. W 1928 założył miejscowe koło ZMW RP „Wici", później był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego w Łaganowie. Należał także do zarządu gminnego SL Wierzbno. W 1938 zamieszkał w Proszowicach i pracował w biurze Zarządu Miejskiego. W grudniu 1940 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym trójki politycznej w Proszowicach. Po wyzwoleniu został wiceprzewodniczącym MRN w Proszowicach.

STANISŁAW SKÓRA „Stach", ur. 8 IV 1917 w Kępiu, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1934—38 kolejno należał do KZMP i KPP. Również w 1934 wstąpił do miejscowego koła ZMW „Siew", był prezesem koła do czasu jego rozwiązania w 1938 przez władze senacyjne. W październiku 1939 wstąpił do lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W maju 1942 przeszedł do PPR. Był sekretarzem PPR Dzielnicy „Kula" w Kępiu i członkiem Miechowskiego Okręgu PPR. 28 II 1943 aresztowany przez żandarmerię miechowską, zginął w czasie śledztwa w Miechowie.

HELENA SKÓRÓWNA-PAJĄK „Baśka", ur. 28 VIII 1919 w Kępiu, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1934 podjęła pracę ekspedientki w krakowskich cukierniach u Zembaczyńskich, później u Michalika. W 1938—39 ukończyła roczną Szkołę Przysposobienia Kupieckiego w Krakowie. W sierpniu 1939 wróciła do Kępia. Następnie prowadziła sklep Spółdzielni Spożywczej „Społem" — „Star" w Kępiu. W 1942 podjęła pracę fizyczną w S.A. „Kajet" w Krakowie. W tym czasie wstąpiła do PPR. Była łączniczką Krakowskiego Obwodu PPR, GL i AL. Kierowała kolportażem prasy podziemnej IV Obwodu PPR oraz powielała pismo pt. „Głos Miechowa". W 1944 była członkiem Miechowskiego Okręgu PPR. 27 VI 1944 aresztowana przez gestapo, przebywała w więzieniu Montelupich w Krakowie, a od lipca w obozie Ravensbrück. Po wyzwoleniu była pracownikiem Wydziału Propagandy, później Komisji Kontroli Partyjnej KW PPR i PZPR w Krakowie.

CZESŁAWA SROGA „Basia", ur. 19 VI 1923 w Żerkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Uczyła się zawodu krawieckiego. W tym czasie należała do ZMW RP „Wici". W sierpniu 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminine Kowala. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB

„Rudnickiego". Po wyzwoleniu podjęła pracę w zakładzie krawieckim w Krakowie.

FELIKS SROKOSZ „Tata", ur. 7 I 1898 w Brzozówce, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył średnie wykształcenie. W 1918 podjął pracę w PKP przy budowie kolejki wąskotorowej Charsznica — Kazimierza Wielka. W 1920, po służbie wojskowej i podchorążówce w Bydgoszczy, awansował do stopnia podporucznika. Wrócił do pracy w PKP, kolejno był zawiadowcą stacji w Miechowie, Charsznicy, Działoszycach, a ostatnio w Bogorii koło Kazimierzy Wielkiej. W 1928 poświęcił się pracy na gospodarstwie w Pamięcicach. W okresie 1932—45 przez 11 lat był wójtem gminy Pałecznica. W 1939 wstąpił do ZWZ później należał do AK. Był oficerem kwatermistrzostwa Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu był prezesem GKS w Pałecznicy.

WINCENTY STACHURKA „Wicek", ur. 30 III 1910 w Kępiu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1928—31 należał do miejscowego koła ZMW „Siew". W 1932, po służbie w 23 pal w Będzinie, wrócił w stopniu kaprala. Jesienią 1939 wstąpił do lewicowej grupy lokalnej ruchu oporu. W połowie 1942 przeszedł do PPR i GL, później był w AL. Od listopada 1943 był komendantem GL i AL Dzielnicy „Kula" w Kępiu. Po wyzwoleniu wstąpił do specjalnego plutonu MO w Krakowie. Od maja 1946 był sekretarzem KP PPR w Miechowie, a następnie pracownikiem KC PZPR w Warszawie.

EMIL STAROSTA „Kos" i „Tryb", ur. 9 VII 1911 w Zabierzowie pow. bocheński, w rodzinie kowala miejskiego. Ukończył 3 klasy gimnazjum w Bochni, a następnie szkołę gastronomiczną w Krakowie. W tym czasie należał do OM TUR. Pracował sezonowo w zakładach gastronomicznych, latem w Krynicy, a zimą w Zakopanem. W 1937 podjął pracę stałą w Państwowych Zakładach Lotniczych w Warszawie jako kierownik kasyna. W lutym 1940 wrócił do rodziny w Górce Jaklińskiej koło Proszowic. W kwietniu tego roku nawiązał kontakty konspiracyjne, organizując lokalną komórkę ruchu oporu PPS. Później był sekretarzem Powiatowego Komitetu Robotniczego WRN w Miechowskiem. Współdziałał z ludowcami w rejonie Proszowic. Wiosną 1944 aresztowany przez żandarmerię niemiecką, przebywał 3 miesiące w obozie pracy w Gołczy koło Szreniawy. Po wyzwoleniu był sekretarzem KM PPS w Proszowicach i KP PPS w Miechowie. W 1946 wyjechał do Warszawy i podjął pracę w spółdzielczości.

JÓZEFA STAROSTA-ORACZEWSKA „Magda" ur. 1 IV 1920 w Zabierzowie, pow. bocheński, w rodzinie kowala wiejskiego, która w 1928 przesiedliła się na małorolne gospodarstwo w Górce Jaklińskiej koło Proszowic. Pracowała w zawodzie krawieckim. W maju 1942 wstąpiła do GL WRN, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W następnym roku ukończyła kurs sanitarny. Była sanitariuszką oddziału zbrojnego GL WRN „Górnika" im. Teodora Rosiewicza w rejonie Proszowic. Po wyzwoleniu zamieszkała w Dąbrowie Górniczej.

FELICJA STAWIARSKA „Alina", ur. 24 I 1925 w Podleśnej Woli, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła roczną Żeńską Szkołę Rolniczą w Łyszkowicach. W styczniu 1943 wstąpiła do Rocha, była przewodniczącą LZK w gminie Wielko-Zagórze. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału partyzanckiego LSB „Wawela". Po wyzwoleniu pracowała na gospodarstwie, należała do Zarządu Koła Gospodyń Wiejskich w Charsznicy Wsi.

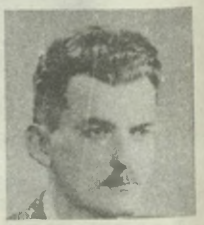
TEOFIL STĘPNIEWSKI „Czerwiec", ur. 18 X 1892 w Nawarzycach pow. jędrzejowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. Był nauczycielem, a następnie kierownikiem szkoły w Nieszkowie. Należał do PSL Wyzwolenie, później SL i był członkiem zarządu gminnego. Był działaczem ZNP i spółdzielczości. Prowadził komplety tajnego nauczania. Był przewodniczącym ZPL „Orka" gminie Nieszków. Po wyzwoleniu został radnym GRN w Słaboszowie.

STANISŁAW SZARECKI „Beniowski", ur. 11 I 1913 w Witowicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Należał do miejscowego Koła ZMW „Siew". W 1933 zgłosił się ochotniczo do wojska i pozostał w służbie stałej. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939, został ranny i dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do Witowic. W grudniu 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. W 1944 przeszedł do BCh, został dowódcą kompanii i zastępcą dowódcy batalionu BCh im. Stefana Okrzei.
Dowodził oddziałem partyzanckim BCh, wydzielonym przez dowódcę z tegoż batalionu BCh. Po wyzwoleniu był zastępcą powiatowego pełnomocnika ds. reformy rolnej. Należał do Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Podjął pracę w PZSCh w Miechowie, a następnie w WZSCh w Krakowie. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

L. Pabiańczyk

S. Pabisek

S. Pałetko

J. Pańczakiewicz

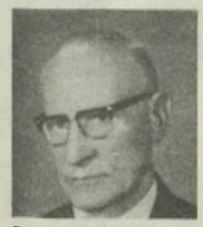

J. Paneczko

W. Paneczko

W. Pasternak

S. Pater

J. Pieczyrak

W. Pietras

STANISŁAW SZCZEPANIK „Ronald", ur. 12 XI 1912 w Sierosławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 2 klasy gimnazjum w Krakowie. W 1935, po służbie w 9 p. uł. w Trębowli i ćwiczeniach wojskowych, awansował do stopnia plutonowego. W grudniu 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, z którą przeszedł do Rocha. Początkowo był podoficerem szkoleniowym „Chłostry", a następnie dowódcą plutonu LSB. Po wyzwoleniu był komendantem posterunku MO w Miechowie.

JAN SZWAJA „Siekiera", ur. 11 VIII 1904 w Uniejowie Kolonii, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył kolejno gimnazjum w Miechowie i Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. W tym czasie wstąpił do KPP. Po odbyciu służby w 10 pac w Przemyślu i ukończeniu podchorążówki, awansował do stopnia podporucznika. Władze szkolne czyniły mu trudności w podjęciu pracy nauczycielskiej, z powodu jego poglądów lewicowych. Początkowo był nauczycielem w Winiarach w Pińczowskiem, później w Osinach w Łódzkiem, gdzie o pracę odnawiał kontrakty co pół roku. Następną pracę już etatową otrzymał w Nidwiążu koło Łucka na Wołyniu. W następnym roku został przeniesiony do Knukowa w powiecie pińskim na Polesiu, a ostatnio był w Kaczanowicach też na Polesiu. W lecie 1939 wrócił do rodziny w Uniejowie Kolonii. Po wkroczeniu Niemców niebawem przystąpił do organizowania lewicowej lokalnej grupy ruchu oporu. W maju 1942 przeszedł do PPR i był pierwszym komendantem Miechowskiego Podokręgu GL. Wiosną 1943 zorganizował oddział partyzancki GL pod swoim dowództwem i najczęściej przebywał z nim w lasach chroberskich. 13 XII 1943 pod Młodzawami koło Mozgawy w Pińczowskiem został ujęty i rozstrzelany przez żandarmów niemieckich. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Grunwaldu III klasy, a ulica w Krakowie została nazwana imieniem Jana Szwai.

WŁADYSŁAW SZWAJA „Bicz", ur. 31 XII 1918 w Głogowianach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1937 wstąpił ochotniczo do 20 pp w Krakowie, później był w batalionie KOP w Czortkowie i pozostał w służbie stałej. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939 i wrócił do domu. W listopadzie 1940 wstąpił do ZWZ w Olasówce. W lutym 1942 przeszedł do Rocha, był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB w gminie Książ Wielki. Równocześnie był dowódcą oddziału specjalnego LSB. Po wyzwoleniu ukończył technikum budowlane i podjął pracę w budownictwie koło Legnicy.

JULIAN SZYMACHA „Miętła", ur. 28 IV 1914 w Glewie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do ZMW RP „Wici" i był prezesem miejscowego Koła. W 1938, po służbie w 1 pp w Wilnie, wrócił do Glewa. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie, brał udział w wojnie obronnej 1939 i dostał się do niewoli niemieckiej. Pod Rzeszowem zbiegł z konwoju wrócił do domu. W listopadzie 1939 włączył się do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnine LSB gminy Wierzbno. Po wyzwoleniu organizował posterunek MO w Wierzbnie i był zastępcą komendanta W następnym roku podjął pracę w Krakowie, później pracował w Spółdzielni Pracy „Unia".

STANISŁAW SZYMACHA „Jaskółka", „Sęk" i „Upór", ur. 4 X 1909 w Glewie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył gimnazjum w Krakowie. W tym czasie należał do ZMW RP „Wici", był organizatorem kół wiciowych w Miechowskiem. W 1934 odbywał służbę wojskową w Cieszynie, z powodu gruźlicy był przedwcześnie zwolniony w stopniu kaprala podchorążego. W 1937 został wybrany sekretarzem Zarządu Powiatowego ZMW RP „Wici" w Miechowie. We wrześniu 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL i włączył się z nią do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie pierwszym i ostatnim komendantem BCh w Obwodzie Miechowskim, bowiem rozkazem Komendanta Głównego BCh nr 23 z 11. 7. 1944 komendy BCh zostały włączone do AK i przestały istnieć. Sprawy BCh na polecenie Narcyza Wiatra przejęła komenda obwodu LSB, a personalnie odpowiedzialny był za nie komendant Józef Guzik. Wyczerpany pracą podziemną, coraz bardziej zapadał na zdrowiu, zmarł 10 X 1944 w Glewie. Manifestacyjny pogrzeb z udziałem kilku tysięcy ludzi odbył się na cmentarzu parafialnym w Igołomii. Pośmiertnie awansowany do stopnia majora, odznaczony Krzyżem Partyzanckim i Krzyżem Walecznych.

STANISŁAW SZYMACHA „Rutkowski", ur. 11 IX 1907 w Kępiu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył kurs Seminarium Nauczycielskiego w Krakowie. Był nauczycielem w szkole podstawowej w Kępiu. W 1925—38 kolejno należał do KZMP i KPP jako sekretarz komórki partyjnej. W 1940 nawiązał kontakty konspiracyjne z lewicową lokalną grupą ruchu oporu. Jesienią 1943 wstąpił do PPR Dzielnicy „Kula" w Kępiu. Po wyzwoleniu był kierownikiem

Wydziału Wojskowego Starostwa w Miechowie, a później został starostą w Białej Krakowskiej.

WŁADYSŁAW ŚLIWA „Wacek Imiołek", ur. 12 VIII 1919 w Dziewięczycach, pow. pińczowski, w rodzinie robotniczej, która w 1926 przesiedliła się do Zuzanny koło Sosnowca. Miał trudności z zatrudnieniem i wyjeżdżał na prace sezonowe. W 1935 wstąpił do KZMP. W 1940 po otrzymaniu wezwania na roboty przymusowe do Niemiec, ukrywał się wśród znajomych. W styczniu 1942 zbiegł do rodziny w Dziewięczycach. W połowie tego roku zorganizował Komitet Dzielnicowy PPR „Strumyk" w zachodniej części pow. pińczowskiego. W marcu 1944 wszedł do kierownictwa sztabu, a następnie został komendantem Miechowskiego Okręgu AL. 14 sierpnia tego roku, wraz z Brygadą Ziemi Krakowskiej, przeszedł linię frontu pod Baranowem. Został sekretarzem KW PPR, a następnie szefem WUBP w Rzeszowie. W 1945 kolejno był przenoszony na to samo stanowisko do Krakowa i Wrocławia, później został powołany do MSW w Warszawie. W tym czasie ukończył 2 lata Akademii Nauk Politycznych w Warszawie.

ANDRZEJ ŚLIWOŃ „Korab", ur. 21 X 1908 w Komorowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył 4 klasy gimnazjum w Miechowie. Od 1924 należał do ZMW „Siew", a 2 lata później został wiceprezesem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1933 przeszedł do ZMW RP „Wici". W tym czasie wstąpił do SL, był prezesem zarządu gminnego i członkiem Zarządu Powiatowego SL w Miechowie. Był działaczem samorządowym i spółdzielczym. W grudniu 1940 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym gminnej trójki politycznej w gminie Jaksice. Za swoją postawę polityczną został zmaltretowany przez prawicową grupę AK „Jaksy". Po wyzwoleniu był radnym GRN i PRN oraz należał do władz Spółdzielni Mleczarskiej i Ogrodniczo-Warzywniczej w Miechowie.

ZBIGNIEW ŚNIEGOWSKI „Jemioła", ur. 31 XII 1919 w Krakowie, w rodzinie nauczycielskiej. Ukończył gimnazjum w Krakowie. W tym czasie należał do ZHP, a 1938 był w Junackim Hufcu Pracy. Powołany do 40 pp we Lwowie, ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Piechoty. W stopniu sierżanta podchorążego brał udział w obronie Warszawy, został ranny i dostał się do niewoli. Zbiegł z konwoju w Częstochowie i wrócił do Krakowa. W 1940—42 pracował jako robotnik w elektrowni miejskiej. W styczniu 1940 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu pod nazwą „Podchorążowie". W listopadzie przeszedł do ZWZ, później był w AK. Początkowo był oficerem szkoleniowym podoficerów i podchorążych Szarych Szeregów. W maju 1944 został dowódcą plutonu. W lipcu tego roku został przekazany do oddziału partyzanckiego AK „Jędrusie" w Sandomierskiem. Początkowo był instruktorem szkolenia bojowego, a następnie dowódcą oddziału partyzanckiego. Przeniesiony w Miechowskie na oficera szkoleniowego w batalionie AK „Kaliny", w listopadzie został dowódcą oddziału dypozycyjnego AK. Po wyzwoleniu ukończył 2 lata studiów na Wydziale Prawa UJ. Podjął pracę w Prezydium WRN, m. in. był kierownikiem Wydziału Oświaty i Kultury.

WINCENTY ŚWIĄTEK „Klucz", ur. 25 VII 1907 w Nadzowie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. Kolejno pracował w Kraśniku, Zaklikowie, Wilkołazie, a następnie był kierownikiem szkoły w Bełżcu. W czasie pracy ukończył studia w Lublinie. W 1928, po służbie i podchorążówce w Gródku Jagiellońskim, awansował do stopnia podporucznika. Zmobilizowany w 8 pp w Lublinie, brał udział w wojnie obronnej 1939, po jej zakończeniu wrócił do Bełżca. W 1939 wstąpił do ZWZ. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo, w 1941 wrócił do Nadzowa. Prowadził komplety tajnego nauczania. W marcu 1943 wstąpił do Rocha, należał do ZPL „Orka". Został dowódcą batalionu BCh im. Kosynierów Racławickich nie scalonych z AK. Po wyzwoleniu pracował w szkolnictwie. Uzupełnił studia na UJ, uzyskując dyplom magistra. Później był kuratorem Okręgu Szkolnego w Katowicach.

ANDRZEJ TABOROWICZ „Jędrek" i „Komik", ur. 21 XI 1908 w Kępiu, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1926—38 należał kolejno do KZMP i KPP był członkiem KD. W tym czasie należał również do ZMW „Siew" i NPCh w Kępiu. Od 13 XII 1932 przez 6 miesięcy przebywał w więzieniu śledczym w Kielcach za działalność komunistyczną. W październiku 1939 zorganizował lewicową lokalną grupę ruchu oporu. W 1941 nawiązał kontakty z działaczami „Polski Ludowej" w Krakowie. W maju 1942 przeszedł ze swoją grupą do PPR i GL. Był sekretarzem PPR Dzielnicy „Kula" w Kępiu oraz członkiem Miechowskiego Okręgu PPR. Po wyzwoleniu był przewodniczącym, PRN w Miechowie, wiceprzewodniczącym WRN

W. Piławski

J. Piwowarski

W. Płaszewski

J. Pomirski

S. Przenioslo

S. Przybyszewski

S. Przytuła

J. Puchalski

F. Pycia

W. Pytlarz

w Krakowie i delegatem KRN, a później posłem na Sejm PRL.

EDWARD TASAK „Kruk", ur. 1 X 1921 w Pałecznicy, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Terminował w zawodzie stolarskim, uzyskując dyplom czeladniczy. W tym czasie należał do miejscowego Koła ZMW RP „Wici". W grudniu 1940 wstąpił do Rocha i należał do patrolu terenowego „Chłostry". Wiosną 1943 został zastępcą komendanta LSB gminy Pałecznica. Był dowódcą oddziału specjalnego LSB. 14 I 1945 poległ w potyczce z Niemcami pod Pałecznicą.

STANISŁAW TEKIELSKI „Wisiara", ur. 19 X 1911 w Niwce w Zagłębiu Dąbrowskim, w rodzinie robotniczej, która w 1914 osiedliła się na małorolnym gospodarstwie w Karwinie koło Proszowic. W 17 roku życia został robotnikiem kopalni węgla w Niwce. Zredukowany z pracy 1930 wrócił do Karwina. Został robotnikiem Spółdzielni Mleczarskiej w Szarbi. W 1936, po służbie w 6 pal w Krakowie, awansował do stopnia plutonowego. Brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej. Pod Łańcutem zbiegł z konwoju i wrócił do Karwina. W grudniu 1939 wstąpił do ZWZ. W styczniu 1941 przeszedł do Rocha, był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB gminy Wierzbno. Zorganizował oddział partyzancki pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu pracował na gospodarstwie. Był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Wierzbnie.

WŁADYSŁAW TERLECKI „Strzał", ur. 6 XII 1918 w Odessie, w rodzinie nauczycielskiej. W 1919 wrócił z rodzicami do Warszawy, a następnie w 1927 zamieszkał z matką w Miechowie. Ukończył 2 lata studiów na Wydziale Prawa UJ. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. Pełnił funkcję oficera broni w Miechowskim Obwodzie ZWZ, a następnie AK. 9 IV 1944 ciężko ranny przez miechowskie gestapo na stacji kolejki wąskotorowej w Miechowie. Zginął w czasie śledztwa.

JULIUSZ TOPOLNICKI „Julek", ur. 22 VIII 1914 w Jordanowie, pow. suski, w rodzinie urzędnika pocztowego. W następnym roku ojciec wstąpił do legionów, a matka z dziećmi wyjechała do m. Spratzern koło Wiednia. W 1916—23 mieszkał z rodzicami w Nowym Targu, po czym przenieśli się do Krakowa. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. W latach szkolnych należał do ZHP. Powołany do podchorążówki w Krakowie, za rzekomy opór i poglądy lewicowe, został zdegradowany do szeregowca, a służbę ukończył w 20 pp bez awansu. Miał trudności w uzyskaniu pracy. W 1936—37 podjął pracę nauczyciela w Raczycach, a następnie został przeniesiony do szkoły w Pińczowie. W tym okresie był działaczem ZNP, zacieśniał współpracę z działaczami ZMW RP „Wici". Pisał szereg artykułów do postępowej prasy krakowskiej jak „Gazeta Artystów", „Albo, Albo", „Krakowski Kurier Demokratyczny", „Nowy Ustrój" itp. W 1939 zapisał się na Studium Spółdzielcze UJ. W Pińczowie otrzymał kartę mobilizacyjną, ale nie zdołał włączyć się do wojska. Z ucieczki wrócił do Krakowa. Nawiązał kontakty z postępową inteligencją, w tym z działaczami „Polski Ludowej", szczególnie z byłej KPP i KZMP. W połowie 1941 nawiązał współpracę z komunistami w powiatach, gdzie były lokalne grupy ruchu oporu. W lipcu 1942 współorganizował Krakowski Obwód PPR i GL. Brał czynny udział w organizowaniu m. in. Miechowskiego i Pińczowskiego Okręgu PPR i GL. Poległ 22 IV 1943 w walce z gestapo na ulicy Gramatyki w Krakowie. Szkoła powszechna w Pińczowie została nazwana im. Juliusza Topolnickiego.

JAN TRZASKA „Gutek", ur. 17 VII 1918 w Łobzowie, pow. olkuski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1937 wstąpił ochotniczo do wojska w 9 p. uł. w Trębowli, później był w batalionie KOP w Czortkowie. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939 i pod Zamościem dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do Łobzowa. Wiosną 1940 wstąpił do ZWZ. W sierpniu 1943 przeszedł do PPR i GL. W październiku tego roku został dowódcą oddziału partyzanckiego GL, później AL. W pierwszej połowie 1944 do 14 sierpnia pełnił funkcję dowódcy 5 kompanii w składzie I Brygady AL Ziemi Krakowskiej i był członkiem Pinczowskiego Okręgu AL. W tym czasie został ranny w walce z żandarmerią niemiecką pod Trzonowem. Po wyzwoleniu podjął pracę w Świdnicy. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

ZYGMUNT TUCZYŃSKI „Pstrąg", ur. 11 X 1914 w Wieliczce, pow. krakowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył szkołę leśników w Margoninie. W 1939, po służbie w 40 pp we Lwowie, w stopniu kaprala brał udział w obronie Warszawy. Po jej kapitulacji dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w obozie jenieckim w Rzeszy. Zbiegł w kwietniu 1943 i zamieszkał u siostry w Wawrzeńczycach. W maju tego roku wstąpił do Rocha. Był zastępcą dowódcy, a od

10 sierpnia 1944 dowódcą oddziału partyzanckiego LSB „Ryby". Po wyzwoleniu brał udział w organizowaniu posterunku MO oraz GRN i GZSCh w Wawrzeńczycach. Później podjął pracę w leśniczówce w Krzyszkowicach koło Myślenic.

MARIAN URBAŃSKI „Pisarz", ur. 21 I 1917 w Miechowie, w rodzinie kowala. Ukończył 4 klasy gimnazjum w Miechowie. W 1935 podjął pracę referenta w Miejskim Zarządzie i bez przerwy pracował do 1945. W 1939 wstąpił do TAP-KD, po scaleniu należał do ZWZ, a następnie do AK. Był kierownikiem komórki tzw. „małego sabotażu" m. in. do wydawania „lewych" kenkart — dowodów osobistych dla ściganych Polaków i Żydów. W czasie okupacji złożył egzamin dojrzałości na kompletach tajnego nauczania. Po wyzwoleniu został sekretarzem MRN w Miechowie.

STANISŁAW WALIGÓRA „Łukasiński", ur. 10 VI 1922 w Kalinie Wielkiej, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do ZMW RP „Wici" i był prezesem koła. W czasie okupacji ukończył dwuletnią szkołę rolniczą. W marcu 1940 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL, przeszedł do Rocha w szeregi „Chłostry". Ukończył kurs podoficerski. W latach 1943—45 był przewodniczącym „Młodego Lasu" w Miechowskiem, zakładał komórki gminne. Współorganizował batalion BCh im. Bartosza Głowackiego w rejonie Słaboszowa, pełnił w nim funkcję oficera oświatowego. Po wyzwoleniu był wiceprezesem Zarządu Powiatowego w Miechowie, a później prezesem Zarządu Wojewódzkiego ZMW „Wici" w Krakowie oraz radnym PRN w Miechowie i WRN w Krakowie. W tym czasie ukończył studia na Wydziale Administracyjnym Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Krakowie.

NARCYZ WIATR „Zawojna", „Brzoza", „Wyżkowski" i inne, ur. 18 IX 1907 w Stróżach Niżnych, pow. gorlicki, w rodzinie chłopskiej. Ukończył II gimnazjum i liceum im. B. Chrobrego w Nowym Sączu. W latach 1928—29, po służbie w 20 pp w Krakowie i podchorążówce w Poznaniu, awansował do stopnia podporucznika. W Poznaniu też ukończył studia, uzyskując dyplom magistra praw. W tym czasie był działaczem PAML, po czym wrócił do Nowego Sącza. W 1935—38 był aplikantem adwokackim oraz sekretarzem Rady Nadzorczej Krakowskiego ZMW i członkiem Powiatowego SL w Nowym Sączu. Wówczas współpracował z pismami wiciowymi, a szczególnie ze „Zniczem". Wielokrotnie był aresztowany za działalność radykalną. 12 III 1937 został zesłany do Berezy Kartuskiej, skąd po usilnych staraniach m. in. Ireny Kosmoskiej, udało mu się wrócić po 6 tygodniach pobytu. W tym czasie uzyskał wpis na listę adwokacką, stawał w obronie chłopów zwłaszcza ludowców i wiciarzy. W sierpniu 1939 zmobilizowany w 1 p. s. Podhalańskich jako dowódca kompanii ckm, brał udział w wojnie obronnej 1939 i po jej zakończeniu wrócił do domu. Niezwłocznie podjął działalność w lokalnych grupach ruchu oporu SL w Nowosądeckiem i Gorlickiem, z którymi włączył się do Rocha. W 1940 został komendantem „Chłostry" Obwodu Nowy Sącz i Gorlice. W 1941—42 był komendantem „Chłostry" na Małopolskę i Śląsk, następnie po reorganizacji komendantem LSB i BCh Okręgu VI. Należał jednocześnie do kierownictwa Rocha i „Młodego Lasu". Zginął 21 IV 1945 roku zastrzelony skrytobójczo na Plantach w Krakowie. Pośmiertnie w Krakowie została nazwana ulica imieniem Narcyza Wiatra.

STANISŁAW WIDACHA „Sokół", ur. 20 IX 1915 w Tczycy, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. W 1938, po służbie w 13 pal w Równem, awansował do stopnia kaprala. Zmobilizowany w 5 dyw. artylerii w Oświęcimiu, brał udział w wojnie obronnej 1939, po czym wrócił do Tczycy. W 1940 wstąpił do Rocha, został zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB w gminie Tczyca. Był dowódcą oddziału specjalnego LSB. Po wyzwoleniu ukończył półroczny kurs wojskowo-kolejowy w Chełmie, awansował do stopnia plutonowego i pozostał pracownikiem PKP.

BOLESŁAW WIEJACHA „Dąb", ur. 11 V 1913 w Drożejowicach, pow. pińczowski, w rodzinie chłopskiej. Należał do ZMW RP „Wici" był prezesem miejscowego koła. Ukończył szkołę leśników w Żyrowicach. W 1932, po służbie w batalionie telegrafistów w Trębowli, awansował do stopnia kaprala. W 1939 podjął pracę w Nadleśnictwie Lasów Państwowych w Busku. W 1940 wstąpił do Rocha. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo, w sierpniu 1942 przeniósł się do pracy w leśniczówce Sosnówka koło Słomnik. W Miechowskiem został zastępcą przewodniczącego Powiatowej Komisji Gospodarczej przy PKRL. Po wyzwoleniu był nadleśniczym w Nadleśnictwie Lasów Państwowych w Miechowie.

WALERIA WIEJACHA „Urszula", ur. 1 V 1910 w Kujawkach, pow. pińczowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończyła Seminarium Nauczycielskie w Zawierciu. Kolejno była nauczycielką w Drożejowicach i Stopnicy. W sierpniu 1942

A. Raj

Z. Rożdżyńska

J. Rumas

T. Sakłak

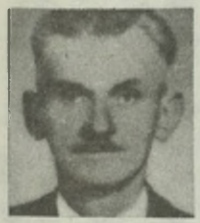

W. Samek

T. Sasnal

S. Seweryn

S. Sieradzki

H. Słabczyk

A. Słodowski

zamieszkała w Sosnówce koło Słomnik. W tym czasie wstąpiła do Rocha. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Kacice. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Jodły". Po wyzwoleniu podjęła pracę w swoim zawodzie w Krakowie.

JÓZEF WILECZEK „Lipa", ur. 14 II 1910 w Rzędowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1928—31 był robotnikiem w kopalni węgla „Wiktor" w Milowicach. W tym czasie należał do KZMP i został aresztowany za czynny udział w strajku robotniczym na kopalni. W 1933, po służbie w 6 pal w Krakowie, wrócił do Sosnowca i pracował na tzw. biedaszybach węglowych. W 1935 wrócił do Rzędowic, poświęcił się pracy na gospodarstwie. Zmobilizowany w 6 pal, brał udział w wojnie obronnej 1939, dostał się do niewoli niemieckiej. W grudniu 1940 udało mu się wrócić do domu. W lutym 1941 wstąpił do Rocha, był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB w gminie Koniuszy. Po wyzwoleniu został radnym GRN w Koniuszy.

PAWEŁ WIOREK „Motor", ur. 1 VII 1896 w Prandocinie Iłach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach spółdzielczych. W 1921, po służbie w jednostce kolejowej wrócił do domu. W tym czasie wstąpił do PSL Piast, później do SL był długoletnim prezesem zarządu gminnego i członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1925—45 był prezesem Spółdzielni Mleczarskiej w Prandocinie. W maju 1941 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym trójki politycznej w gminie Kacice. Po wyzwoleniu został radnym GRN i PRN w Miechowie.

PAWEŁ WŁOCZEK „Paweł". Na podstawie relacji znających go osób był powstańcem śląskim. W stopniu majora brał udział w wojnie obronnej 1939, dowodził batalionem Obrony Narodowej w powiecie rybnickim. Po jej zakończeniu zamieszkał z rodziną u Sitkowskich w Kalinie Wielkiej koło Miechowa. Wkrótce nawiązał kontakty konspiracyjne i pod koniec 1939 został komendantem TAP, a następnie KD w Miechowskiem. W lipcu 1941 w toku akcji scaleniowej przeszedł do ZWZ, później był w AK. Należał do komendy Obwodu AK. Po wyzwoleniu wrócił do Pszowa koło Wodzisławia Śląskiego.

STANISŁAW WOJTAL „Dąb", ur. 12 IV 1914 w Sierosławicach, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Wynajmował się do pracy sezonowej w majątku Śmiłowice. W 1939, po służbie w 44 pp w Równem, w stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939. Pod Sadową Wiśnią dostał się do niewoli niemieckiej. Zbiegł z konwoju i wrócił do domu. W czerwcu 1940 wstąpił do Rocha, był dowódcą patrolu terenowego „Chłostry", a następnie w 1944 komendantem LSB w gminie Gruszów. Przez 20 lat był sołtysem w Sierosłowicach, pracując na gospodarstwie po rodzicach.

JAN WÓJCIK „Pistolet", ur. 29 IV 1923 w Marszowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 16 roku życia wstąpił do ZMW RP „Wici" i był prezesem miejscowego Koła. W 1939 wstąpił do ZWZ, później był w AK. Wiosną 1943 przeszedł do BCh. Po kursie podoficerskim został zastępcą dowódcy oddziału dywersyjnego BCh „Korzona". Był przewodniczącym „Młodego Lasu" w gminie Luborzyca. Po wyzwoleniu został członkiem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" w Miechowie. Poświęcił się pracy na gospodarstwie. Był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN w Luborzycy i PRN w Miechowie.

FRANCISZEK WNUK „Dunaj", ur. 1 X 1896 w Brzozówce, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej, która w 1900 zamieszkała w Pałecznicy. Brał czynny udział w ruchu niepodległościowym POW. Od 1917 był działaczem PSL Wyzwolenie, później SL i długoletnim prezesem zarządu gminnego w Pałecznicy. Był także członkiem Sejmiku Powiatowego w Miechowie oraz wójtem gminy w Pałecznicy. W 1939 wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha, został przewodniczącym gminnej trójki politycznej. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Pałecznicy.

LEONARD WYJADŁOWSKI „Ziemia", ur. 24 X 1916 w Racławicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1935 wstąpił ochotniczo do 4 pp w Kielcach, później był w Osowcu i pozostawał w służbie stałej. W stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej 1939. Dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w stalagu w Rzeszy. Zbiegł w lipcu 1941 i wrócił do Racławic. Do połowy 1943 uczęszczał do liceum handlowego w Krakowie. Tu też w lutym 1942 wstąpił do ZWZ, później był w AK. W listopadzie 1943 został dowódcą oddziału dywersyjnego „Dominika" w Olkuskim, a następnie oddziału partyzanckiego AK „Warszawa". W sierpniu 1944 stacjonował z oddziałem w Miechowskiem koło Cisiej Woli i należał do batalionu szturmowego AK „Suszarnia". Po wyzwoleniu pracował w Państwowej Centrali Chemicznej i studiował na WSH we Wrocławiu.

JÓZEF WYKUSZ „Bryła", ur. 10 II 1918 w Żerkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył gimnazjum w Krakowie i podjął studia na Wydziale Chemii UJ. W tym czasie należał do PAML. W maju 1942 wstąpił do Rocha, później został zastępcą komendanta LSB w gminie Iwanowice. Należał do ZPL „Orka". Po wyzwoleniu pracował w przemyśle ciężkim w Lubaniu Śląskim, a następnie w Urzędzie Ziemskim w Gryfinie Śląskim. Ukończył studia na UJ, uzyskując dyplom magistra chemii.

WŁADYSŁAW WYPYCH „Kwiat", ur. 24 XI 1918 w Gruszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. Należał do ZMW RP „Wici", w 1938 został prezesem koła. W sierpniu 1937 brał czynny udział w strajku rolnym w Nowym Brzesku oraz w kwietniowej manifestacji chłopskiej w Racławicach. W październiku 1939 był współorganizatorem lokalnej grupy ruchu oporu SL, przeszedł z nią do Rocha. Początkowo prowadził wywiad w rejonie Proszowic. W 1943—45 pełnił funkcję oficera ds. zleconych przez komendę LSB Obwodu Miechów. Po wyzwoleniu poświęcił się pracy na roli. Był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN i PRN oraz wiceprezesem PZGS w Proszowicach.

ZYGMUNT ZAJĄC „Łosoś", ur. 1 VIII 1912 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1935—36 odbywał służbę w 20 pp w Krakowie. W maju 1940 wstąpił do Rocha, był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Wawrzeńczyce. Współorganizował oddział partyzancki LSB „Ryby" i brał udział w akcjach zbrojnych. Po wyzwoleniu osiadł na gospodarstwie. Był radnym GRN w Wawrzeńczycach.

JAN ZASTAWNY „Rudnicki", ur. 27 I 1915 w Rudnie Górnym, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Terminował w zawodzie stolarskim i uzyskał dyplom czeladniczy. W 1934 wstąpił do ZMW RP „Wici" później był prezesem Koła. W 1936 wstąpił do SL. W 1939, po służbie w 51 pp w Brzeżanach, w stopniu kaprala brał udział w wojnie obronnej i po jej zakończeniu wrócił do domu. Niezwłocznie wstąpił do lokalnej grupy ruchu oporu SL i przeszedł z nią do Rocha. Był komendantem „Chłostry", a następnie LSB w gminie Kowala. Zorganizował oddział specjalny pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu był prezesem zarządu Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" oraz radnym GRN w Kowali. Poświęcił się pracy na gospodarstwie.

JÓZEF ZASTAWNY „Trzon" i „Kalinowski", ur. 3 VII 1910 w Rudnie Górnym, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył dwuletni kurs handlowy w Proszowicach. W 1928 założył miejscowe Koło ZMW RP „Wici" i był pierwszym jego prezesem. Następnie został członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie, a 1936—37 pełnił funkcję prezesa. W 1934 wstąpił do SL, należał do władz gminnych i powiatowych, a 1938—39 był prezesem powiatowym w Miechowie. W październiku 1939 podjął działalność konspiracyjną w lokalnej grupie ruchu oporu SL i włączył się do Rocha. Był przewodniczącym trójki politycznej Obwodu Miechowskiego. Współorganizował gminne trójki polityczne Rocha. Po wyzwoleniu został prezesem Związku Plantatorów Tytoniu w Proszowicach. Był działaczem spółdzielczym i samorządowym, później został wiceprzewodniczącym PRN w Proszowicach i posłem na Sejm PRL. Pracował na małorolnym gospodarstwie.

STEFANIA ZAWARTKA-ZAJĄCOWA „Teresa", ur. 3 IX 1913 w Nękanowicach, pow. miechowski, w rodzinie nauczyciela wiejskiego. Ukończyła 5 klas gimnazjum w Krakowie. W grudniu 1941 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943—45 była przewodniczącą LZK na Obwód Miechów. Organizowała gminne komórki LZK i placówki Zielonego Krzyża. Po wyzwoleniu ukończyła wykształcenie pedagogiczne w Krakowie. Została nauczycielką w Nowym Brzesku.

ZYGMUNT ZAWARTKA „Kaczka", ur. 21 X 1906 w Nowym Brzesku pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Krakowie. Kolejno pracował jako nauczyciel w Uniejowie Rędziny, Rzędowicach i Pałecznicy. W tym czasie należał do SL i ZNP. W 1940 zamieszkał w Nękanowicach i przejściowo był nauczycielem w Wawrzeńczycach, a następnie w Nowym Brzesku. W maju 1940 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym trójki politycznej w gminie Gruszów. Należał do ZPL „Orka", był członkiem Powiatowej Komisji Oświaty i Kultury. Po wyzwoleniu jako nauczyciel „został radnym GRN w Nowym Brzesku.

BOGUSŁAW ZARĘBA „Kuba" i „Brzeg", ur. 15 VII 1910 w Wawrzeńczycach, pow. miechowski, w rodzinie stolarza wiejskiego. Ukończył gimnazjum, a następnie studia na Wydziale Prawa i Administracji UJ w Krakowie, uzyskując dyplom magistra praw. W tym czasie należał do AZNMS. Po ukończeninu podchorążówki w Zam-

S. Skóra

H. Skórówna

C. Sroga

F. Srokosz

W. Stachurka

E. Starosta

J. Starosta

F. Stawiarska

T. Stępniewski

S. Szarecki

browie, awansował do stopnia kaprala podchorążego, a później podporucznika. W 1935 podjął pracę w Krakowskim Urzędzie Wojewódzkim. Zmobilizowany w 20 pp w Krakowie brał udział w wojnie obronnej 1939. Pod Tomaszowem Lubelskim dostał się do niewoli niemieckiej, z której udało mu się wrócić 22 X 1939. W następnym roku wstąpił do ZWZ, później należał do AK. Był dowódcą plutonu, z którym przeszedł do BCh, następnie pełnił też funkcję zastępcy dowódcy kompanii w gminie Wawrzeńczyce. W 1942 został powołany do Kierownictwa Walki Cywilnej, zwanym w następnym roku KWP i był zastępcą wspomnianego Stanisława Mierniczka. Po wyzwoleniu podjął pracę w Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego w Sosnowcu, następnie pracował w Fabryce Maszyn Rolniczych w Strzelcach Opolskich, później w Przedsiębiorstwie „Naftochem" w Krakowie.

JAN ZDECHLIK „Kozak", ur. 20 IV 1917 w Kalinie Rędziny, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach oświatowych. W 1935 zorganizował miejscowe Koło ZMW RP „Wici" i był prezesem, a później członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. W 1938 wstąpił do SL. Po wkroczeniu Niemców niebawem współorganizował lokalną grupę ruchu oporu, z którą przeszedł do Rocha. Był zastępcą powiatowego szefa łączności „Chłostry", a następnie szefem łączności i wywiadu oraz zastępcą komendanta IV podobwodu LSB. Po wyzwoleniu był członkiem, a następnie prezesem Zarządu Powiatowego ZMW „Wici" oraz instruktorem w PZSCh w Miechowie. W tym czasie ukończył średnie wykształcenie.

TADEUSZ ZEGAN „Poryw", ur. 25 X 1924 w Słaboszowicach, pow. jędrzejowski, w rodzinie chłopskiej, która w 1937 przesiedliła się na gospodarstwo w Kalinie Wielkiej. W 1937 wstąpił do miejscowego Koła ZMW RP „Wici". W styczniu 1941 zaangażował się w szeregi „Chłostry", był kolporterem prasy podziemnej. Ukończył kurs podoficerski, był dowódcą patrolu terenowego w oddziale specjalnym LSB „Dziadka". W czasie okupacji uczęszczał na komplety tajnego nauczania. Po wyzwoleniu ukończył średnie wykształcenie. Podjął pracę w CRS w Warszawie.

JANINA ZIARKO-MRUGAŁOWA „Agnieszka" ur. 31 III 1921 w Łętkowicach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Była członkiem zarządu miejscowego Koła ZMW RP „Wici". W 1937 ukończyła Uniwersytet Ludowy w Szycach. W styczniu 1942 wstąpiła do Rocha, prowadziła kolportaż prasy podziemnej. W 1943 została przewodniczącą LZK w gminie Łętkowice. Zapewniała pomoc sanitarną oddziału specjalnego LSB „Grochoskiego". Po wyzwoleniu była w Zarządzie Związku Sąsiedzkiego ZMW „Wici" oraz działaczką kół gospodyń wiejskich w gminie Łętkowice. Poświęciła się pracy na gospodarstwie.

ALEKSY ZIELIŃSKI „Kogut", ur. 5 VII 1884 w Czaplach Małych, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1904—06 był robotnikiem w kopalni węgla „Sielce" w Sosnowcu. Następne 4 lata służył w armii carskiej, a w 1914—18 przebywał na podwodzie, po czym wrócił do domu. W tym czasie wstąpił do PSL Wyzwolenie, później w SL i bez przerwy był prezesem zarządu gminnego oraz członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Był też działaczem samorządowym — radnym GRN oraz członkiem Wydziału i Sejmiku Powiatowego w Miechowie. W październiku 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL i przeszedł do Rocha. Był przewodniczącym trójki politycznej w gminie Rzerzuśnia. Współpracował z miejscową komórką PPR i AL. Po wyzwoleniu był radnym GRN i członkiem zarządu GZSCh w Gołczy. Później został prezesem honorowym instytucji, których był założycielem jak OSP, Orkiestra oraz Koło i Zarząd Gminy SL. Pracował w gospodarstwie.

JAN ZIĘTARA „Wierzbina", ur. 21 V 1982 w Gruszowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Jędrzejowie. W 1945—46 był nauczycielem w Śmiłowicach, a następnie w Gruszowie, pełniąc w ostatnich latach przed wojną funkcję kierownika szkoły. W tym czasie należał do ZNP. Podczas okupacji prowadził komplety tajnego nauczania. We wrześniu 1942 wstąpił do Rocha, był przewodniczącym ZPL „Orka" w gminie Gruszów. Po wyzwoleniu dalej pracował w szkolnictwie.

STEFAN ZIĘTEK „Klon", ur. 3 VII 1906 w Klonowie, pow. miechowski, w rodzinie małorolnego chłopa. Ukończył korespondencyjny kurs spółdzielczy. Wynajmował się do pracy sezonowej w miejscowym dworze. W 1928, po służbie w 20 pp w Krakowie, wrócił w stopniu kaprala. W tym czasie wstąpił do Koła ZMW RP „Wici" i był jego prezesem, a później członkiem Zarządu Powiatowego w Miechowie. Jednocześnie włączył się do pracy w SL. Był wiceprezesem Zarządu Gminnego SL w Racławicach, w 1935—37 sekretarzem a następnie wiceprezesem Za-

rządu Powiatowego w Miechowie. Przebywał w więzieniu śledczym w Miechowie za udział w kwietniowej manifestacji w Racławicach. W 1938 został wybranym wójtem gminy Racławice i zawieszony w urzędowaniu przez starostę miechowskiego jako ludowiec. W październiku 1939 podjął działalność w lokalnej grupie ruchu oporu SL, z którą włączył się do Rocha. Był członkiem powiatowej trójki politycznej. We wrześniu 1943 aresztowany przez miechowskie gestapo pod zarzutem udziału w ruchu oporu w grupie 17 osób, kolejno przebywał w Oświęcimiu, Mauthausen, Dachau i po wojnie wrócił do Klonowa. Nadal był działaczem samorządowym i spółdzielczym — radnym GRN i PRN oraz członkiem PZSCh w Miechowie i wiceprezesem GS „Samopomoc Chłopska" w Racławicach.

WŁADYSŁAW ZIĘTEK „Grochoski", ur. 26 VI 1916 w Przemęczanach, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. Wykształcenie uzupełniał na kursach PR. Należał do Koła ZMW „Siew" i był prezesem. W grudniu 1939 wstąpił do ZWZ. W czerwcu 1942 przeszedł do Rocha, był zastępcą komendanta „Chłostry", a następnie LSB w gminie Łętkowice. Zorganizował oddział specjalny LSB pod swoim dowództwem. Po wyzwoleniu pracował w gospodarstwie. Był prezesem Kółka Rolniczego.

PIOTR ŻURANIEWSKI „Jasion", ur. 19 VI 1912 w Maciejowie, pow. miechowski, w rodzinie chłopskiej. W 1939 ukończył studia na Wydziale Prawa UJ, uzyskał dyplom magistra praw i zamieszkał w Giebułtowie. W 1940 wstąpił do ZWZ. W następnym roku przeszedł do Rocha. W 1943 został przewodniczącym ZPL „Orka" w gminie Książ Wielki. Po wyzwoleniu był przejściowo wójtem w Książu Wielkim, a następnie wicestarostą w Miechowie.[10]

*

S. Szczepanik

J. Szwaja

W. Szwaja

J. Szymacha

S. Szymacha

ODDZIAŁY ZBROJNE RUCHU OPORU

Częściowy wykaz oddziałów zbrojnych ruchu oporu w pow. miechowskim:

PARTYZANCKI ODDZIAŁ GL i AL im. Bartosza Głowackiego oraz żołnierze bojowych grup dzielnicowych: kpr. Tadeusz Grochal „Tadek Biały" z Uniejowa — dowódca. Władysław Grojec, Jan Chojnacki „Sokół" i Lucjan Chojnacki „Janusz" z Adamowic. Stanisław Gorgoń, Antoni Krawiec, Tadeusz Kyć, „Orzech", Tadeusz Nowak, Bolesław Ofanowski „Burza" i Władysław Wieczorek „Kruk" z Brzozówki. Zenon Grela „Zenek" z Charsznicy. Józef Gomula „Kruczek", Jan Kasza, Józef Królikowski „Robert", Stefan Królikowski, Roman Kwiecień, Franciszek Magosa „Frant", Daniel Musiał, Jan Musiał „Długi", Stanisław Musiał „Czarny" i Henryk Słabczyk „Pomidorek" z Czapel Małych Eugeniusz Studnicki z Czapel Wielkich. Leon Filus z Jelczy. Adolf Budzisz „Lis", Stefan Więcławek i Tadeusz Więcławek z Karczowic. Henryk Banasik „Łazik", Stanisław Lepiarz „Stach", Stanisław Nowak „Grusza", Wincenty Stachurka „Wicek" i Czesław Szymacha „Jastrząb" z Kępia. Stanisław Dudek, Franciszek Klimek „Kula", Stefan Klimek „Kora", Piotr Klocek i Tadeusz Podsiadło z Marcinowic, Feliks Harmaj „Dłubniewski", Jan Harmaj „Grad", Maria Kopeć, Tadeusz Kopeć i Stanisław Kryłus z Maszkowa. Mieczysław Czerwik „Jarząbek", Józef Gajda „Waldemar", Michał Gajda „Wiktor", Franciszek Kaczmarczyk „Krakus", Józef Kałwa, Marian Kiwior „Lech", Mikołaj Kołodziej, Edward Krawiec, Mateusz Oleksy, Stanisław Oleksy, Jan Olesiński, Antoni Pajkort „Konar", Teofil Pajkort „Prosiątko", Józef Papaj „Ogórek", Stanisław Piekulski „Daszek", Zygmunt Rapacz i Jan Siwecki „Blady" z Poręby Górnej. Stanisław Miś ze Skawiny. NN „Sosnowiak" z Sosnowca. Mieczysław Bałazy, Józef Błaut „Mikołaj", Jan Dela, Marian Dulba, Bolesław Filus, Stanisław Gębala „Rogacz", Leon Kowalczyk, Lucjan Ligęza, Ludwik Ma-

S. Szymacha

W. Śliwa

A. Śliwoń

Z. Śniegowski

W. Świątek

dej „Cietrzew", Antoni Nasiek „Hubert", Teodor Piekarski „Krzak", Antoni Przybyła, Władysław Przybyła „Szosa" i Józef Włodarczyk ze Sulisławic. Bolesław Grojec ze Szreniawy. Jan Bubka „Watażka" ze Ścieborzyc. Tadeusz Malinowski „Rzeka", Józef Sanderski „Kruk" i Stanisław Szczepański „Krzywy" z Uniejowa Parceli. Mieczysław Korbas „Buła" i Franciszek Pietrzyk z Uniejowa Rędzin. Stanisław Bałazy „Kosa", Ludwik Barczyk, Piotr Błaut, Edward Imiołek, Mieczysław Konieczny, Jan Król „Grom", Edward Latos, Edward Marcinkowski „Zając", Stanisław Mucha, Józef Paneczko „Jurek", Tadeusz Paneczko „Wierzba", Wincenty Paneczko „Jacek", Franciszek Prokop „Rak", Adolf Rusek „Długi" i Antoni Zbrożniak „Skoczny" z Wierzchowiska. Wincenty Rak z Widomej. Józef Andrusiewicz „Śmiały", Władysław Andrusiewicz, Jan Czekaj „Chromy", Tadeusz Czekaj „Twardy", Stefan Grzywnowicz, Franciszek Kurach, Piotr Kurach „Brzoza", Mieczysław Musiał „Mały" i Władysław Stanek „Źródło" z Wysocic. Władysław Biskupski z Żarnowicy.[11]

BOJOWE ODDZIAŁY GL WRN dowodzone przez plut. Józefa Gabrysia „Górnik" z Czeladzi i plut. Józefa Kocioła „Piotrowski", ze Szczytnik oraz żołnierze gminnych grup bojowych: Józef Nowak „Sroka" i Mieczysław Starosta z Górki Jaklińskiej. Bolesław Kopeć i Franciszek Kopeć z Jazdowiczek. Józef Czech, Stanisław Czech, Władysław Nowak, Józef Pabiańczyk s. Tadeusza „Modrzew" i Marian Płaszewski „Mazur" z Karwina. Idzi Duraj, Józef Mazur, Stanisław Słaby, Edward Skrobacz i Stefan Skrobacz z Kowali. Bolesław Czernik, Stanisław Janczur „Wąż", Marian Kasza „Deszcz", Mieczysław Kasza i Adolf Potęga „Kogut" z Mniszowa. Stanisław Musiał i Stanisław Nowak z Kadzic. Mieczysław Cześ, Stanisław Cześ, Wincenty Noga, Józef Goły, Eugeniusz Psica, Tadeusz Psica, Jan Rojewski, Piotr Rojewski, Władysław Rojewski, Stanisław Stanek i Stanisław Wojtko z Klimontowa. Mieczysław Nowak z Krakowa. Paweł Duraj, Stanisław Rybak, Jan Ptak i Paweł Szadłowski z Kowar. Jan Bednarczyk „Kwiatek", Stanisław Bratek, Jan Bucki, Mieczysław Bucki, Stefan Cebula, Piotr Gruszczyk, Roman Margul, Władysław Margul, Jan Nowak, Mieczysław Nowak. Stanisław Nowak, Władysław Rojewski i Władysław Stanek z Makocic. Jan Bętkowski, Józef Krzywda, Wacław Marzec „Mazur", Józef Miska „Miazga", Józef Pasek, Ignacy Wścieklica „Wilga", Sławomir Wójcik „Wojtek" i Ignacy Zych z Nowego Brzeska, Jan Cebulski, Jan Maj, Tadeusz Maj „Wesoły", Józef Marzec, Józef Kowalski, Adam Soczewica i Mieczysław Stybicz z Opatkowic. Jan Bujak, Józef Olender i Zygmunt Szyba z Ostrowa. Antoni Gluziński, Władysław Gluziński, Wit Nowak, Mieczysław Szopa i Tadeusz Szopa ze Siedlisk. Leon Jabłoński „Jutrzenka", Michał Stachoń i Roman Stachoń z Sosnowca. Roman Czajka, Stanisław Juszczyk, Stanisław Stanek i Józef Zegadło ze Szczytnik, Adam/Antos ze Szczytnik Kolonii. Tadeusz Fałęcki „Grot" ze Szpitar. Józef Kura „Sosna" i Franciszek Porębski z Teresina. Władysław Borowski, Wincenty Kasperek, Zdzisław Krzan „Hurikan" i Teofil Nowak z ZĘBOCINA oraz Zofia Kobierska z Wierzbna, Dominika Duraj z Kowali i Józefa Starosta „Magda" z Górki Jaklińskiej — sanitariuszki [12].

PARTYZANCKI ODDZIAŁ PWOR: kpr. Bolesław Mazurek „Balusz" z Prandocina — dowódca. Czesław Dejworek z Łętkowic, Mieczysław Dąbrowski „Grzmot", Tomasz Karkowski „Zemsta" i Piotr Podsiadło „Chmura' z Muniakowic. Stanisław Hebdowski „Szymon" Józef Korwat „Pawełek", Stanisław Korwat „Witos", Stanisław Migdał „Wierzba" i Edmund Szwedura z Nasiechowic. Franciszka Korwat „Wiewiórka", Janina Korwat „Kukułka" i Mieczysław Pasiński z Pojałowic. Mieczysław Czajka „Deszcz", Bronisław Lech „Bolek", Julian Kowal, Józef Mazurek „Waldemar", Roman Mazurek „Balica' 'i Piotr Pierzchała z Prandocina. Stanisław Korwat „Ksiądz" z Zagaja Zagorowskiego [13].

PARTYZANCKI ODDZIAŁ AK „Babinicza" z Witowic: kpr. Juliusz Nowak „Babinicz" z Witowic — dowódca. Zygmunt Krzywda „Kar" i Eugeniusz Pytlarz „Zawada" z Chodowa. Zbigniew Micek „Morus" z Cieplic. Tadeusz Bogacz „Kurzawa" i Piotr Sieradzki „Błyskawica z Falniowa. NN „Gajowy" z Grzegorzewic. Mieczysław Socha „Dziadek" z Kaliny Małej. NN „Brzoza" z Krakowskiego. Stanisław Błaszczyk „Lwowiak" ze Lwowa. Czesław Osmęda „Wilk", Kazimierz Selfenraich i Karol Szejnach „Młot" z Miechowa. Felicja Grzywnowicz „Litwinka", NN „Górny", N im. Januszek, i N im. Libura z Mostka. Mieczysław Kurczyk „Lech" z Podmiejskiej Woli Julian Smok „Ederman" z Poradowa. Stanisław Misztal „Doliwa" z Prandocina Mieczys-

ław Bomba „Kokosiński", Piotr Ciempka „Kulawiec", Leon Krawczyk „Zent", NN „Ranicki", N im. Seweryn „Wiec" i Władysław Zaręba „Tall" z Porąbki. Stanisław Filus „Strzała" z Przybysławic. Czesław Dalewski „Kos" z Sieciechowic. Stefan Czekaj „Olech" ze Siedlisk. Staninsław Dela „Łokietek" z Sulisławic. Feliks Byczek „Wisła", Eugeniusz Ferzycki „Gaj", Jan Maj „Mazepa", Kazimierz Mikuła „Korbel", Edward Musiał „Mściwój", Józef Pietrzyk „Osa", Mieczysław Pietrzyk „Głaz", N im. Podsiadło „Kordian", Stanisław Pypno „Januszek" i Tadeusz Wojewoda „Świrski" ze Swojczan. Marceli Jagła, Tadeusz Jagła NN „Grom" i NN „Piorun" z Uliny. NN „Wacuś" z Warszawy. Michał Krawczyk „Lis" z Wieliczki. Staninsław Szymborski „Most" z Wielkanocy. NN „Oczko" z Wileńskiego. Leopold Bogacz „Cygan", Marian Byczek „Wafel", Julian Garus „Guzik", Walenty Kałwa „Agawa", Franciszek Kowalczyk „Leminowicz", Staninsław Kozioł „Drań", Roman Micek „Waldi", Stefan Micek „Ptak", Stefan Miszczyk „Górak", Aleksander Nowak „Pętelka", Danuta Nowak „Felek", Henryk Nowak „Czcionka", Józef Nowak „Dziubek", Kazimierz Nowak „Laufer", Wacław Nowak „Węzełek" i Władysław Stasik „Czarny" z Wiłowic. Józef Byczek „Baster" i Mieczysław Jarnik „Sosnowiecki" z Zagorzyc. Jerzy Skawiński, NN „Kirwin", NN „Gruda", NN „Znicz", NN „Kamyk" i NN „Dar" — zamiejscowi Stanisława Przypkowska „Jaskółka" i Stefania Przypkowska „Kopaszyna" ze Swojczan — sanitariuszki.[14]

PARTYZANCKI ODDZIAŁ AK — BCh im. Bartosza Głowackiego z Marcinowic: ppor. Tomasz Adrianowicz „Pazur" z Marcinowic — dowódca Stefan Krawczyk „Pszczółka" z Dzierążni. Tadeusz Cichopek „Sęk", Stanisław Dudek „Dąb", Józef Gacek „Kula", Jerzy Matuszkiewicz „Mirek", Stefan Miechówka „Listek", Tomasz Obwiosło „Obrączka", Władysław Obwiosło „Gołąb", Jan Piątkowski „Poranek", Stanisław Sabat „Róg", Władysław Słonka „Kanarek" i Tadeusz Szczepanik „Baśka" z Marcinowic. Władysław Kałwa „Wicherek" i Henryk Konieczny „Błyskawica" z Kozłowa. Stefan Bąk z Olkuskiego. Piotr Wałek „Jaszczurka" z Pilicy NN „Młody" z Pińczowskiego. NN „Maciuś", NN „Świerk" i Henryk Gomułka „Żbik" z Pradeł. Zygmunt Kopeć „Lis" i Stanisław Tabor „Kogut" z Przysieki. NN „Brzoza" ze Śląska. Zygmunt Stępień „Kratka", Piotr Tabor „Piotruś" i NN „Wilk" z Warszawy. Józef Bac „Blondyn" i Piotr Midor „Kot" z Wierzbicy. NN „Bimber" i NN „Mały z Włoszczowskiego. NN „Tygrys" z Wojkowic Śląskich. Lucjan Mucha „Lutek" i NN „Wasik" z Zagłębia Dąbrowskiego. Aleksander Nitecki „Zmudzin" z Zawiercia. NN „Czarny" i NN „Stary" — zamiejscowi. Patrol sanitarny: Zofia Koper „Wanda" z Wolicy, Kazimiera Karcz „Renia" z Marcinowic i Helena Paciorek „Kalina" z Wierzbicy. Żołnierze oddziału w drugim okresie po śmierci T. Adrianowicza. Wiktor Madejski „Kąkol" z Głogowian — dowódca. NN „Jacek", NN „Longinus", Kazimierz Palka „Dan" i Adam „Stanik" „Bart" z Chorzowa. Edmund Bożek „Ster" z Częstoszowic. Ryszard Grela i N im. Turlej z Dąbrowy Górniczej. Kazimierz Gołąb „Fajfer" i Józef Zapart „Filar" z Głogowian. Franciszek Garbarz „Bażant", Adolf Madejski „Klon", Kazimierz Madejski „Wazonik", Zygmunt Kubuśka „Wilk", Edward Suma „Zając" i Jerzy Zyguła „Sęp" z Konaszówki. NN „Wawel" z Krakowa. Bogdan Dębski „Tkacz", Zygmunt Kosiński „Orczyk", Jerzy Lisowski „Szerszeń", Józef Lisowski „Jotel", Jan Madejski „Żagiel" Lucjan Madejski „Stromy", Roman Madejski „Mściciel", Ryszard Nowakowski „Długi", Mieczysław Olkuśnink „Igła", Dyzma Parandyk „Morus", Józef Żelażkiewicz „Orlik" i Tadeusz Żelażkiewicz z Książa Wielkiego. Henryk Krawiec „Wykop" z Mianocic. Henryk Skrzyniarz „Starter" z Pogwizdowa. Jan Sieradzki „Hardy" z Przysieki. Adolf Błaszkiewicz „Młotek" z Tochołowa. Jan Jaskuła „Piesek" z Uniejowa Rędzin. Władysław Fiołek i NN „Wierusz" — zamiejscowi. Patrol sanitarny: Otylia Madejska „Stokrotka" i Danuta Bartosik „Rosicka" z Przybysławic i Janina Kaczmarek „Iza" z Rzędowic.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ AK — BCh „Topora" z Poborowic: kpr. Jan Latała „Topór" z Poborowic — dowódca. NN „Bell" z Belgii. Jan Gajda „Kos", Maksymilian Gajda „Wilk", Adolf Głowa „Bór", Jan Głowa „Sęk", Jan Guzik „Sroka", Józef Guzik „Lew" Stanisław Guzik „Wierzba", Wacław Korepta „Pion", Leopold Krzyk „Jeż", Tomasz Korepta „Poker", Bolesław Sonik „Burza", Kacper Sonik „Wrona", Tadeusz Sonink „Kruk" i Lucjan Pabiańczyk „Kolba" z Dobranowic. N im. Dosta „Lux" z Francji. Jan Strug „Cebula" i Stanisław Strug „Czarny" z Ispni. Tadeusz Jagła „Jur" i N im. Tekielski „Jurand" z Niepołomic. Mieczysław Krosta „Ful", Stanisław Libura „Strzała", Władysław Sędek „Zięba" i Józef Wyszogrodzki „Orlik" z Poborowic. Józef Pasternak „Dąb" Piotr Pasternak „Kamień", Henryk Rach-

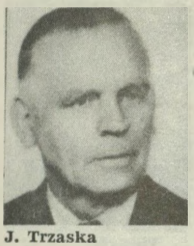

A. Taborowicz

E. Tasak

S. Tekielski

W. Terlecki

J. Topolnicki

J. Trzaska

Z. Tuczyński

M. Urbański

S. Wallgóra

N. Wiatr

tan „Buk" i Józef Rachtan „Wędzony" z Wawrzeńczyc.

DYSPOZYCYJNY ODDZIAŁ AK — BCh „Korzona" w rejonie Luborzycy: kpr. Władysław Dej „Korzon" z Wilkowa — dowódca. Stanisław Misztal „Makuch" i Stanisław Toch z Goszczy. Mieczysław Doniec „Zryw" z Maciejowic. Czesław Blitek „Wicher", Adolf Łuckiewicz „Hugo", Stefan Latko „Wiśnia", Józef Machnik „Góral", Jan Nagacz „Mściciel", Stanisław Rodak „Orkan", Stanisław Pałetko „Pień", Władysław Pałetko „Krzew", Mieczysław Prusak „Lang", Józef Solarz, Stanisław Świder „Zegar", Edward Wójcik „Słowik" i Jan Wójcik „Pistolet" z Marszowic. Stanisław Doniec „Kruk" z Sadowia. Tytus Kmita „Konar" ze Słomnik. Antoni Warot „Brzoza" i Jan Natkaniec z Trątnowic. Jan Biernacki „Ciurkot", N im. Bernadziński, Tadeusz Chochołek „Korab", Stanisław Heliak „Miazga", Stanisław Król „Gałązeczka" i NN dwu żołnierzy (wysiedleni) z Wilkowa. Antoni Koster „Sęp", Franciszek Szeląg „Siekiera", N im. Sawiński i Roman Walczak z Woli Luborzyckiej. Patrol sanitarny: ZK: Janina Latko „Leszno", Kazimiera Świder Wójcikowa „Celina" i Stanisława Wieczorek „Stenia" z Marszowic.

DYSPOZYCYJNY ODDZIAŁ AK — BCh „Dzięcioła" w rejonie Koniuszy: kpr. Henryk Gołąb „Dzięcioł" z Łyszkowic — dowódca. Jan Mazurek z Chorążyc. Piotr Kleszcz, Adam Sadelski i Józef Warzecha z Gnatowic. Jan Gołąb „Ralf", Mieczysław Kurek „Sęp", Stefan Kwiecień, Piotr Marzec, Staninsław Marzec, Stanisław Mazurek, Stanisław Musiał, Stanisław Olesiński „Dąb", Kazimierz Ostrowski „Chromy", Cyryl Przykowski, Julian Przykowski, Jan Skrzydlewski, Stanisław Solarz, Edward Wilk „Świt", Józef Wilk „Zryw" z Łyszkowic. Józef Guzik i Stanisław Zasada „Stopa" z Koniuszy. Alfred Migdał z Łoseskowic. Jan Nagacz „Siekiera" i Jan Zapała z Posądzy. Józef Gieras, Edward Gorczyca. Stanisław Gorczyca i Jan Świątek z Polekarcic. Jan Łyduch „Prędki" z Rzędowic. Henryk Wilk ze Szklanej. Oddział korzystał z pomocy sanitarnej LZK i Zielonego Krzyża gminy Koniuszy.[15]

PARTYZANCKI ODDZIAŁ AK „BICZA" Z KRAKOWSKIEGO „ŻELBETU": por. Artur Korbel „Bicz" z Krakowa — dowódca Karol Balon „Orzeł", Marian Basion „Hrabia", Zbigniew Biskupek „Wiktor", Jan Rossowski „Gryf" Jan Bożycki „Kos", Władysław Chmielarczyk „Szum", Roman Ciesielski „Węgorz", Piotr Czetpiec „Ryś", NN „Czarny" Julian Czech „Czuwaj", NN „Chromen", Józef „Dłuto", Zbigniew Dudzikowski „Wyrwidąb", Stanisław Dziedzic „Dzięcioł", Flaszyński Józef „Śmiały", Zbigniew Flaszyński „Zorro", Jan Filipowski „Morwa", Jan Florczyk „Tytus", Mieczysław Gofroń „Góra", Kazimierz Golewo „Gigant", Jan Gorzkowski „Cukierek", Józef Grzyb „Las", Julian Grzybowski „Róża", Zbigniew Grzybowski „Turza", Jerzy Hawlena „Jerzykowski", Zbigniew Kamiński „Zbych", Władysław Kamiński „Stryszewa", Czesław Kantorowicz „Jasny", Zygmunt Kmiecik „Jaworski", Jan Kremer „Bulwa", Franciszek Król „Kucharz" Zbigniew Kordes „Żagiew" Antoni Kozłowski „Kruk", Tadeusz Kulpiński „Kratka", Adam Lagner „Łoś", Józef Łacheta „Oset", Lucjan Łakomy, ks. Edward Łowiński „Strat", Jerzy Międzik „Janusz", Zbigniew Międzik „Binio". NN „Milioner", Ryszard Nosek „Djabeł", NN „Olgierd", N im. Olszyna „Lenczyk", Stefan Pawlik „Afrykańczyk", Józef Pękalski „Koziołek", Tadeusz Pękalski „Majka" Emil Plata „Kadet", Stanisław Plucha „Góral", Tadeusz Płatek „Tygrys" — lekarz, Kazimierz Płachno „Bogdał", Tadeusz Podlewski „Tomisław", Paweł Pogorzelski „Hugo", Aleksandra Rajca „Kozaczek", Francinszek Raźny „Kalafior", NN „Ryś", Jan Sikora „Mewa", Jan Sikora „Skok", Władysław Sikora „Wiórko", NN „Sokół", Stanisław Szczepanek „Ciemny", Ryszard Strzyżewski „Gozdawa" Zygmunt Szewczyk „Tygrys", Jacek Szupp „Leszczyc". NN por. „Tadeusz", Zbigniew Tomala, Franciszek Trzaska „Błyskawica", Trzaska „Pstrąg", Zygmunt Urbański „Dąb", Bonifacy Walczak „Topola", Henryk Walczak „Waligóra", Tadeusz Woźniak „Chomik", Józef Wątróbski „Jelito", Zbigniew Palik „Wicher", Roman Wielobnowski „Orlik", Władysław Wiśniak „Mik", Eugeniusz Wróbel „Zajączek", Jan Wróbel „Nowicki", por. Adam Żuwała „Gołąb" i Tadeusz Żuwała „Rezuła" z Krakowa. Ryszard Stróżecki „Zielony" i Michał Ochowski „Jurek", z Kocmyrzowa. NN„ Benny" mulat z Afryki. James Anderson i NN „Jim" z Anglii. Kazimierz Bartolis „Sław" z Gdyni. NN „Spiczki" z Gruzji NN „Mrozow" z Kazgarii. NN „Rostow z Kijowa. NN „Jack" z Nottincham. „Anuszka" i „Nadin" z Orenburga. Henryk Pałac „Skorczyński" z Oświęcimia. NN „Erwin" z Wupertalu. Bronisław Kamiński „Golf", Leszek Karol „Chrys-

tian" i Włodzimierz Lech „Powiślak" — Adam Stuchiński „Lwowiak", Marian Gołdyn „Rębajło", August Wydrych „Dąb" — skoczkowie z Anglii.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ BATALIONU BCh im. STEFANA OKRZEI W REJONIE SZRENIAWY: kpr. Stanisław Szarecki „Beniowski" z Witowic — dowódca. Jan Sęk „Głaz" z Budzenia. Stanisław Domagała „Ciemny" z Chobędzy. Stefan Patej „Sutnia" z Cieplic. Franciszek Janus „Ptak" z Dąbrowca. Aleksander Wiłkowicz „Suchy" z Jelczy. Tadeusz Rup „Ruta" z Jeżówóki. Zygmunt Dudek „Barczych" i Stanisław Surma „Job-Alaska" z Makowa. Władysław Bijak „Czarny", Adolf Piekoszewski „Lis", Józef Pietrzyk „Kruk" i Tadeusz Wróbel „Zych" z Przybysławic. Izydor Gamrat „Wyrwa" z Rzerzuśni. Eugeniusz Krzysztoforski „Grzmot" ze Suchej. Roman Sobczyk „Skała", Teofil Sobczyk „Szary" i Mieczysław Szymacha „Szyniec" ze Swojczan. Bolesław Bielach „Chmurski", Władysław Kucharski „Wicher" i Czesław Strzelecki „Dąb" ze Szreniawy. Marian Wróbel „Prasa" z Tczycy. Jan Chuchro „Sokół" z Wielkanocy. Stanisław Żebrak „Struna" z Wierzchowiska. Władysław Janus „Sylwek", Adolf Micyk „Skiba", Stanisław Micyk „Rysiek", Stanisław Micyk s. Józefa „Zając", Zbigniew Micyk „Stanek", Józef Mucha „Fiszer", Mieczysław Mucha „Michał", Józef Nasiek „Gustaw", Stanisław Pypno „Grzywa", Stefan Pypno „Cygan" i Kazimierz Sroga „Kulawy" z Szarkówki. Adolf Adamus „Rzutki", Henryk Adamus „Wierzba", Stefan Adamus „Długi", Włodzimierz Barski „Brona", Franciszek Błaut „Spokojny", Adolf Byczek „Bryk", Józef Byczek „Smok", Jan Bogacz „Kwiatek", Leon Cwajger „Runo". Bronisław Garus „Kamień", Julian Garus „Żyła", Leon Herian „Kosa", Feliks Janus „Łata", Edward Kamionka „Mnogi", Bolesław Micyk „Dąb", Stanisław Micyk „Sosna", Józef Miłek „Murowany", Stefan Mucha „Chański", Stanisław Nowak „Śliski", Władysław Nowak „Tyk-Kułak", Ryszard Miszczyk „Struna", Bolesław Pacia „Felek", Heliodor Patej „Czajkowski". Stefan Pierzyński „Stukat", Józef Słaboń „Start", Marian Świątkowski „Lepszy", Józef Syguła „Czołg" Józef Szarek „Wilk", Adolf Wiacek „Wierny", Edward Wiacek „Cis" i Stefan Zięba „Krzak" z Witowic. Irena Wiacek „Flamma", Henryka Grysakowska „Zorza", Wiesława Grysakowska „Wiktoria", Janina Nowak „Czajka" i Jadwiga Mucha „Ginga" — sanitariuszki Zielonego Krzyża.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ LSB „RYBY" W REJONIE WAWRZEŃCZYC: kpr. Józef Puchalski „Ryba" z Wawrzeńczyc — dowódca. Franciszek Bożek „Leon", Józef Bożek „Ruch", Bogusław Fig „Strzała", Jan Kamiński „Kwiecień" Piotr Marzec „Wiewiórka" i Franciszek Walczyk „Stokrota" ze Stręgoborzyc. Jan Bętkowski „Dąb", Stanisław Caba „Sierp I, Józef Cichy „Zegarek", Stanisław Dworak „Sztyca", Józef Łuczywo „Sierp II", Zygmunt Łuczywo „Młot", Edmund Mączka „Kordon", Zenobiusz Mierniczek „Szybki", Piotr Pilch „Śmiały", Zygmunt Prześlica „Żbik", Mieczysław Siciarz „Laska", Zygmunt Tuczyński „Pstrąg" i Zygmunt Zając „Łosoś" z Wawrzeńczyc. Józef Borkowski „Sęp" z Woli Batorskiej, Jan Latała „Orzeł", Zygmunt Latała „Długi" i Zenobiusz Migas „Szczupły" z Wygnanowa. Piotr Buszczyk „Bruzda", Tadeusz Łuczywo „Szczupak" i Tadeusz Podlasko „Pik" ze Złotnik. Patrol sanitarny ZK: Janina Siciarz „Brzoza" i Natalia Łuczywo „Wiesława" z Wawrzeńczyc, Emilia Kamińska „Kwiatek" ze Stręgoborzyc.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ LSB „RYSZARDA" W REJONIE RACŁAWIC: kpr. Tadeusz Jędruch „Ryszard" z Janowiczek — dowódca. Marian Bujak „Przybylski", Władysław Nowak „Dąb", Aleksander Sus „Masło" i Henryk Włosek „Daktyl" z Dziemięrzyc. Stanisław Iwan „Ułan", Longin Kostecki „Groszek" i Daniel Placek „Miarka" z Górki Kościejowskiej. Stanisław Belski „Zbyszek", Bolesław Frączek „Motyka", Piotr Jaworski „Słomka", Stefan Jaworski „Cichy", Tomasz Jaworski „Dziadek", Marian Kalisz „Kopista", Józef Miska „Wierzba", Szczepan Miska „Tygrys", Stanisław Nowak „Zrąb", Stanisław Piekarczyk „Dąb" II", Tadeusz Piekarczyk „Sroka i Bolesław Rausiński „Wierny" z Janowinczek. Henryk Wesołowski „Tarzan" z Kaliny Wielkiej. Mieczysław Biernacki „Dyszel" Henryk Cierpisz „Lubek" i Piotr Horyń „Kopyś" z Kościejowa. Stanisław Cichy „Laluś" z Pamięcic, Jan Biesaga i ks. Tomasz Głowacki z Racławic. Patrol sanitarny ZK: Alicja Biesaga „Jaśka" z Racławic, Stanisława Jędruch „Kalina" z Janowiczek i Janina Jangrot „Mirosława" z Miroszowa.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ LSB" „SIKORY" W REJONIE SŁOMNIK I KOCMYRZOWA: kpr. Roman Kułaga „Sikora" z Goszyc — dowódca. Zygmunt Gąsiorek „Lufa", Bolesław Grodkowski „Grab", Tadeusz Gibek „Jodła", Piotr Kawalec „Zajczyk", Stanisław Kołodziej „Klon", Roman Lech „Leszczyna", Zygmunt Porębski „Wawrzek i Jan Sawiński „Sęk" z Goszyc, Marian

S. Widacha

B. Wiejacha

W. Wiejacha

J. Wileczek

P. Wiorek

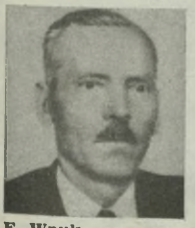
P. Włoczek

S. Wojtal

J. Wójcik

F. Wnuk

L. Wyjadłowski

Nękała „Zemsta" z Jęzora. Stanisław Ochmański „Wujcio" z PPS, NN „Holmes", NN „Kotlet" i NN „Sznycel" z Krakowa. Tadeusz Maj „Warneńczyk" z Luborzycy — podoficer łącznikowy BCh, Józef Broda „Buk", Tadeusz Krupiński „Wicher" i Roman Prochalski „Hacel" z Pietrzejowic, Stanisław Konieczko z Poznańskiego, NN „Łubudu" ze Lwowa, Antoni Mzyk „Doktorek" z Mysłowic. Antoni Kieca „Konar", Wawrzyniec Kieca „Oracz" i Roman Szwaja „Dzik" z Rawałowic. Bolesław Chmiel „Bicz", Mieczysław Chmiel „Mika", Władysław Chmiel „Kominiarz" i Franciszek Doniec „Dąb" z Sadowia. NN Ślązak z Świętochłowic. Franciszek Machnik „Nagan" z Woli Lubowickiej, Jan Jurczyński „Gwiazda" z Zagórza koło Sosnowca. Patrol sanitarny ZK: Natalia Gaweł „Alina" i Kazimiera Krupińska „Baśka" z Pietrzejowic, Otylia Rak „Lola" z Goszyc.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ LSB „WAWELA" W REJONIE MIECHOWA: kpr. Franciszek Książek „Wawel" z Pstroszyc — dowódca. Kazimierz Piec „Sosna" z Antolki. Lucjan Karnkowski „Granat" z Miechowa. Piotr Małupa „Buk", Stanisław Małupa „Ryś", Stanisław Miłek „Brzoza" i Jan Stawiarski „Sęp" z Podleśnej Woli. Władysław Filus „Grab", Stanisław Jankowski „Wir", Stanisław Kania „Dąb", Jan Książek „Grab", Józef Książek „Leszczyna", Antoni Małupa „Torski", Stanisław Regucki „Robert", Jan Ślęzak „Tygrys", Edward Uchto „Skop" i Mieczysław Uchto „Krzak" z Pstroszyc. Franciszek Kopeć „Cichy" ze Strzyżowa. NN „Ryba" — partyzant radziecki. Patrol sanitarny ZK: Stanisława Drożdż „Stenia" i Felicja Stawiarska „Alina" z Podleśnej Woli.

PARTYZANCKI ODDZIAŁ LSB „WISIARY" W REJONIE PROSZOWIC: kpr. Stanisław Tekielski „Wisiara" z Karwina — dowódca Feliks Pluta z Górki Jaklińskiej. Tadeusz Czyż „Worek" i Zdzisław Kroczek „Fryc" z Łaganowa. Władysław Ćwikliński „Gałązka", Franciszek Kłęk „Kołłątaj", Edward Kłęk „Łosoś", Mieczysław Kopeć „Sęp", Józef Kowacz „Słowik", Antoni Kwiecień „Konar", Stanisław Kwiecień „Lis", Jan Mazurek „Kowalczyk", Józef Małczęć, Stanisław Niewitała „Ufnal", Józef Pluta „Wicher", Waleria Pluta „Topola", Leon Płaszewski „Pas", Kazimierz Rojek „Klon", Ludwik Rojek „Gil", Fryderyk Sańka „Hugo" i Edward Tasak „Sokół" z Karwina. Stanisław Lizak „Grab" z Wierzbna. Patrol sanitarny ZK: Kazimiera Bieda „Kazka" z Szarbi, Teodozja Sasnal „Malinka" z Łaganowa i Maria Nowicka „Zorza" z Wierzbna.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „BICZA" W REJONIE KSIĄŻA WIELKIEGO: kpr. Władysław Szwaja „Bicz" z Głogowian — dowódca. Mieczysław Grzywnowicz „Jura" i Julian Krochmal „Niedźwiedź" z Cisia. Stanisław Szych „Wilk" z Cisiej Woli. Bolesław Dziad „Jeleń", Wincenty Dziad „Maszynowir", Stanisław Kogut „Kamień", Stefan Kubrak „Pień", Zygmunt Kubrak „Kowynia" i Józef Zyguła „Konar" z Głogowian. Ignacy Pikur „Stokłosa" i Jan Zegan „Wierzba" z Małoszowa. Marian Błaszkiewicz „Brzoza" z Mianocic. Jan Tkaczewski „Krak" z Rzędowic. Bolesław Mierninkowski „Trzaska", Wincenty Oczkowicz „Żbik" i Kazimierz Pieniężny „Razik" z Tochołowa. Patrol sanitarny ZK: Maria Kamińska „Malina" z Tochołowa. Helena Pieczyrak „Rena" i Maria Olczyk „Mirosława" z Giebułtowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „BURZA I" W REJONIE SŁABOSZOWA: kpr. Władysław Pilawski „Burza I" ze Święcic — dowódca. Zygmunt Madetko „Miglanc" i Roman Nowak „Łysek" z Cyprianowa. Edward Malmon „Grab" i Bronisław Szot „Brudny" z Ilkowic. Bogdan Bocianowski „Głaz" i Norbert Michta „Pająk" z Janowic. Bolesław Ciemięrz „Cienki" z Kropidła. Henryk Kisiel „Łasica", Stefan Pawełek „Czarny" i Wiesław Stępniewski „Ładny" z Nieszkowa. Eugeniusz Szafirski „Rudolf" z Pieczonóg. Henryk Nocoń „Czarniak" z Rzemiędzic. Stanisław Nowak „Śpiewak", Jan Pieczyrak „Olek" i Jan Wypych „Sęp" ze Słaboszowa. Zygmunt Jaros „Rączka", Adolf Nowak „Głaz" Stanisław Szostak „Chyży" ze Święcic. Władysław Dąbrowski „Kos" i Henryk Pełka „Chlapa" z Zagórzan. Patrol sanitarny ZK: Adela Dąbrowska „Helena" z Zagórzan, Wanda Nowak „Regina" i Wanda Warzoń „Wiesława" ze Słaboszowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „BURZA II" W REJONIE KOZŁOWA: sierż. Franciszek Brzeziński „Burza II" z Marcinowic — dowódca. Bolesław Gurbiel „Wilk", Bronisław Gurbiel „Gryf z Bryzdzynia. Franciszek Capiga „Dąb", Władysław Chyla „Zrąb", Stefan Galiński „Kowadło", Bronisław Goły „Pewny", Jan Kalamat „Bażant" Władysław Klocek „Olcha", Tadeusz Miechówka „Gałązka", Stefan Obwiosło „Sojka", Stanisław Obwiosło „Beczka", Tomasz Obwiosło „Kółko" Wincenty Obwiosło „Wizon", Władysław Obwiosło „Sęk", Kazimierz Radwan „Rak", Stefan Słonka „Konar", Franciszek Stachurka „Stary" Tomasz Stachurka „Topór", Władysław Stachurka „Grab" Jan Szczepanik „Buk", Józef

Szymacha „Jodła", Władysław Tabor „Młotek" i Paweł Wroński „Styl" z Marcinowic. Wincenty Dzióbka „Zryw" z Karczowic. Patrol sanitarny ZK: Stanisława Wrońska „Marta" i Wanda Miechówka „Malina" z Marcinowic, Genowefa Juszczyk „Lena" z Bryzdzynia.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „CIERNIA" W REJONIE RZERZUŚNI: Stefan Mirowski „Cierń" z Krępy — dowódca. Stefan Patej „Alfa" i Stanisław Szarek „Sęk" z Cieplic. Bogusław Banach „Zaręba", Henryk Kaczmarczyk „Wesoły", Jan Nowowiejski „Zator" i Stefan Żaba „Winkiel" z Gołczy. Kazimierz Kaczka „Czarny" i Zygmunt Mirowski „Jeżyna" z Krępy. Bogusław Piegza „Kanios", Franciszek Sosnowski „Wodny" i Piotr Żaba „Wiatr" z Rzerzuśni. Patrol sanitarny ZK: Helena Błaszczyk „Czarna" i Maria Zyzańska „Jola" z Krępy, Natalia Grabowska „Gruba" z Rzerzuśni.

SPECJALNY ODDZAŁ LSB „DĄBSKI W REJONIE KONIUSZY: Bronisław Buliński „Kolka" z Posądzy — dowódca. Mieczysław Hałuda „Grab", Kazimierz Płaszewski „Pik", Julian Soczewica „Wierzbicki" i Mieczysław Wójtowicz „Korek" z Posądzy. Stefan Szopa „Kot" z Piotrkowic Małych. Daniel Błaut „Motyl" i Józef Wilczek „Lipa" z Rzędowic. Zdzisław Adamus „Ryś", Bronisław Kapcia „Żbik", Stanisław Musiał „Dąb", Stanisław Szczęsny „Twardy" i Henryk Wilk „Szawski" ze Szklanej. Patrol sanitarny ZK: Janinna Adamus „Arleta" ze Szklanej, Janina Łach „Wiesława" i Leokadia Musiał „Lucyna" z Posądzy.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „DŁUBNI" W REJONIE IWANOWIC: kpr. Stanisław Banaś „Dłubnia" z Żerkowic — dowódca. Jan Natkaniec „Brona", Wacław Sobczyk „Saturn". Józef Wykusz „Bryła" i Leon Wykusz „Rolan" z Żerkowic. Maria Banaś „Marylka" z Żerkowic — sanitariuszka.

SPECJALNY ODDZAŁ LSB „DZIADKA" W REJONIE MIECHOWA: kpr. Stanisław Przeniosło „Dziadek" z Kaliny Małej — dowódca. Stanisław Florek „Kazek", Józef Kaleta „Józik" i Julian Wierzbicki „Świerk" z Brzuchani. Antoni Książek „Sęk", Bolesław Motyl „Bolek", Eugeniusz Szarek „Gienek" i Franciszek Wojtas „Tomek" z Kaliny Małej. Jan Zdechlik „Kozak" z Kaliny Rędzin. Feliks Mazur „Mars" z Uniejowa Rędzin. Edward Jakubowski „Sęp", Jan Jaros „Szpak", Stanisław Klimczyk „Sokół", Jan Kudyń „Kurek", Stanisław Waligóra „Łukasiński", Marian Zegan „Rola" i Tadeusz Zegan „Poryw" z Kaliny Wielkiej. Patrol sanitarny ZK: Maria Soczówka „Basia" i Władysława Soczówka „Alina" z Brzuchani, Krystyna Nowak-Waligóra „Zorza" z Kaliny Wielkiej.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „GOŁĄBKA" W REJONIE JAKSIC: kpr. Eugeniusz Gądek „Gołąbek" z Wymysłowa — dowódca. Stanisław Drożdż „Drzewo", Stefan Piec „Stołek" i Stanisław Warchala „Worek" z Bukowskiej Woli. Jan Młyński „Dzięcioł" z Parkuszowic. Józef Dąbski „Brzoza", Bonifacy Kobiński „Zapart" i Alojzy Sobczyk „Sowa" ze Szczepanowic. Piotr Gądek „Karaś", Mieczysław Kordas „Kot" i Stefan Rakoczy „Sarna" z Wymysłowa. Patrol sanitarny ZK: Zofia Sakłak „Marysia" z Zarogowa. Danuta Rakoczy „Danka" ze Sławic i Maria Gądek „Mirosława" z Wymysłowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „GROCHOSKIEGO" W REJONNIE ŁĘTKOWIC: Władysław Ziętek „Grochoski" z Przemęczan — dowódca. Adolf Janik „Krzemiński" z Gruszowa. Czesław Pytel „Zarański", Stanisław Makowski „Żbik", Daniel Molęg „Urban", Edward Ziarko „Żuk" i Romuald Ziarko „Wrzos" z Łętkowic. Franciszek Kaczmarczyk „Klimczyk", Czesław Nowak „Czarny", Mieczysław Olech „Olcha" i Benedykt Szostak „Fundament" z Przemęczan. Jan Doniec „Ogień" z Radziemic. Henryk Manterys „Zielonka" z Zielenic. Patrol sanitarny ZK: Janina Ziarko „Agnieszka", Pelagia Mrugała „Olga" i Irena Gołda „Irka" z Łętkowic.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „JASTRZĘBIA" W REJONIE SZRENIAWY: kpr. Jan Mędrek „Jastrząb" z Lgoty Wielkiej — dowódca. Leon Dziedzic „Orlicz" z Lgoty Wielkiej. Józef Konieczny „Dąb" z Makowa. Piotr Sykuła „Garbaty" z Makowa. Zygmunt Nowak „Serce" i Tadeusz Wróbel „Wroński" z Przybysławic. Marian Dela „Derwisz" z Sulisławic. Mieczysław Bielach „Sokół", Mieczysław Kowalczyk „Ryś", Stanisław Kowalczyk „Kruk", Stanisław Kordys „Gil", Władysław Kucharski „Wicher" i Jerzy Słuszniak „Janek" ze Szreniawy. Jan Jaros „Sowa" i Władysław Jaros „Czarny" z Wierzchowiska. Patrol sanitarny ZK: Zofia Bielach „Wiesia" i Helena Seweryn „Cyrenejka" ze Szreniawy, Danuta Nowak „Szarotka" z Przybysławic.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „JODŁY" W REJONIE PRANDOCINA: kpr. Franciszek Pietracha „Jodła" z Łan Nasiechowskich — dowódca. Jan Cyrek „Sokół", Władysław Cyrek „Sęp" i Stanisław Szewczyk „Kruk" z Prandocina Iłów. Henryk Karkowski „Kanadyjczyk", Tomasz Karkowski „Zemsta" i Jan Kasprzyk „Róg" z Mu-

J. Wykusz

W. Wypych

Z. Zając

B. Zaręba

J. Zastawny

J. Zastawny

S. Zawartka

Z. Zawartka

J. Zdechlik

T. Zegan

niakowic. Patrol sanitarny ZK: Eleonora Kramarz „Ewa" i Matylda Wiorek „Stokrotka" z Prandocina Iłów.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „KRUKA" W REJONIE PAŁECZNICY: Edward Tasak „Kruk" z Pałecznicy — dowódca. Mieczysław Marzec „Stary" z Lelowic. Henryk Galewski „Drzazga", Franciszek Galus „Mocny", Józef Kwapień „Poryw", Feliks Łój „Strug", Józef Łój „Strzała", Mieczysław Łój „Wierny", Henryk Milewski „Sroka", Franciszek Mzyk „Spokojny", Antoni Paryż „Pirat", Tadeusz Podsiadło „Orlik", Władysław Podsiadło „Skalec", Jan Podsiadło „Przepiórka", Mieczysław Radosz „Ryś", Mieczysław Tasak „Drań", Feliks Zawada „Zryw" i Zygmunt Zdanowicz „Szturm" z Pałecznicy. Stanisław Żarnowiecki „Jastrząb" z Solczy. Patrol sanitarny ZK: Helena Łój „Klementyna" Sabina Deka „Szarotka" i Lucyna Łój „Mirosława" z Pałecznicy.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „LINIA" W REJONIE IGOŁOMII: Józef Kwiatek „Zaliwski" z Pobiednika Wielkiego — dowódca. Stefan Jurek „Żarski", Stanisław Koral „Emigo", Antoni Kwiatek „Smoczy", Ludwik Kwiatek „Orlik" Stanisław Kwiatek „Krak", Zdzisław Ropa „Sarna" i Franciszek Samborek „Kozielski" z Pobiednika Wielkiego. Franciszek Piwowarczyk „Piła" z Tropiszowa. Patrol sanitarny ZK: Maria Kwiatek „Mirosława" z Pobiednika Wielkiego, Janina Zapała „Jaśka" i Kunegunda Pyczek „Irka" z Tropiszowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „LWA" W REJONIE RACŁAWIC: plut. Józef Brzeszcz „Lew" z Racławic — dowódca. Edward Dejworek „Bijak", Stanisław Kabza „Młotek" i Paweł Knafel „Struś" z Dosłońca. Julian Adamski „Sosna", Stanisław Banasik „Brzoza", Franciszek Hojdys „Kosiba" i Jan Osika „Koza" z Klonowa. Mieczysław Boćkowski „Dyszel", Antoni Jurkowski „Ząb", Mieczysław Michalski „Graca", Daniel Natkaniec „Goryl", Tadeusz Przewoźnik „Grab" i Mieczysław Ziarko „Góra" z Marchocic. Stanisław Jangrot „Kosa", Włodzimierz Jangrot „Garbaty", Piotr Krawczyk „Topola" i Jan Zygmunt „Poryw" z Miroszowa. Jan Antosiewicz „Zbyszek", Józef Drabek „Wielki", Władysław Kukiela „Bielik", Jan Majka „Trzcina", Adam Nowakowski „Wilk", Stanisław Wawrzoń „Jarząbek" i Władysław Wawrzoń „Zryw" z Racławic. Patrol sanitarny ZK: Stanisława Wrona „Baśka" i Zyta Piekarczyk „Mirka" z Racławic, Bogusława Powroźnik „Lena" z Klonowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „ŁUKA" W REJONIE NIEDŹWIEDZIA: Adam Haber „Łuk" z Łososkowic — dowódca. Stanisław Haber „Wierzba" z Łososkowic. Stanisław Bałazy „Mocny" z Ratajowa. Jan Kowal „Grad", Mieczysław Kowal „Piorun", Józef Kozub „Lis", Józef Krzek „Jodła", Józef Machnik „Gniady", Paweł Musiał „Strzała", Stanisław Niezgoda „Krak", Tadeusz Niezgoda „Malisz", Marian Przewoźnik „Wilk" i Tadeusz Tłuszcz „Laga" ze Skrzeszowic. Patrol sanitarny ZK: Henryka Sawińska „Halka" i Otylia Rynczak „Łucja" ze Skrzeszowic, Aurelia Natkaniec „Iwona" ze Szczepanowic.

SPECJALNY ODDZAŁ LSB „MOTYLA" W REJONIE KLIMONTOWA: Tadeusz Makola „Motyl" z Teresina — dowódca. Władysław Musiał „Ptaszek" z Kadzic. Józef Nowak „Rola" z Kowar. Józef Bujak „Buk", Stanisław Czekaj „Żuk", Józef Gałka „Gałązka", Stanisław Konwant „Konar" i Michał Świeca „Raszpla" z Ostrowa. Tadeusz Porębski „Rapallo" i Bolesław Ziętara „Młot" z Teresina. Patrol sanitarny ZK: Teodozja Juśko-Wydmańska „Ela" ze Szczytnik, Teodozja Natkaniec „Malinka" z Klimontowa i Irena Pietras „Ewa" ze Szczytnik Kolonii.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „RUDNICKIEGO" W REJONIE PROSZOWIC: kpr. Jan Zastawny „Rudnicki" z Rudna Górnego — dowódca. Piotr Kopeć „Piotrowski", Stanisław Kutek „Młot" i Stanisław Marzec „Czarny" z Jakubowic. Władysław Atłas „Wierny", Marian Jakubowski „Gryf", Zygmunt Kaciński „Kruk", Witold Krosta „Młotek", Antoni Matias „Szydło", Roman Matias „Skała", Leon Orzechowski „Klon" i Stanisław Skuta „Grab" z Rudna Górnego. Józef Korzec „Sęp" i Jan Krzeczek „Krak" ze Stągniowic. Józef Kurek „Sokół" i Bolesław Naleźniak „Lis" z Żębocina. Patrol sanitarny ZK: Helena Kubik „Iza" z Grębocina, Czesława Sroga „Basia" z Żerkowic i Maria Atłas „Regina" z Rudna Górnego.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „SOKOŁA" W REJONIE TCZYCY: kpr. Stanisław Widacha „Sokół" z Tczycy — dowódca. Piotr Bujak „Orzeł", Franciszek Kula „Struś", Leon Kula „Żbik", Stanisław Lewartowski „Smok" i Józef Wolny „Sęp" z Tczycy. Władysław Kałwa „Kawlina" z Wierzbia. Maria Magiera „Regina" i Janina Żebrak „Jolanta" z Tczycy — sanitariuszki Zielonego Krzyża.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „SZPAKA" W REJONIE MICHAŁOWIC: st. uł. Bolesław Kawula „Szpak" z Sieborowic — dowódca. Jan Boczkowski „Dąb" z Masłomiącej, Władysław Dukat „Kowal" i Bonifacy Jarosz „Jasion" z Sieborowic. Jan Bednarczyk „Pogoń", Jan Bednarczyk „Wilk" i Czesław Bogaty „Lis" z Więcławic Starych. Józef Bochenek „Kwiatek", Władysław Gajewski „Ryś", Józef Kawula „Dzięcioł" i Mieczysław Kawula „Korek" z Zagorzyc Starych. Otylia Kapcia „Olga" i Józefa Dyląg „Józefa" z Zagorzyc Starych — sanitariuszki Zielonego Krzyża.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „WIRA" W REJONIE NOWEGO BRZESKA: plut: Władysław Pasternak „Wir" ze Starego Brzeska — dowódca. Leon Błaszkiewicz „Bławat", Witold Doniec „Łysek", Marian Jewtuszenko „Jeleń", Zygmunt Pająk „Orzeł" i Stanisław Zych „Tygrys" z Nowego Brzeska. Józef Jędrzejkiewicz „Lis", Mieczysław Sędek „Chodzisz" i Władysław Wędel „Klon" ze Starego Brzeska. Józef Dzioba „Chart", Stanisław Guzik „Wileński", Marian Idzik „Pirat" i Franciszek Kura „Zawadzki" z Gruszowa. Ludwik Drąg „Zorza", Stanisław Koza „Sosna", Stefan Pabisek „Kot" i Władysław Wypych „Kwiat" z Hebdowa. Bogdan Głąbek „Alum" z Kuchar. Stefan Nawrot „Iskra", Stanisław Wojtal „Dąb", Łucjusz Sobczyk „Bohun" i Stanisław Szczepanik „Ronald" z Sierosławic. Wincenty Szczepański „Niedźwiedź", Andrzej Turek „Młot", Adam Zawartka „Kalina" i Mieczysław Zawartka „Stary" ze Śmiłowic. Patrol sanitarny ZK: Dominika Banach „Laura" ze Starego Brzeska, Bolesława Wtorek „Róża" i Wiktoria Pabisek „Kora" z Hebdowa.

SPECJALNY ODDZIAŁ LSB „WYSOKA" W REJONIE CHARASZNICY: plut. Bolesław Bijak „Wykos" z Witowic Dworu — dowódca. Antoni Garus „Wiśniówka" i Wojciech Wołkowski „Pracuś" z Ciszowic, Bolesław Bijak s. Jana, Włodzimierz Barski i Józef Micyk „Siewnicki" z Szarkówki. Józef Król „Dzięcioł" i Adolf Raj „Sowa" z Uniejowa Kolonii. Wincenty Nowak „Muzykant" i Stanisław Perzyński „Królak" z Witowic. Oddział krzystał z pomocy patrolu sanitarnego ZK z oddziału partyzanckiego BCh „Bieniowskiego".[18]

*

Należy zaznaczyć, że z powodu braku danych osobowych nie można było wykazać m. in. oddziałów partyzanckich: GL „Siekiery" Jana Szwaji z Uniejowa Kolonii i AL „Gutka" Jana Trzaski z Łobzowa jak również kilku oddziałów dyspozycyjnych AK. Natomiast spośród 9 plutonów partyzanckich batalionu szturmowego „Suszarnia" 106 dywizji AK, wykazano jedynie dwa plutony walczące z okupantem; „Babinicza" z byłego „Siewu" oraz im. Bartosza Głowackiego — „Pazura", którego żołnierze przeszli do BCh. Dalsze trzy plutony; „Mohorta" z Olkuskiego, „Pająka" z Pińczowskiego i „Bruzdy" z Chodowa nie podejmowały akcji zbrojnych w Miechowskiem. Pozostałe 4 plutony: „Żbika", „Jaksy", „Olgierda" i „Trzaski" oficjalnie prowadziły układy z Niemcami m. in. w majątkach Bukowskiej Woli pod Miechowem i Dziemierzycach koło Racławic.[19] W ograniczonych składach osobowych oddziałów LSB są sporadycznie ujęci również żołnierze i dowódcy jednostek taktycznych BCh. Wynikało to stąd, że w Miechowskiem ruch ludowy posiadaną broń przekazywał terytorialnym oddziałom samoobrony LSB. Natomiast jednostki taktyczne BCh częściowo scalone z AK, nie otrzymywały przydziału broni z dowództwa AK do walki z okupantem hitlerowskim.

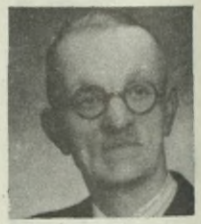
*

J. Ziarko

A Zieliński

J. Ziętara

PRZYPISY

[1] Dane liczbowe w zbiorach autora.
[2] Ankiety wsi, zb. autora.
[3] Stany liczbowe członków ruchu oporu w Miechowskiem, tamże.
[4] Wykazy oddziałów zbrojnych ruchu oporu, tamże
[5] N. Michta. Wspomnienia znad Nidzicy, Warszawa 1970, s. 257
[6] 27 protokołów z konsultacji działaczy i dowódców Rocha, AK i GL WRN. w zb. aut. W. Ważniewski. Walki partyzanckie nad Nidą, Warszawa 1969. s. 344—360.
[7] Protokoły konsultacyjne i ankiety wsi, zb. autora.
[8] Zbiory autora
[9] Tamże
[10] Życiorysy, ankiety działaczy i dowódców w zb. autora i materiały archiwalne.
[11] Relację podał E. Marcinkowski, J. Paneczko, M. Korbas, S. Klimek, W. Stachurska i P. Kurach.
[12] Dane podał S. Cheliński i gminni dowódcy GL WRN
[13] Relacja T. Karkowskiego i M. Nowaka
[14] Skład osobowy oddziału podał J. Nowak
[15] Wykazy kolejnych oddziałów podał W. Madejski, J. Kr-yk, J. Wójcik i H. Gołąb.
[16] Wykaz osobowy podał J. Kremer
[17] Zbiory autora
[18] W. Machejek, Podziemne Państwo AK, „Życie Literackie" nr 21, s. 1, 6 i 7. Kraków 20 V 1956.

S. Ziętek

W. Ziętek

P. Żuraniewski

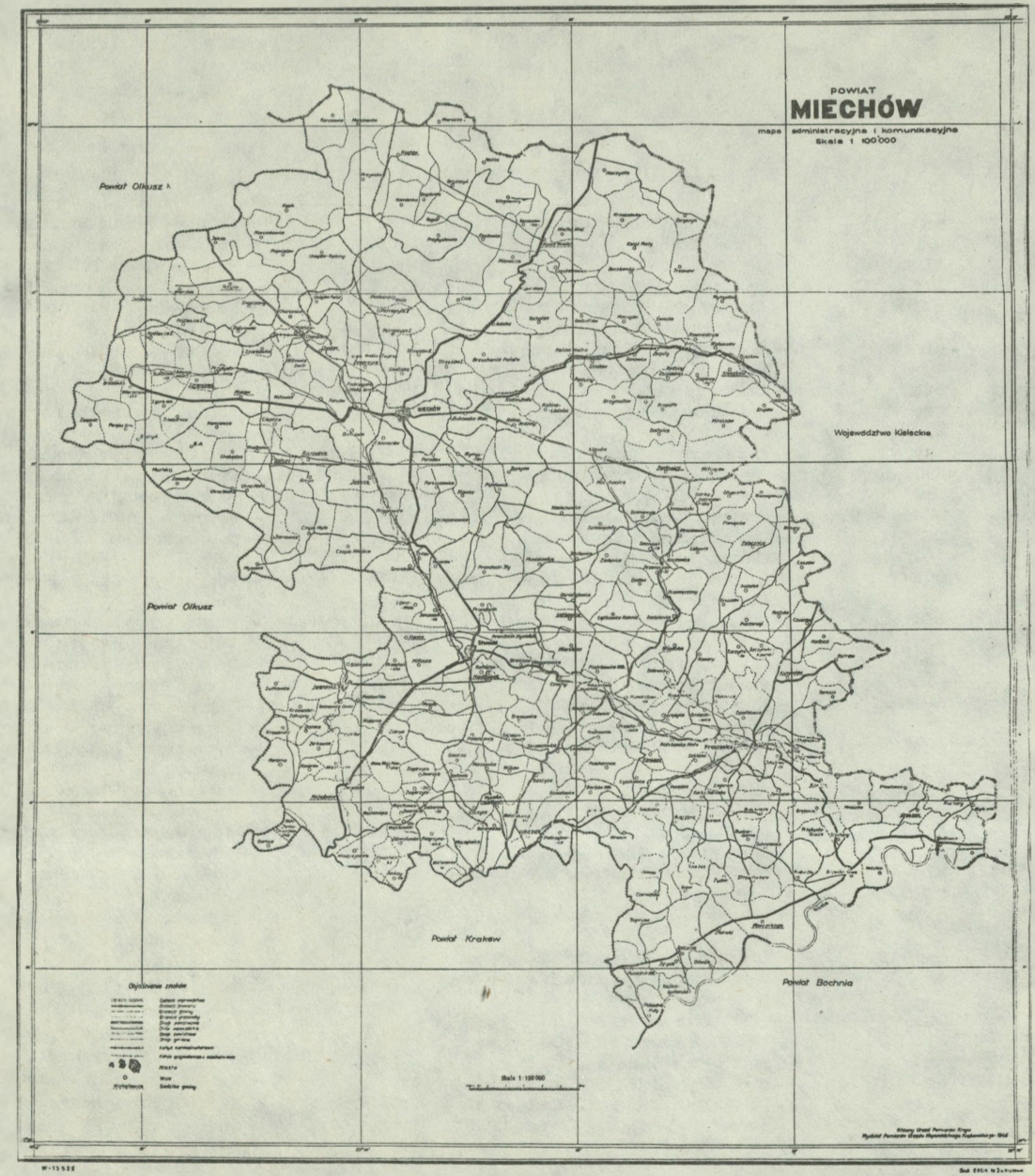

Kierownictwo ruchu ludowego: Józef Zastawny „Trzon" — PKRL. Stanisław Szymacha „Jaskółka" — BCh, Józef Guzik „Marek" — LSB.

BIBLIOTEKA NAUKOWA Wojskowej Akademii Politycznej im. F. Dzierżyńskiego

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

AE	— Akademia Ekonomiczna
AK	— Armia Krajowa
AL	— Armia Ludowa
AM	— Akademia Medyczna
AZNMS	— Akademicki Związek Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej
BBWR	— Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem
BCh	— Bataliony Chłopskie
ChOW	— Chłopska Organizacja Wolnościowa „Racławice"
ckm	— ciężki karabin maszynowy
GKS	— Gminna Kasa Oszczędności
GL	— Gwardia Ludowa
GRN	— Gminna Rada Narodowa
GS	— Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska".
GZSCh	— Gminny Związek Samopomocy Chłopskiej
KOP	— Komenda Ochrony Pogranicza
KRN	— Krajowa Rada Narodowa
KPF	— Komunistyczna Partia Francji
KPP	— Komunistyczna Partia Polski
KZMP	— Komunistyczny Związek Młodzieży Polskiej
LSB	— Ludowa Straż Bezpieczeństwa
LWP	— Ludowe Wojsko Polskie
LZK	— Ludowy Związek Kobiet
MO	— Milicja Obywatelska
MRN	— Miejska Rada Narodowa
MSW	— Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
NOW	— Narodowa Organizacja Wojskowa
NPCh	— Niezależna Partia Chłopska
OKRL	— Okręgowe Kierownictwo Ruchu Ludowego
OM TUR	— Organizacja Młodzieżowa Towarzystwa Uniwersytetów Ruchu Robotniczego
OSP	— Ochotnicza Straż Pożarna
OZN	— Obóz Zjednoczenia Narodowego
pac	— pułk artylerii ciężkiej
pal	— pułk artylerii lekkiej
PAML	— Polska Akademicka Młodzież Ludowa
PCH	— Polska Centrala Handlowa
PKB	— Państwowy Korpus Bezpieczeństwa
PKP	— Polskie Koleje Państwowe
PKRL	— Powiatowe Kierownictwo Ruchu Ludowego
pp	— pułk piechoty
POP MO	— Polska Organizacja Patriotyczna „Młody Orzeł"
POW	— Polska Organizacja Wojskowa
POZ	— Polska Organizacja Zbrojna „Racławice".
PR	— Przysposobienie rolnicze
PPR	— Polska Partia Robotnicza
PPS	— Polska Partia Socjalistyczna
PRN	— Powiatowa Rada Narodowa
psk	— pułk strzelców konnych
PSL	— Polskie Stronnictwo Ludowe
PUBP	— Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
PWOR	— Polska Wojskowa Organizacja Rewolucyjna
RKU	— Rejonowa Komenda Uzupełnień
SP	— Służba Polsce
TAP	— Tajna Armia Polska, KZ — Konfederacja Zbrojna
TSL	— Towarzystwo Szkół Ludowych
UJ	— Uniwersytet Jagielloński
UW	— Uniwersytet Wrocławski
WRN	— Wojewódzka Rada Narodowa
WUBP	— Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
WZGS	— Wojewódzki Związek Spółdzielni Gminnych
WZSI	— Wojewódzki Związek Spółdzielni Inwalidzkich
ZK	— Zielony Krzyż
ZMW RP „Wici"	— Związek Młodzieży Wiejskiej Rzeczpospolitej Polskiej „Wici"
ZMW „Siew"	— Związek Młodej Wsi „Siew"
ZNP	— Związek Nauczycielstwa Polskiego
ZOR	— Związek Obrony Rzeczpospolitej
ZPL „Orka"	— Związek Pracy Ludowej „Orka"
ZWZ	— Związek Walki Zbrojnej

POWIAT
MIECHÓW
mapa administracyjno - komunikacyjna
Skala 1 : 100 000
Powiat Olkusz
Województwo Kieleckie
Powiat Olkusz
Powiat Kraków
Powiat Bochnia
Objaśnienia znaków
Skala 1:100 000

SPIS TREŚCI

	str.
Wstęp	3
Biogramy działaczy i partyzantów	14
Oddziały zbrojne ruchu oporu	56
Wykaz ważniejszych skrótów	65

ILUSTRACJE

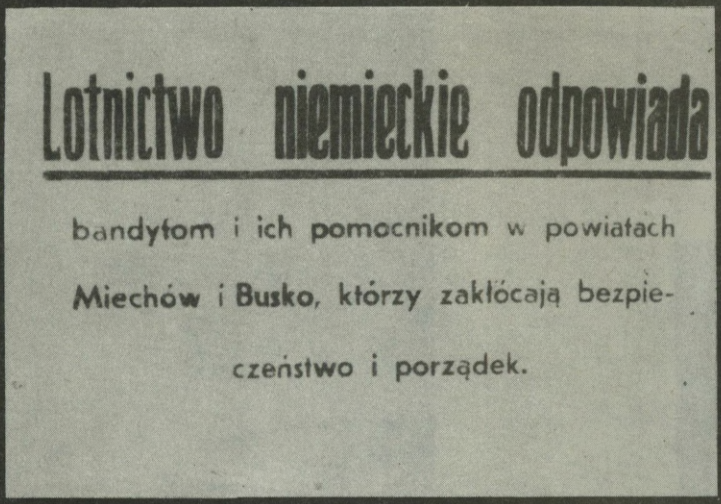

Herb Miechowa

Miechów. Rynek

Miechów. Ul. Racławicka. Tu 24 VI 1943 partyzanci AK dokonali zamachu na volksdeutscha Kazimierza Nowaka, powiatowego komendanta granatowej policji w Miechowie

Ulotka niemiecka

Załoga policji kryminalnej w Miechowie. U dołu czwarty od lewej Philip Riedinger, szef miechowskiego gestapo

Miechów. Pomnik ku czci partyzantów walczących z okupantem na ziemi miechowskiej

Oddział partyzancki AL Stefana Kurczycha „Szacha" z Kępia

Oddział batalionu szturmowego 106 dywizji AK Zie Miechowskiej

Oddział partyzancki BCh im. Bartosza Głowackiego z Marcinowic

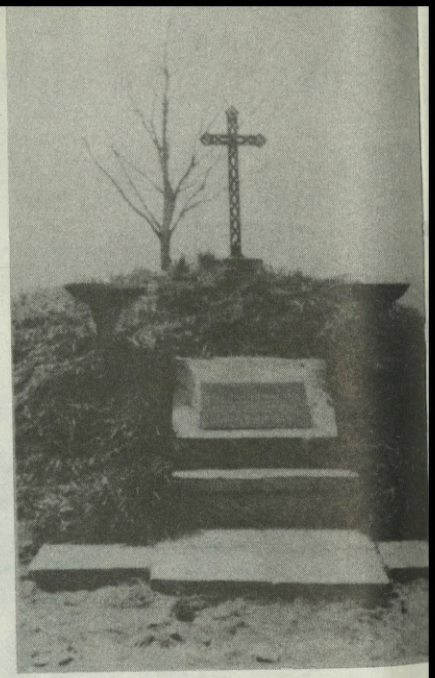

Oddział specjalny LSB „Linia" w gminie Igołon

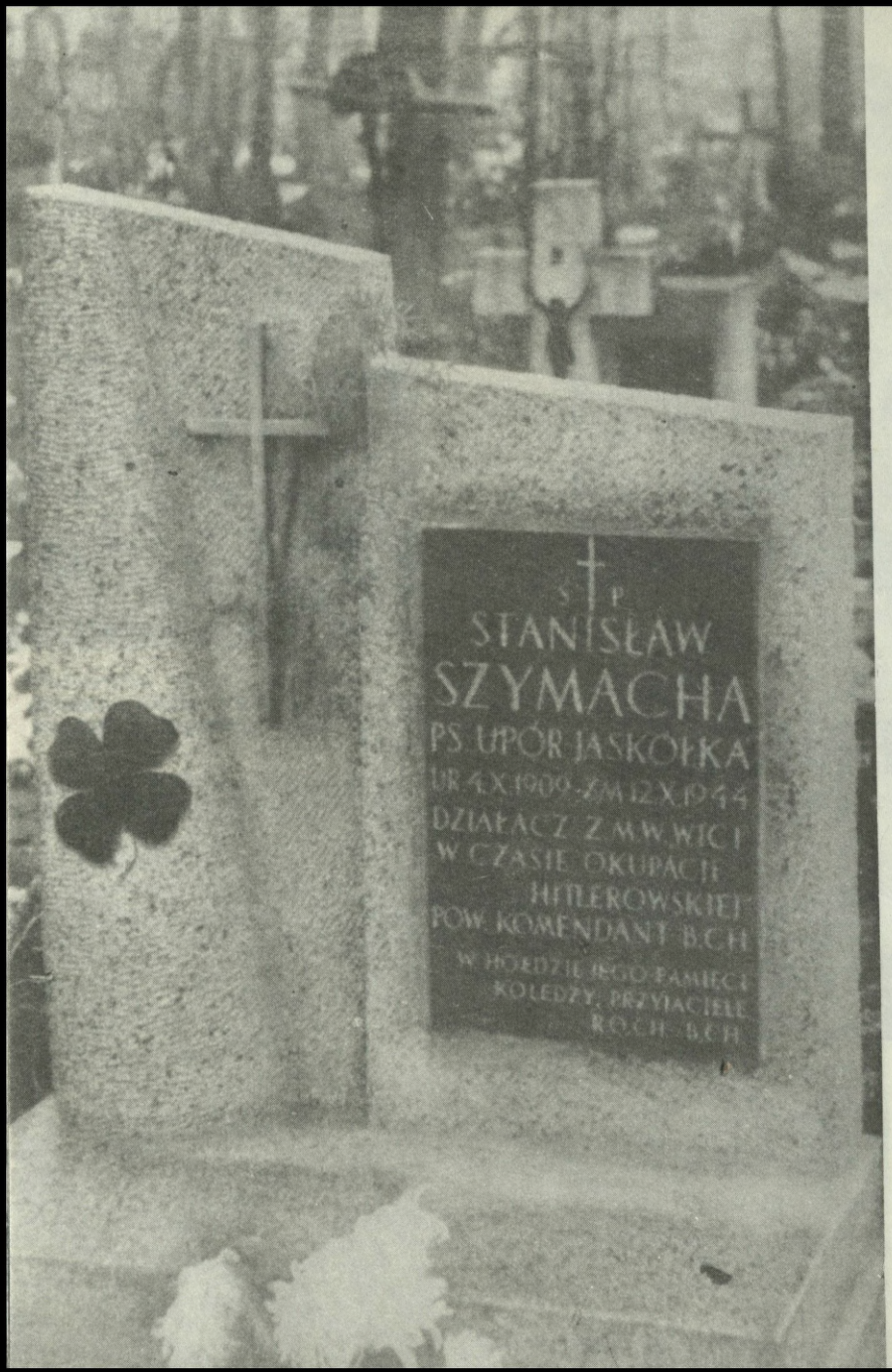

Oddział partyzancki AK Juliusza Nowaka „Babicza" z Witowic

Mogiły kosynierów w Dziemierzycach z 1794

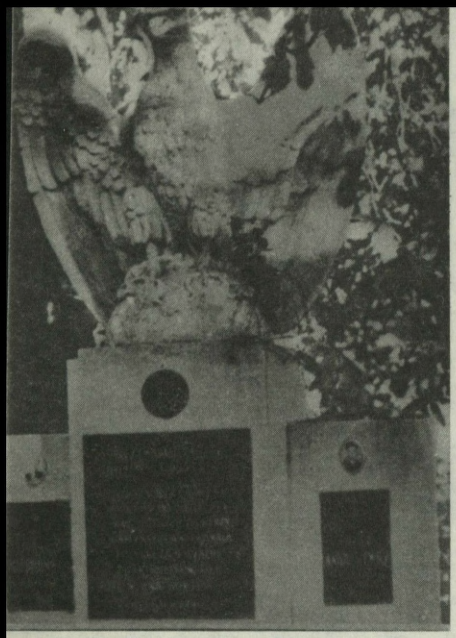

Igołomia, cmentarz — płyta nagrobkowa ku czci Stanisława Szymachy, powiatowego komendanta BCh

Słomniki, Rynek

Słomniki — pomnik ku czci ofiar terroru hitlerowskiego

Płyta nagrobkowa w Czaplach Wielkich upamiętniająca walkę partyzantów z hitlerowskim okupantem na ziemi miechowskiej

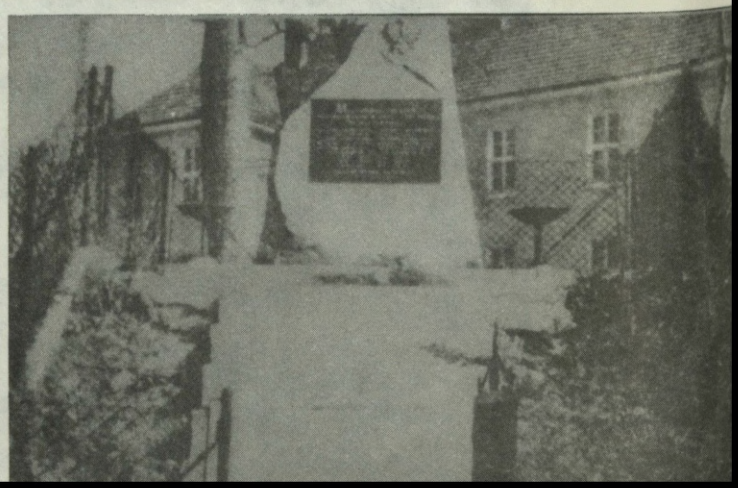

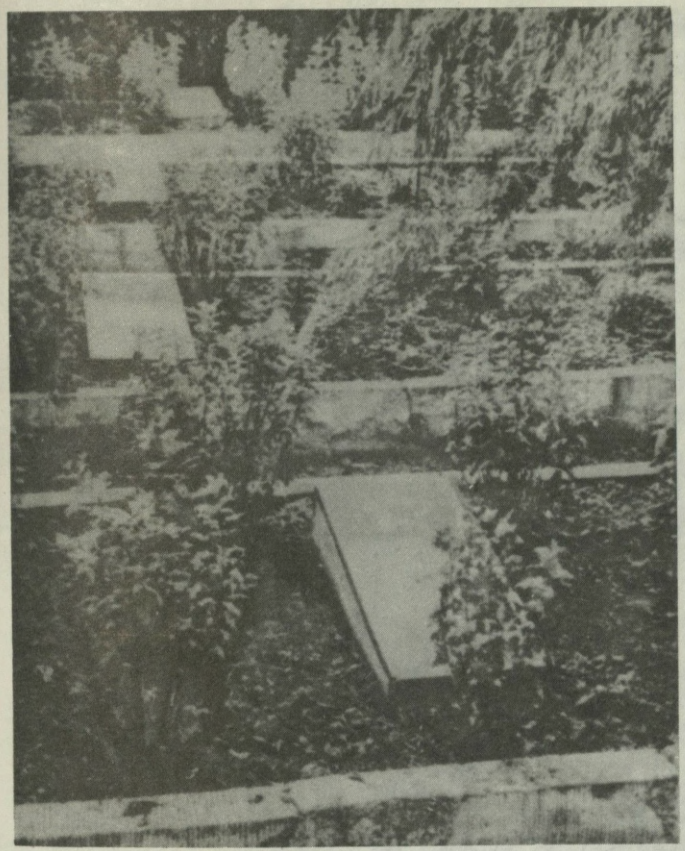
Proszowice — cmentarz — pomnik ku czci żołnierzy polskich poległych we wrześniu 1939

Brzuchania, las Strzyganiec głaz na miejscu masowych straceń

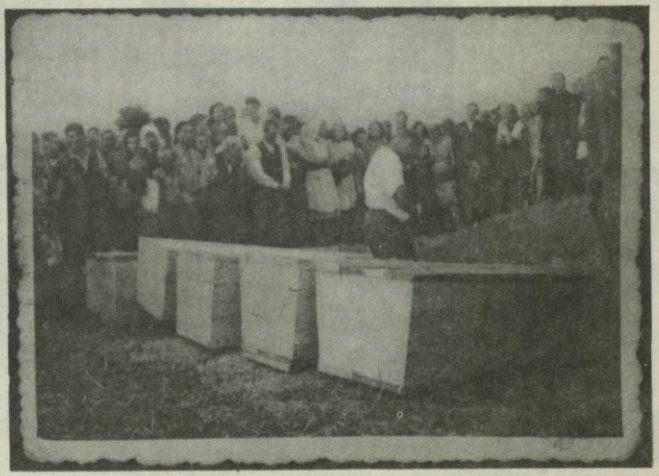
Tablica pamiątkowa w Janowicach ku czci zamordowanych 22 VIII 1944

Proszowice, cmentarz — groby żołnierzy radzieckich poległych w styczniu 1945

Manifestacyjny pogrzeb siedmiu pilotów angielskich straconych w sierpniu 1944 przez samoloty niemieckie na polach pod Ostrowem

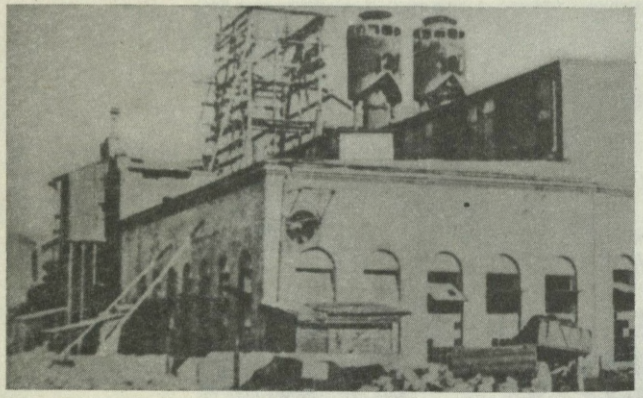
Sanitariuszki Zielonego Krzyża w gminie Kozłów

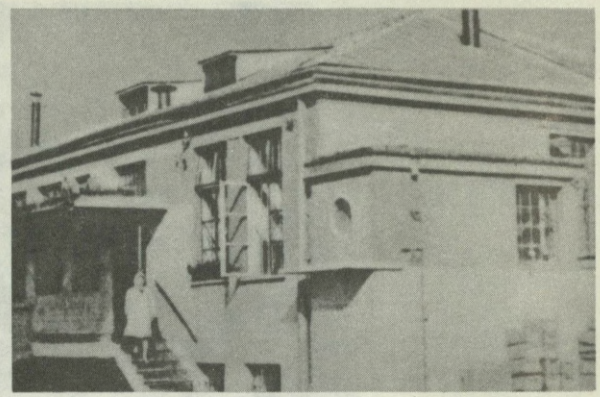
Partyzanci oddziału BCh im. Bartosza Głowackiego opuszczają Działoszyce po rozbrojeniu miejscowego posterunku policji 26 VII 1944

Zajęcie Proszowic przez oddziały zbrojne ruchu oporu 1 VIII 1944

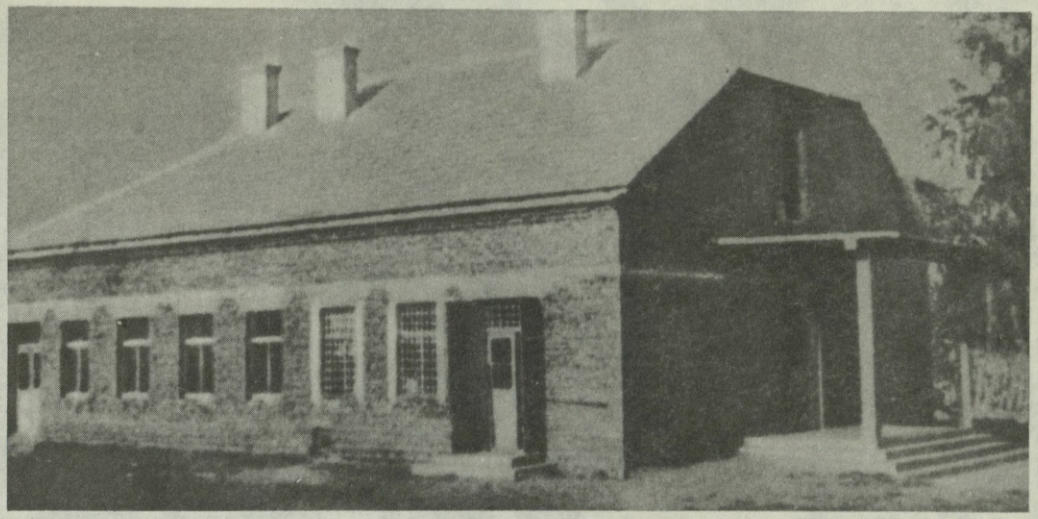
Odlewnia Żeliwna w Charsznicy, nawiedzana przez partyzantów

Zakłady mleczarskie w Charsznicy. Tu partyzanci dokonywali rekwizycji masła na swoje zaopatrzenie

Proszowice — pomnik Tadeusza Kościuszki

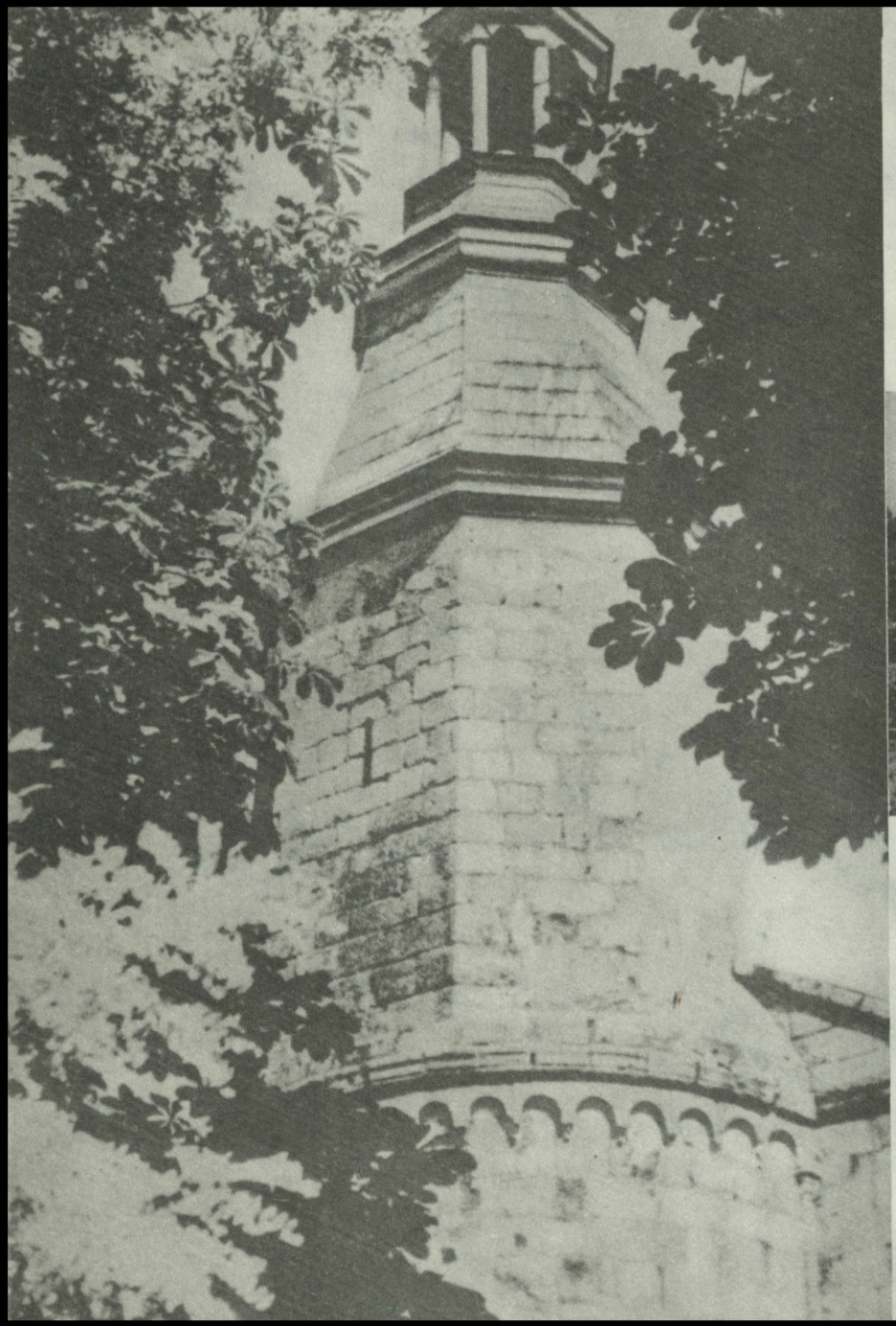

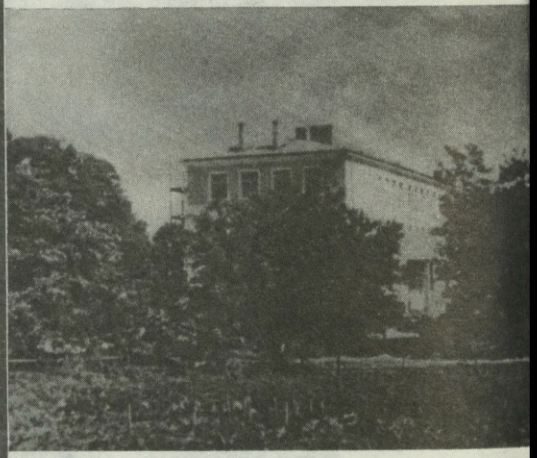

Gruszów. Dom ludowy wzniesiony po wojnie czynem społecznym miejscowej ludności

Mleczarnia w Radziemicach. Budynek wzniesiony w 1928 czynem społecznym dostawców mleka z Radziemic i okolicy. W czasie okupacji partyzanci rekwirowali masło na własne zaopatrzenie

Nowe Brzesko. Szkoła podstawowa wybudowa
w 1961, poprzednia spalona przez samolo
niemieckie 27 VII 1944

Prandocin, wieża zabytkowego kościoła — 15
1945 uszkodzona w czasie działań frontowy

Zabytkowa drewniana dzwonnica w Wawrzeńczycach, z której w 1944 zrzucono dzwony na złom z polecenia okupanta — przejęli nocą i zachowali miejscowi partyzanci

Hebdów Stary. Kościół poklasztorny z XII—XIII wieku, 15 I 1945 uszkodzony w czasie działań frontowych

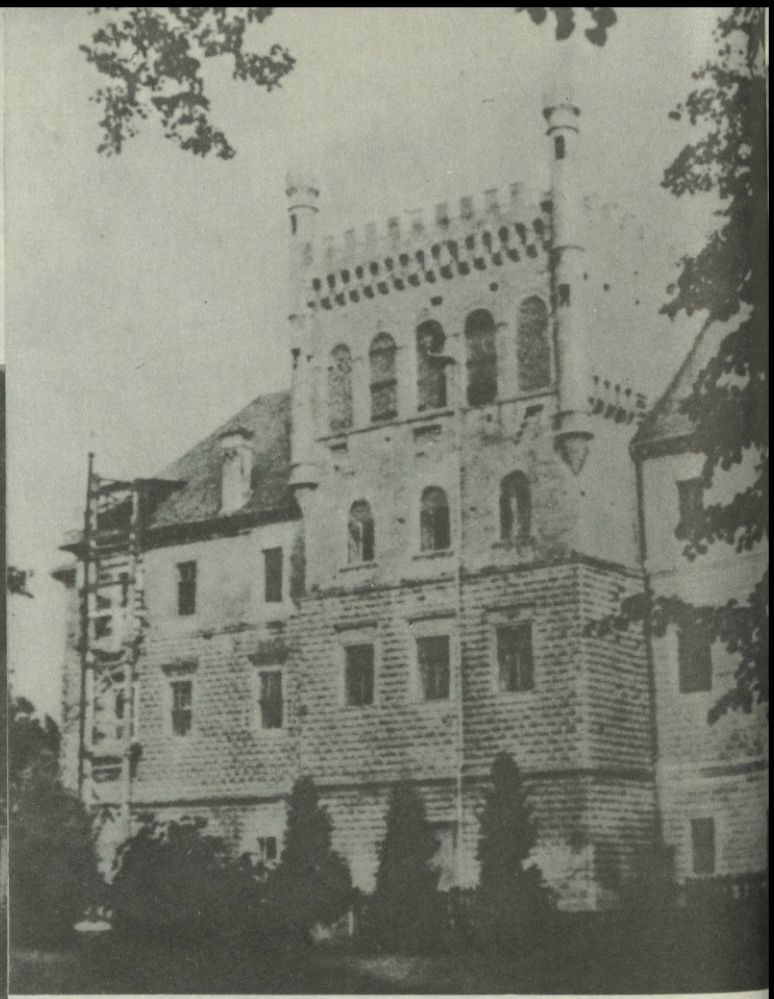

Pławowice. Stary drewniany młyn wodny

Fragment zabytkowego kościoła w Racławicach, uszkodzonego w czasie działań frontowych w styczniu 1945

Książ Wielki, zamek na Mirowie — zabytkowy pałac z lat 1585—95

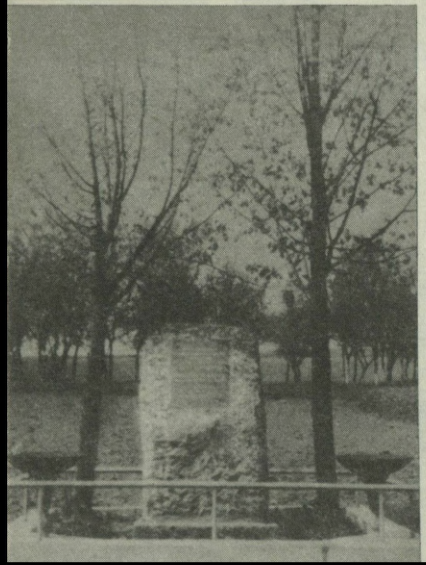
Pałac zabytkowy z XVIII—XIX wieku w Niedźwiedziu. W czasie okupacji Niemcy mieszkali na I piętrze — w mieszkaniach parterowych trzymali konie wojskowe

Dworek Andrzeja Łąckiego w Janowiczkach, gdzie 8 maja 1917 po ogólnopolskich uroczystościach kościuszkowskich w Racławicach zapadła decyzja zorganizowania w tej części Kongresówki Stronnictwa Ludowego — założono go w następnym miesiącu w Miechowie.

Zabytkowa karczma z około XIX wieku w Słaboszowie, gdzie odbywały się spotkania uczestników ruchu oporu

Kopiec im. Tadeusza Kościuszki w Racławicach

Racławice — pomnik ku czci ofiar manifestacji chłopskiej 18 IV 1937

Dom Ciepiełów w Łobzowie, w którym powielano pismo podziemne PPR „Głos Miechowa"

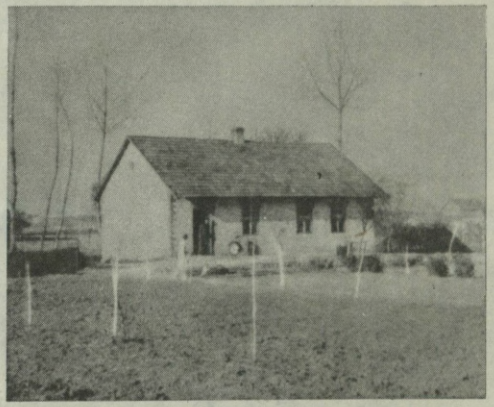
Szkoła Podstawowa w Karwinie, gdzie w czerwcu 1944 odbył się powiatowy zjazd ZPL „Orka"

Szkoła Podstawowa w Stręgoborzycach, gdzie w drugiej połowie okupacji powielano pismo Rocha pt. „Wieś Idzie".

Dom Ćwikłów w Wawrzeńczycach, w którym mieścił się szpitalik Zielonego Krzyża w latach 1944—1945

Dom Dejworków w Łętkowicach, gdzie powielano pismo podziemne pt. „Ogniem i Mieczem".

Dom Nowaków w Przybysławicach, gdzie odbywały się spotkania dowódców LSB i BCh

Kurs spółdzielczy Powiatowego Zarządu ZMW RP „Wici" w Kalinie Rędziny koło Miechowa — marzec 1938

Grudzień 1945. Tygodniowy kurs oświatowy Powiatowego Zarządu ZMW „Wici" w Kalinie Wielkiej koło Miechowa. U dołu w środku Józef Guzik — prezes powiatowy ZMW „Wici"

Delegaci PZSCh z Miechowskiego na Kongresie ZSCh w Warszawie w listopadzie 1945. Od lewej siedzą: Michał Miś z Giebułtowa, Jan Samek z Rzerzuśni, Stanisław Nowak z Przybysławic, inż. Stanisław Miłkowski z Miechowa, Stanisław Tekielski z Karwina i Władysław Wieczorek z Widomej. Od lewej stoją: Władysław Pasternak z Brzeska Starego, Julian Gurbiel z Przysieki, Adam Nowakowski z Racławic, Stanisław Przeniosło z Kaliny Małej, Wincenty Moskwa z Tczycy, Andrzej Śliwoń z Komorowa i Jan Jaros ze Święcic

Święto Ludowe w lesie wierzbińskim w sierpniu 1944 — sanitariuszki Zielonego Krzyża wręczają opaski żołnierzom BCh

Grupa ZWM-owców z powiatu miechowskiego na kursie pracowników administracyjnych w 1947

Szkoła — pomnik Tysiąclecia w Bukowskiej Woli

BIBLIOTEKA NAUKOWA
Wojskowej Akademii Politycznej im. F. Dzierżyńskiego

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
50937/1
11-050937-000-0